

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΠΑΤΡΑΣ

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

**ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΤΟΥ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ
ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ
ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ**

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΤΗΣ ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑΣ: ΑΡΙΣΤΕΙΔΟΥ ΜΑΡΙΑ

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΝΗΣΙΔΗΣ

ΠΑΤΡΑ, ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2009

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στη παρούσα μελέτη, αναπτύχθηκε το θέμα σχετικά με το νομικό καθεστώς του ΠΟΕ (Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου) όσον αφορά την προστασία των πνευματικών δικαιωμάτων.

Πιο συγκεκριμένα, δίνονται οι ορολογίες του οργανισμού ,ποια τα πνευματικά δικαιώματα και πώς ορίζονται, καθώς και τις μελλοντικές εξελίξεις τους. Γίνεται αναφορά στο εμπόριο των υπηρεσιών και τις θεσμικές διατάξεις και γενικά στην προστασία των πνευματικών δικαιωμάτων και ότι τα χαρακτηρίζει.

Επίσης γίνεται καταγραφή των στοιχείων των εμπορικών σημάτων και γεωγραφικών ενδείξεων και αναφορά στην εσωτερική εφαρμογή των πνευματικών δικαιωμάτων ιδιοκτησίας.

Δίνονται τα όρια προστασίας πνευματικών δικαιωμάτων, στα πνευματικά δικαιώματα εμπορίου και τέλος, σκιαγραφείται μια μελλοντική πρόβλεψη σχετικά με το ζητούμενο θέμα.

Η μελέτη, ολοκληρώνεται με τα συμπεράσματα.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ	6
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	7
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Ο ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΚΑΙ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ	9
1.1. ΤΑ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ.	11
1.2. ΤΑ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΩΣ ΣΗΜΕΙΟ ΑΝΑΦΟΡΑΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΕΙΣ ΤΩΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ.	12
1.2.1.ΟΙ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ	16
1.3. ΟΙ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΕΣ ΕΡΜΗΝΕΙΕΣ ΤΩΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΕΜΠΟΡΙΟΥ, Η ΕΜΠΕΙΡΙΑ ΣΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ Π.Δ.Ε. ΩΣ ΤΩΡΑ, Η ΑΛΛΑΓΗ ΣΤΙΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ ΚΑΙ ΟΙ ΝΕΕΣ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΔΙΕΘΝΗ ΝΟΜΟ ΤΩΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ.	18
1.4. ΝΟΜΙΚΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΤΩΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ ΤΟΥ Π.Ο.Ε.	21
1.4.1.Η ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΣΤΗΝ Ε.Ε-ΟΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ	21
1.4.1.1.ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΕΙΣ	25
1.4.2.ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΚΑΙ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ	27
ΣΥΝΟΨΗ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ	29
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 : ΤΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	30
2.0. GATT 1947: ΝΟΜΙΜΕΣ ΕΞΑΙΡΕΣΕΙΣ.	30

2.1.ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	31
2.2.1.ΓΕΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ	31
2.2.ΕΙΔΙΚΕΣ ΔΕΣΜΕΥΣΕΙΣ	34
2.3.ΣΤΑΔΙΑΚΗ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗ	35
2.4.ΤΟΜΕΑΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ	35
2.5.ΘΕΣΜΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ	36
2.6.ΣΥΝΕΧΙΣΗ ΤΩΝ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΕΩΝ	36
ΣΥΝΟΨΗ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ	36
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 : ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ	37
ΣΥΝΟΨΗ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ	46
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 : ΕΜΠΟΡΙΚΑ ΣΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΕΣ ΕΝΔΕΙΞΕΙΣ.	47
4.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ: Η ΣΠΟΥΔΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ Η ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΔΙΕΘΝΩΝ ΓΝΩΣΤΩΝ ΣΗΜΑΤΩΝ.	51
4.2 ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΣΗΜΑΤΩΝ ΚΑΤΩ ΑΠΟ ΤΑ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΕΜΠΟΡΙΟΥ.	53
4.2.1.ΟΡΙΣΜΟΣ ΕΜΠΟΡΙΚΟΥ ΣΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΗΣ ΜΕΤΑΧΕΙΡΙΣΗ	54
4.2.2. ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	54
4.2.3.ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΠΑΡΕΧΟΜΕΝΑ ΜΕ ΤΟ ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΣΗΜΑ.	56
ΣΥΝΟΨΗ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ	58
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ.	59
5.1. ΔΙΕΘΝΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΩΝ ΕΝΔΕΙΞΕΩΝ	66
5.2. ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ. ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΚΑΙ ΟΙ ΑΝΑΓΚΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ	

ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΩΝ ΧΩΡΩΝ.	67
ΣΥΝΟΨΗ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ	68
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6 : ΌΡΙΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ ΣΤΑ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΕΜΠΟΡΙΟΥ.	69
6.1 ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΤΩΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΕΜΠΟΡΙΟΥ.	73
6.2 ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΕΜΠΟΡΙΟ.	73
ΣΥΝΟΨΗ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ	74
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7 : ΜΕΡΙΚΕΣ ΑΝΤΑΝΑΚΛΑΣΕΙΣ ΣΤΑ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΑ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ.	75
7.1.ΘΕΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΕΙΣ ΚΑΙ Ο ΔΡΟΜΟΣ ΜΠΡΟΣΤΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΩΝ ΧΩΡΩΝ.	75
7.2 ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ-ΣΧΕΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΜΕ ΑΛΛΕΣ ΣΥΖΗΤΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ:	81
7.3 ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΤΟΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟ ΕΜΠΟΡΙΟΥ.	85
ΣΥΝΟΨΗ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ	86
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ –ΕΠΙΛΟΓΟΣ	87
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	90
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ : ΕΞΩΦΥΛΛΟ	93

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η σημασία της πνευματικής ιδιοκτησίας γενικά και των πνευματικών δικαιωμάτων ειδικότερα στον τομέα της πληροφορίας και της γνώσης είναι μεγάλη. Η νομοθεσία για τα πνευματικά δικαιώματα υπάρχει από πολύ παλιά και είναι η απόρροια της σπουδαιότητας που έδειχναν οι νομοθέτες και ολόκληρη η κοινωνία στην ιδιοκτησία των καινούργιων πνευματικών έργων.

Ο έντυπος κόσμος στις μέρες μας, αποτελεί ως ένα βαθμό το παρελθόν. Το μέλλον είναι μπροστά και έχει σχέση με τους υπολογιστές, το Internet και την πληροφορία σε ψηφιακή μορφή, αυτή τη φορά. Η αντιγραφή πλέον είναι η πιο εύκολη και ανέξοδη πράξη. Αρκεί κάποιος να έχει έναν υπολογιστή και σύνδεση στο Δίκτυο. Σήμερα, είναι δύσκολο για τους κατόχους των δικαιωμάτων να ελέγξουν την ιδιοκτησία τους και φαίνεται ξεκάθαρα η ανάγκη να δημιουργηθούν καινούργιοι νόμοι και τεχνικά μέσα προστασίας αυτής της ειδικού τύπου ιδιοκτησίας. Η μαγική λέξη είναι η “ισορροπία” μεταξύ τους. Όπως γίνεται όμως σχεδόν πάντα, η ζυγαριά γέρνει προς το μέρος αυτών που έχουν τη δύναμη και εν προκειμένω η δύναμη βρίσκεται στους. Πολλές εταιρίες δημιουργούν συστήματα Διαχείρισης Ψηφιακών Δικαιωμάτων και με τον τρόπο αυτό καταφέρνουν ο έλεγχος να γίνεται με τεχνικά μέσα και όχι από το χρήστη. Η τήρηση της πνευματικής ιδιοκτησίας είναι απαραίτητη έτσι ώστε να αμειφθούν οι δημιουργοί και να συνεχίσουν τη δραστηριότητά τους.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σήμερα στην Ελλάδα, παρατηρείται το φαινόμενο μιας μη λογικής κατάστασης η οποία αφορά στην προστασία της πνευματικής ιδιοκτησίας και αφετέρου της παντελούς έλλειψης πληροφόρησης πάνω σ' αυτό το θέμα. Στην Ελλάδα σήμερα παραβιάζονται συχνά πνευματικά δικαιώματα είτε αυτό αφορά προγράμματα υπολογιστών, είτε τηλεοπτικά προγράμματα, είτε εκδόσεις βιβλίων, είτε εμπορικές και σχεδιαστικές πατέντες.

Αυτό συμβαίνει παρότι η χώρα μας συμμετέχει σε κάθε διεθνή σύμβαση σε σχέση με την προστασία της πνευματικής ιδιοκτησίας και έχει αναπτύξει ένα νόμο πλαίσιο περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Στη χώρα μας το πρόβλημα δεν είναι σημαντικό μόνο γιατί πλήττονται τα συμφέροντα μιας κοινωνικής τάξης, αυτής των πνευματικών δημιουργών, αλλά κυρίως διότι μ' αυτόν τον τρόπο αποθαρρύνεται η πνευματική δημιουργία, δηλαδή το θεμέλιο του πολιτισμού μας¹.

Στη συγκεκριμένη μελέτη θα γίνει η ανάλυση των πνευματικών δικαιωμάτων αναφορικά με το νομικό καθεστώς του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου.

Η γράφουσα θα μελετήσει το πώς οι εταιρείες προστατεύουν τα δικαιώματα τους σε σχέση με τις πατέντες που σχεδιάζουν τα κέντρα ανάπτυξης τους. Ακόμα θα δούμε πως το κράτος μπορεί να ενθαρρύνει τους δημιουργούς στο συγκεκριμένο κλάδο ώστε να παρουσιάζουν στην κοινωνία το έργο τους χωρίς το φόβο της κλοπής και της παράνομης εκμετάλλευσής του αφενός και αφετέρου με τη σιγουριά ότι θα ανταμειφθούν υλικά και ηθικά ανάλογα με την αξία του έργου τους.

Πιο αναλυτικά, στο πρώτο κεφάλαιο πρόκειται να γίνει ανάπτυξη για τα Πνευματικά Δικαιώματα Ιδιοκτησίας και τον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου.²

¹ Στογιάννου Φ.,(1999), Πνευματική Ιδιοκτησία, (Copyright, Πατέντες, Εμπορικά σήματα), Homo Ecumenicus

² Στογιάννου Φ.,(1999), Πνευματική Ιδιοκτησία, (Copyright, Πατέντες, Εμπορικά σήματα), Homo Ecumenicus

Στο δεύτερο κεφάλαιο θα γίνει λόγος για Μαθήματα από τη διαδικασία διαπραγματεύσεων των Πνευματικών Δικαιωμάτων Εμπορίου, στο τρίτο κεφάλαιο θα αναφερθούν αναλυτικά τα Πνευματικά Δικαιώματα και άλλα συγγενικά Δικαιώματα, στο τέταρτο κεφάλαιο θα μελετηθούν τα Εμπορικά Σήματα και οι Γεωγραφικές Ενδείξεις, στο πέμπτο κεφάλαιο θα αναφερθούμε στην Εσωτερική εφαρμογή των Πνευματικών Δικαιωμάτων Ιδιοκτησίας. Έπειτα, στο έκτο κεφάλαιο θα καταγραφούν τα όρια Προστασίας των Πνευματικών Δικαιωμάτων Ιδιοκτησίας στα Πνευματικά Δικαιώματα Εμπορίου, και τέλος η μελέτη θα ολοκληρωθεί με το έβδομο κεφάλαιο το οποίο έχει να κάνει με μερικές αντανakλάσεις στα μελλοντικά θέματα σχετικά με τα Πνευματικά Δικαιώματα Ιδιοκτησίας του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου.³

³ Στογιάννου Φ.,(1999), Πνευματική Ιδιοκτησία, (Copyright, Πατέντες, Εμπορικά σήματα), Homo Ecumenicus

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Ο ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΚΑΙ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ

Ο **Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου** είναι ο μοναδικός διεθνής οργανισμός που ασχολείται με τους κανόνες που διέπουν το εμπόριο μεταξύ των χωρών. Περιλαμβάνει μια σειρά από Συμφωνίες, αποτέλεσμα διαπραγματεύσεων της μεγάλης πλειοψηφίας των χωρών της παγκόσμιας κοινότητας και έχουν επικυρωθεί από τα εθνικά κοινοβούλια. Ο σκοπός του οργανισμού είναι η διευκόλυνση τόσο των παραγωγών αγαθών και υπηρεσιών, όσο και εξαγωγέων και εισαγωγέων.

Είναι ένας ανεξάρτητος παγκόσμιος οργανισμός εμπορίου που ιδρύθηκε το 1995. Η Έδρα του Οργανισμού βρίσκεται στην Γενεύη της Ελβετίας. Σήμερα αριθμεί 153 κράτη - μέλη.⁴ Στόχος του είναι να ενισχύσει τις εμπορικές σχέσεις μεταξύ των μελών του και να χρησιμεύσει εκτός των άλλων και ως φόρουμ για τις πολυμερείς εμπορικές διαπραγματεύσεις. Ο ΠΟΕ, αποτελεί τον μόνο διεθνή οργανισμό που ελέγχει το εμπόριο αγαθών, υπηρεσιών και δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας μεταξύ των χωρών. Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου, είναι ο μοναδικός διεθνής οργανισμός που ασχολείται με τους κανόνες που διέπουν το εμπόριο μεταξύ των χωρών. Περιλαμβάνει μια σειρά από Συμφωνίες, αποτέλεσμα διαπραγματεύσεων της μεγάλης πλειοψηφίας των χωρών της παγκόσμιας κοινότητας και έχουν επικυρωθεί από τα εθνικά κοινοβούλια. Ο σκοπός του οργανισμού είναι η διευκόλυνση τόσο των παραγωγών αγαθών και υπηρεσιών, όσο και εξαγωγέων και εισαγωγέων..⁵

Πνευματική ιδιοκτησία ή **πνευματικά δικαιώματα** ονομάζονται τα αποκλειστικά δικαιώματα των πνευματικών δημιουργών στο έργο τους. Παραχωρούνται από τον νόμο για ορισμένο χρόνο για να απαγορεύσουν σε τρίτους τη χρήση των έργων χωρίς την άδεια του δημιουργού. Το πνευματικό δικαίωμα υφίσταται σε έργα λογοτεχνίας και τέχνης, όπως βιβλία, θέατρο, ζωγραφική, γλυπτική, φωτογραφία, αρχιτεκτονική αλλά και άλλες δημιουργίες όπως

⁴ <http://el.wikipedia.org>

⁵ <http://el.wikipedia.org>

λογισμικό ή βάσεις δεδομένων (*databases*). Περιλαμβάνει το δικαίωμα της εκμετάλλευσης του έργου (περιουσιακό δικαίωμα) και το δικαίωμα της προστασίας του προσωπικού δεσμού του δημιουργού του προς αυτό (ηθικό δικαίωμα). Το πνευματικό δικαίωμα αποκτάται αυτοδικαίως χωρίς να απαιτείται αίτηση του δημιουργού ή καταχώριση του έργου σε κάποια υπηρεσία.⁶

Στην Ελλάδα θεμελιώδης είναι ο νόμος 2121/1993 ο οποίος, εμπνεόμενος από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Διανοητικής Ιδιοκτησίας, αναθεωρεί την προηγούμενη νομοθεσία του 1920 και συμμορφώνεται με τις οδηγίες της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.⁷

Διανοητική ιδιοκτησία ονομάζουμε τα δικαιώματα των δημιουργών που προκύπτουν από τη δημιουργία ενός προϊόντος του νου, το οποίο έτσι αντιμετωπίζεται ως άυλο περιουσιακό στοιχείο. Η διανοητική ιδιοκτησία διακρίνεται σε δύο κατηγορίες:

- Τη Βιομηχανική ιδιοκτησία, που περιλαμβάνει τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας (εφευρέσεις), τα υποδείγματα χρησιμότητας (μικρές εφευρέσεις), τα δικαιώματα επί φυτικών ποικιλιών αλλά και τα σήματα, τα βιομηχανικά σχέδια και τις προστατευόμενες γεωγραφικές ονομασίες προελεύσεως.
- Την Πνευματική ιδιοκτησία, που προστατεύει κυρίως έργα λογοτεχνίας και τέχνης, όπως βιβλία, θέατρο, ζωγραφική, γλυπτική, φωτογραφία, αρχιτεκτονική, αλλά και το λογισμικό και με συγγενικά δικαιώματα τις ηχογραφήσεις, τις εκτελέσεις και παραστάσεις έργων, ραδιοφωνικά και τηλεοπτικά προγράμματα.⁸

⁶ <http://el.wikipedia.org>

⁷ <http://el.wikipedia.org>

⁸ <http://el.wikipedia.org>

Αρμόδιος διεθνής οργανισμός είναι ο Παγκόσμιος Οργανισμός Διανοητικής Ιδιοκτησίας (*World Intellectual Property Organization*). Η 26η Απριλίου έχει οριστεί ως Παγκόσμια Ημέρα Διανοητικής Ιδιοκτησίας.⁹

1.1. ΤΑ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ.

Η νομοθεσία περί πνευματικής ιδιοκτησίας αποσκοπεί στο να διασφαλίσει υψηλό επίπεδο προστασίας στους δημιουργούς, αλλά και να ενθαρρύνει τις επενδύσεις και τη δημιουργικότητα που σχετίζονται με προϊόντα διανοίας και πολιτισμού. Είναι, ωστόσο, αναμφισβήτητο ότι στη διάρκεια της ιστορίας της θεσμικής προστασίας της πνευματικής ιδιοκτησίας, το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα δεν επιτεύχθηκε στο επιθυμητό μέτρο. Ενώ τα πνευματικά δικαιώματα είναι σημαντικά στην πολιτιστική ανάπτυξη, η ρύθμισή τους είναι, σε ορισμένες περιπτώσεις, οριακή. Η πνευματική ιδιοκτησία στην Ελλάδα ενώ προστατεύει τον δημιουργό ρυθμίζοντας ορισμένες δραστηριότητες, συχνά αφήνει τους περισσότερους δημιουργούς χωρίς τον απόλυτο έλεγχο των πνευματικών δικαιωμάτων τους.¹⁰

⁹ Καπέλλας Νίκος (2008) «Πνευματικά δικαιώματα: Κανόνες και πρακτικές στις Ψηφιακές Βιβλιοθήκες» Ανάκτηση από : <http://www.google.gr>

¹⁰ Καπέλλας Νίκος (2008) «Πνευματικά δικαιώματα: Κανόνες και πρακτικές στις Ψηφιακές Βιβλιοθήκες» Ανάκτηση από : <http://www.google.gr>

1.2. ΤΑ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΩΣ ΣΗΜΕΙΟ ΑΝΑΦΟΡΑΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΕΙΣ ΤΩΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ.

Ο Ν.2121/1993 και ειδικότερα όπως έχει τροποποιηθεί κυρίως με το Ν.2435/1996 (άρθρα 3 και 10), το Ν.2557/1997 (άρθρο 8) και το Ν. 2819/2000 (άρθρο 7), δίνει τη δυνατότητα προσαρμογής του ισχύοντος νομικού πλαισίου στις ρυθμίσεις των νέων Συνθηκών WIPO. Πολλά από τα δικαιώματα που προβλέπονται στα νομοθετικά αυτά κείμενα έχουν αναγνωρισθεί και καθιερωθεί από την ελληνική νομοθεσία.

Ας αναφερθούμε στο άρθρο 3 του Ν.2121/1993 που απαριθμεί ενδεικτικά τις εξουσίες οι οποίες απαρτίζουν το περιουσιακό δικαίωμα και αντιστοιχούν στους βασικούς τρόπους εκμετάλλευσης του έργου, όπως η εξουσία αναπαραγωγής, η εξουσία θέσης σε κυκλοφορία και η εξουσία παρουσίασης στο κοινό. Ορισμένα περιουσιακά δικαιώματα, όπως το δικαίωμα αναπαραγωγής, αναγνωρίζονται στους ερμηνευτές ή εκτελεστές καλλιτέχνες, στους παραγωγούς φωνογραφήματων και οπτικοακουστικών έργων, καθώς και στους ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς.

Ιδιαίτερη σημασία έχει, ενόψει της διακίνησης των έργων στην κοινωνία των πληροφοριών, όπου η διανομή γίνεται συνεχώς σημαντικότερη, ο ορισμός του άρθρου 3 παρ. 2 για τη δημόσια παρουσίαση (χρήση ή εκτέλεση). Σύμφωνα με τη ρύθμιση αυτή δημόσια θεωρείται κάθε παρουσίαση που κάνει το έργο προσιτό σε σύνολο προσώπων ευρύτερο από το στενό κύκλο της οικογένειας και το άμεσο κοινωνικό περιβάλλον, ανεξάρτητα από το αν τα πρόσωπα αυτά του ευρύτερου κύκλου βρίσκονται στον ίδιο ή σε διαφορετικούς χώρους. Ο ορισμός είναι αρκετά ευρύς, ώστε υπάρχει δυνατότητα να συμπεριληφθεί και η περίπτωση της κατ' αιτήση μετάδοσης.¹¹

¹¹ Καπέλλας Νίκος (2008) «Πνευματικά δικαιώματα: Κανόνες και πρακτικές στις Ψηφιακές Βιβλιοθήκες» Ανάκτηση από : <http://www.google.gr>

Θα πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι η έννοια της αναπαραγωγής καλύπτει οποιοδήποτε μέσο, όπως, μηχανικά, ηχητικά, μαγνητικά, κινηματογραφικά, ηλεκτρονικά, ψηφιακά ή φωτοχημικά. Σύμφωνα με το άρθρο 13 παρ. 5 Ν.2121/1993, η σύμβαση ή η άδεια εκμετάλλευσης δεν μπορεί ποτέ να θεωρηθεί ότι αναφέρεται και σε τρόπους εκμετάλλευσης που δεν ήταν γνωστοί κατά το χρόνο κατάρτισης των σχετικών δικαιπραξιών. Συνεπώς, οι νέοι τρόποι εκμετάλλευσης του έργου που αφορούν την ψηφιακή ή ηλεκτρονική αναπαραγωγή ανήκουν στο δημιουργό. Η άποψη αυτή ενισχύεται και από τους ερμηνευτικούς κανόνες που ρητά προβλέπονται στο άρθρο 15 Ν.2121/1993. Ειδικότερα καθιερώνεται ο κανόνας σύμφωνα με τον οποίο, αν δεν καθορίζονται η έκταση και τα μέσα εκμετάλλευσης για τα οποία γίνεται η μεταβίβαση ή συμφωνείται η εκμετάλλευση ή άδεια εκμετάλλευσης, θεωρείται ότι αυτές αφορούν τις εξουσίες εκείνες που είναι αναγκαίες για την εκπλήρωση του σκοπού της σύμβασης (άρθρο 15 παρ. 4 Ν.2121/1993). Είναι γνωστό ότι το έργο χάρη στην φύση του προσφέρεται για άπειρες χρήσεις διαφορετικές ή όμοιες. Η πνευματική ιδιοκτησία διαφέρει από την κυριότητα πάνω στα κινητά πράγματα, όπου η πολλαπλή σύγχρονη χρήση αποκλείεται κατά κανόνα, αφού κάθε χρήση προϋποθέτει κατοχή του πράγματος.

Η μεταβίβαση της κυριότητας ενός κινητού πράγματος κόβει τους δεσμούς ανάμεσα στον κύριο και στο κινητό πράγμα. Δυνατότητες εκμετάλλευσης που εμφανίζονται μετά τη μεταβίβαση του κινητού πράγματος ανήκουν σε εκείνον που έχει αποκτήσει το πράγμα. Αντίθετα, η μεταβίβαση του περιουσιακού δικαιώματος της πνευματικής ιδιοκτησίας δεν κόβει ριζικά τους δεσμούς ανάμεσα στο δημιουργό και το έργο του. Ακόμα και να έχει συμφωνηθεί ολική μεταβίβαση, η συμφωνία θεωρείται ότι αφορά μόνο τις εξουσίες που ήταν άγνωστες την ώρα της μεταβίβασης, δηλαδή τους τρόπους εκμετάλλευσης που μπορούσαν να είχαν τότε υπόψη τους οι συμβαλλόμενοι.¹²

Η θέση αυτή στηρίζεται στη θεωρία του σκοπού η οποία είχε ήδη αναπτυχθεί από την επιστήμη και τη νομολογία υπό το καθεστώς του προϊσχύσαντος δικαίου για να δώσει απαντήσεις στο

¹² Καπέλλας Νίκος (2008) «Πνευματικά δικαιώματα: Κανόνες και πρακτικές στις Ψηφιακές Βιβλιοθήκες» Ανάκτηση από : <http://www.google.gr>

ερώτημα σε ποιόν ανήκουν οι εξουσίες που αντιστοιχούν σε νέους τρόπους εκμετάλλευσης του έργου, αν το περιουσιακό δικαίωμα έχει μεταβιβασθεί σε τρίτο πρόσωπο. Η μεταβίβαση του περιουσιακού δικαιώματος γίνεται για ορισμένο σκοπό, συνεπώς το δικαίωμα μεταβιβάζεται μόνο στην έκταση που είναι αναγκαία για την πραγματοποίηση του επιδιωκόμενου σκοπού. Θεωρείται δηλαδή ότι μεταβιβάζονται εκείνες μόνο οι εξουσίες που είναι αναγκαίες να αποκτήσει ο αντισυμβαλλόμενος για την εκπλήρωση του σκοπού της σύμβασης. Οι αρχές αυτές προβλέπονται πλέον ρητά στη νομοθεσία και ειδικότερα στις ρυθμίσεις των άρθρων 13 παρ. 5 και 15 παρ. 4, καθώς και στο άρθρο 34 παρ. 1 Ν.2121/1993 που αφορά τη σύμβαση οπτικοακουστικής παραγωγής. Σύμφωνα με τη διάταξη αυτή στη σύμβαση οπτικοακουστικής παραγωγής πρέπει να ορίζονται ρητά οι συγκεκριμένες εξουσίες από το περιουσιακό δικαίωμα που μεταβιβάζονται στον παραγωγό οπτικοακουστικών έργων, ενώ στην αντίθετη περίπτωση η σύμβαση επιφέρει μεταβίβαση στον παραγωγό εκείνων των εξουσιών από το περιουσιακό δικαίωμα που είναι αναγκαίες για την εκπλήρωση του σκοπού της σύμβασης (άρθρο 34 παρ. 1 Ν.2121/1993). Η νομολογία που έχει διαμορφωθεί στην ελληνική έννομη τάξη υπέρ των σκηνοθετών και σεναριογράφων παλαιών ελληνικών ταινιών στηρίζεται στους παραπάνω κανόνες και μπορεί να εφαρμοσθεί και για την ηλεκτρονική χρήση των έργων.

Περαιτέρω αξίζει να σημειωθεί ότι μεταξύ των προστατευομένων έργων τα οποία απαριθμούνται ενδεικτικά στο άρθρο 2 Ν.2121/1993 περιλαμβάνονται και τα προγράμματα ηλεκτρονικών υπολογιστών, σύμφωνα με τις ρυθμίσεις της Οδηγίας 91/250. Η εθνική νομοθεσία εναρμονίστηκε και με την Οδηγία 96/9 για τη νομική προστασία των βάσεων δεδομένων (άρθρο 7 Ν.2819/2000). Είναι όμως γνωστό ότι στο Ν.2121/1993 γινόταν ήδη ρητή αναφορά στις βάσεις δεδομένων οι οποίες προστατευόντουσαν με τη μορφή συλλογής έργων ή συλλογής απλών γεγονότων και στοιχείων. Σύμφωνα με τη νέα παράγραφο 2α του άρθρου 2 Ν.2121/1993 αντικείμενο προστασίας είναι οι βάσεις δεδομένων οι οποίες λόγω της επιλογής ή διευθέτησης του περιεχομένου τους αποτελούν πνευματικά δημιουργήματα. Παράλληλα το άρθρο 45Α Ν.2121/1993 αναγνωρίζει στον κατασκευαστή βάσης δεδομένων το δικαίωμα να απαγορεύει την εξαγωγή ή/και επαναχρησιμοποίηση του συνόλου ή ουσιώδους μέρους του περιεχομένου της βάσης δεδομένων αξιολογούμενου ποσοτικά ή

ποιοτικά. Πρόκειται για ένα νέο *suí generis* δικαίωμα που έχει σκοπό να προστατεύσει τον κατασκευαστή βάσης δεδομένων έναντι της ιδιοποίησης των αποτελεσμάτων που προκύπτουν από τις οικονομικές και επαγγελματικές επενδύσεις.¹³

Στο Τέταρτο Κεφάλαιο του Ν.2121/1993 (άρθρα 18-28) προβλέπονται περιορισμοί του περιουσιακού δικαιώματος του δημιουργού που εφαρμόζονται αναλόγως και στα συγγενικά δικαιώματα. Με το άρθρο 18 Ν.2121/1993, όπως έχει τροποποιηθεί με το άρθρο 3 Ν.2435/1996, εισάγεται το δικαίωμα εύλογης αμοιβής υπέρ των δημιουργών και ορισμένων δικαιούχων συγγενικών δικαιωμάτων για την περίπτωση αναπαραγωγής για ιδιωτική χρήση, εάν για την αναπαραγωγή χρησιμοποιούνται τεχνικά μέσα, όπως συσκευές εγγραφής ήχου ή εικόνας ή ήχου και εικόνας, μαγνητικές ταινίες ή άλλοι υλικοί φορείς πρόσφοροι για αναπαραγωγή ήχου ή εικόνας ή ήχου και εικόνας, φωτοτυπικά μηχανήματα, χαρτί κατάλληλο για φωτοτυπίες και ηλεκτρονικοί υπολογιστές. Η εύλογη αμοιβή προσδιορίζεται με βάση την αξία των αντικειμένων που χρησιμοποιούνται για την αναπαραγωγή. Ας σημειωθεί ότι για τους ηλεκτρονικούς υπολογιστές η αμοιβή αυτή ορίζεται σε ποσοστό 2% της αξίας τους. Η διάταξη του άρθρου 18 έχει ιδιαίτερη σημασία για τους σύγχρονους τρόπους διάδοσης των έργων και άλλων εισφορών, γιατί η ιδιωτική αναπαραγωγή τείνει να αποτελέσει έναν εξ ολοκλήρου τρόπο εκμετάλλευσης.

Η πνευματική ιδιοκτησία και τα συγγενικά δικαιώματα προστατεύονται με τα προληπτικά μέτρα και τις κυρώσεις που καθιερώνονται στο Ν.2121/1993 (άρθρα 59-63 και 64-66). Οι ρυθμίσεις για την επιβολή των δικαιωμάτων εξασφαλίζουν στους δικαιούχους μία αποτελεσματική και επαρκή προστασία. Στο νόμο προβλέπεται ακόμη η εξουσιοδότηση για έκδοση Προεδρικών Διαταγμάτων, όσον αφορά τον καθορισμό προδιαγραφών για συσκευές ή άλλο υλικό αναπαραγωγής έργων και την επιβολή χρήσης συστημάτων ελέγχου.

¹³ Καπέλλας Νίκος (2008) «Πνευματικά δικαιώματα: Κανόνες και πρακτικές στις Ψηφιακές Βιβλιοθήκες» Ανάκτηση από : <http://www.google.gr>

1.2.1.ΟΙ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ

Στις Συνθήκες WIPO επιτεύχθηκε νομοθετικά η ισορροπία μεταξύ των δικαιούχων και των πολιτιστικών επιχειρήσεων που οικοδομούν την κοινωνία των πληροφοριών. Το θεσμικό πλαίσιο προστασίας που προβλέπεται δίνει τη δυνατότητα προσαρμογής των νομοθετικών ρυθμίσεων στις τεχνολογικές εξελίξεις. Η κοινοτική εναρμόνιση θα πρέπει να γίνει εντός 18 μηνών από τη δημοσίευση της οδηγίας στην ΕΕΕΚ. Το γεγονός αυτό θα επιτρέψει την κύρωση των Συνθηκών WIPO από τα κράτη μέλη με συνέπεια να συμπληρωθεί ο αριθμός των 30 πράξεων επικύρωσης ή προσχώρησης που απαιτούνται για την έναρξη ισχύος των Συνθηκών αυτών.

Παράλληλα έχει ενταχθεί στο πρόγραμμα του Παγκόσμιου Οργανισμού Διανοητικής Ιδιοκτησίας η επεξεργασία κειμένου που θα οδηγήσει στην ψήφιση μιας νέας Συνθήκης για την ενίσχυση της προστασίας των ραδιοηλεκτρονικών οργανισμών. Ένα άλλο θέμα που απασχολεί τη διεθνή κοινότητα είναι η νομική προστασία του folklore με την ενδεχόμενη αναγνώριση ενός *suí generis* δικαιώματος. Βέβαια παραμένει πάντα σε εκκρεμότητα η προστασία των οπτικοακουστικών ερμηνειών. Η Διπλωματική Διάσκεψη που έλαβε χώρα στη Γενεύη, 7-20 Δεκεμβρίου 2000, στο πλαίσιο των εργασιών του WIPO, δεν οδήγησε σε συμφωνία εξαιτίας των αντιρρήσεων που υπάρχουν στη ρύθμιση του άρθρου 12 για τη μεταβίβαση και άσκηση των αποκλειστικών περιουσιακών δικαιωμάτων. Η δυνατότητα νέας Διπλωματικής Διάσκεψης αφέθηκε ανοιχτή για το μέλλον. Οι δυσκολίες όμως για ευρύτερο διεθνές consensus είναι ακόμα υπαρκτές και έτσι το θέμα της προστασίας των οπτικοακουστικών ερμηνειών φαίνεται να παραμένει προς το παρόν ανοιχτό.¹⁴

Σε κοινοτικό επίπεδο η πρόταση οδηγίας που αναμένεται να εκδοθεί αφορά την καταπολέμηση της παραποίησης/απομίμησης και της πειρατείας σε συνέχεια του Πράσινου

¹⁴ Δ. ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΥ (2001) «Η ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ ΣΤΙΣ ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ 21^{ου} ΑΙΩΝΑ» Ανάκτηση από : <http://www.google.gr>

Βιβλίου που εξεδόθη τον Οκτώβριο του 1998. Η Επιτροπή έχει ανακοινώσει ένα σχέδιο δράσης το οποίο περιλαμβάνει σημαντικές πρωτοβουλίες όπως η ενίσχυση των μέσων επιβολής του σεβασμού των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας, η θέσπιση ενός γενικού πλαισίου για ανταλλαγή πληροφοριών και διοικητική συνεργασία, προγράμματα κατάρτισης των υπαλλήλων των υπηρεσιών καταστολής, καθιέρωση σημείων επαφής που θα λειτουργούν ως διασύνδεσμοι μεταξύ των υπηρεσιών, η εναρμόνιση των κατωτάτων ορίων επιβολής ποινικών κυρώσεων και δημιουργία ιστοχώρου στο Internet που θα επιτρέπει την πρόσβαση στις αποφάσεις που εκδίδουν τα εθνικά δικαστήρια.¹⁵

Πέρα από τις προσπάθειες αυτές εκείνο που αξίζει να τονιστεί είναι ότι η πνευματική ιδιοκτησία πρέπει να παραμείνει ένα ιδιωτικό δικαίωμα με επίκεντρο το δημιουργό και το έργο. Πνευματική ιδιοκτησία χωρίς δημιουργούς και καλλιτέχνες δεν έχει μέλλον. Η μεταβίβαση και γενικά η παραχώρηση δικαιωμάτων στην πολιτιστική βιομηχανία δεν πρέπει να καταλήξει σε αλλοίωση του χαρακτήρα του δικαίου αυτού. Τη θέση του δημιουργού και του ερμηνευτή-καλλιτέχνη καταλαμβάνουν όλο και πιο συχνά πολιτιστικές επιχειρήσεις που ζητούν με την παντοδυναμία τους την εφαρμογή της νομοθεσίας ή επιτυγχάνουν lobbies για να επιβάλλουν τις δικές τους θέσεις. Ο νομοθέτης και κυρίως οι κοινοβουλευτικοί εκπρόσωποι βρίσκονται πολλές φορές προβληματισμένοι γιατί υπάρχει δυσκολία αναγνώρισης των πραγματικών συμφερόντων των δημιουργών και των καλλιτεχνών, ενώ παράλληλα πρέπει να ληφθεί υπόψη το συμφέρον της ολόκληρης. Η ιστορία αναδεικνύει ότι η αναγνώριση και υπεράσπιση των δικαιωμάτων ήταν αποτέλεσμα των αγώνων που έδωσαν οι ίδιοι οι δημιουργοί και οι καλλιτέχνες προβάλλοντας ηθικές και πνευματικές αξίες. Η εξεύρεση της ισορροπίας μεταξύ όλων των τάσεων δεν είναι εύκολη υπόθεση. Κάθε εποχή έχει τα δικά της προβλήματα τα οποία μπορούν να ξεπεραστούν με ελεύθερη διαπραγμάτευση, συναίνεση όλων των ενδιαφερομένων μερών και με την εφαρμογή κλασικών αρχών που σέβονται την ηθική αξία του ανθρώπινου πνεύματος. Το ζητούμενο στο

¹⁵ Δ. ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΥ (2001) «Η ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ ΣΤΙΣ ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ 21^{ου} ΑΙΩΝΑ» Ανάκτηση από : <http://www.google.gr>

χώρο της πνευματικής ιδιοκτησίας είναι η διεθνής εναρμόνιση και όχι η παγκοσμιοποίηση που οδηγεί σε μονόπλευρες ρυθμίσεις και δεσμευτικά πρότυπα.¹⁶

1.3. ΟΙ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΕΣ ΕΡΜΗΝΕΙΕΣ ΤΩΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΕΜΠΟΡΙΟΥ, Η ΕΜΠΕΙΡΙΑ ΣΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ Π.Δ.Ε. ΩΣ ΤΩΡΑ, Η ΑΛΛΑΓΗ ΣΤΙΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ ΚΑΙ ΟΙ ΝΕΕΣ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΔΙΕΘΝΗ ΝΟΜΟ ΤΩΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ.

Στο τέλος του 20^{ου} αιώνα παρατηρείται μία νέα τάση σύνδεσης της πνευματικής ιδιοκτησίας και των άλλων δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας με το εμπόριο. Αποτέλεσμα αυτής της ενέργειας ήταν η Συμφωνία TRIPS, δηλαδή η Συμφωνία για τα Δικαιώματα Διανοητικής Ιδιοκτησίας στον Τομέα του Εμπορίου που περιλαμβάνεται στην Τελική Πράξη του Γύρου της Ουρουγουάης (Μαρακές 1994). Ήδη από το 1984 οι ΗΠΑ τροποποίησαν τον Εμπορικό Νόμο και περιέλαβαν τη διανοητική ιδιοκτησία στη διαδικασία του Κεφαλαίου 301. Με βάση την εμπορική αυτή διαδικασία η αρμόδια Υπηρεσία Προεδρικού Εκπροσώπου Εμπορίου των ΗΠΑ ανακοινώνει τις αποφάσεις της αμερικανικής κυβέρνησης έναντι τρίτων χωρών για έλλειψη κατάλληλης προστασίας στον τομέα της διανοητικής ιδιοκτησίας και δίνει τη δυνατότητα επιβολής κυρώσεων και αντιποίνων οικονομικής φύσεως.

Η φιλοσοφία της Συμφωνίας TRIPS είναι διαφορετική από εκείνη της Διεθνούς Σύμβασης της Βέρνης: επίκεντρο δεν είναι ο δημιουργός και το έργο του αλλά η προστασία της ελευθερίας του διεθνούς εμπορίου. Στο προοίμιο ρητά αναφέρεται ότι ο σκοπός των TRIPS είναι ο περιορισμός των στρεβλώσεων και των εμποδίων για το διεθνές εμπόριο, παράλληλα με την

¹⁶ Δ. ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΥ (2001) «Η ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ ΣΤΙΣ ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ 21^{ου} ΑΙΩΝΑ» Ανάκτηση από : <http://www.google.gr>

ανάγκη προώθησης αποτελεσματικής και επαρκούς προστασίας των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας. Πολλές από τις διατάξεις των TRIPS αποτελούν επανάληψη των ρυθμίσεων της Διεθνούς Σύμβασης Βέρνης και της Διεθνούς Σύμβασης Ρώμης. Ο κανόνας όμως της προστασίας του ηθικού δικαιώματος (άρθρο 6 δις ΔΣΒ) δεν προβλέπεται ούτε επιβάλλεται. Προβλέπεται πάντως η προστασία των προγραμμάτων Η/Υ και των βάσεων δεδομένων, καθώς και η αναγνώριση του δικαιώματος εκμίσθωσης για τα κινηματογραφικά έργα και τα προγράμματα Η/Υ.

Η Συμφωνία TRIPS βασίζεται στην αρχή της εθνικής μεταχείρισης και του μάλλον ευνοουμένου κράτους. Οι περισσότερες διατάξεις έχουν δεσμευτικό χαρακτήρα και είναι θεμελιώδους σημασίας οι ρυθμίσεις για την επιβολή των δικαιωμάτων και τη διαδικασία επίλυσης διαφορών. Οι διαβουλεύσεις στον ΠΟΕ και η διαδικασία επίλυσης διαφορών έφεραν τα κράτη αντιμέτωπα με μία νέα κατάσταση σε παγκόσμιο οργανισμό. Πέρα από την εξέταση της εθνικής νομοθεσίας για την πνευματική ιδιοκτησία και τις ρυθμίσεις για την επιβολή των δικαιωμάτων με στόχο τη διαπίστωση ή όχι της συμμόρφωσης της εσωτερικής νομοθεσίας στις διατάξεις της Συμφωνίας TRIPS, τα κράτη έχουν να αντιμετωπίσουν και τη διαδικασία επίλυσης διαφορών που πολλές φορές επεκτείνεται σε θέματα τα οποία είναι αμφίβολο αν εμπίπτουν στη Συμφωνία TRIPS, όπως ο τρόπος απονομής δικαιοσύνης σε εθνικό επίπεδο.¹⁷

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι η Ευρώπη, με την πρωτοβουλία ορισμένων άλλων κρατών, ζήτησε την πολιτιστική εξαίρεση για να μείνει ο οπτικοακουστικός τομέας έξω από τη GATT. Το ερώτημα όμως που τίθεται είναι για πόσο καιρό ακόμη η πνευματική ιδιοκτησία θα αντέξει στην άρνηση της εμπορευματοποίησης. Η άποψη ότι υποκείμενο του δικαιώματος είναι ο δημιουργός-φυσικό πρόσωπο που αποκτά την πνευματική ιδιοκτησία πρωτογενώς, ενώ το νομικό πρόσωπο γίνεται δικαιούχος δευτερογενώς, ηχεί πολλές φορές παράξενα, όταν το έργο αντιμετωπίζεται σαν εμπόρευμα ή οικονομικό προϊόν. Οι διεκδικήσεις δεν προέρχονται από τους δημιουργούς και τους καλλιτέχνες, αλλά από τις εταιρείες που κατέχουν τα δικαιώματα. Κατά τη συζήτηση του

¹⁷ Δ. ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΥ (2001) «Η ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ ΣΤΙΣ ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ 21^{ου} ΑΙΩΝΑ» Ανάκτηση από : <http://www.google.gr>

Σχεδίου Πολυμερούς Συμφωνίας Επενδύσεων στον ΟΟΣΑ, οι χώρες που εκπροσωπούν το ευρωπαϊκό σύστημα προστασίας, μεταξύ των οποίων και η Ελλάδα, ζήτησαν επίμονα την εξαίρεση της πνευματικής ιδιοκτησίας από την έννοια των «επενδύσεων». Η Συμφωνία αυτή χαρακτηρίστηκε ως εχθρός των δημιουργών που παραλίγο να εξομοιωθούν με τους επενδυτές. Οι διαπραγματεύσεις έληξαν υπέρ των δημιουργών χωρίς να ολοκληρωθούν οι εργασίες σύνταξης του τελικού κειμένου. Αυτό το αποτέλεσμα ήταν ακόμα μία επιτυχία του ευρωπαϊκού πνεύματος και δεν θα πρέπει να ξεχαστεί.

Όσον αφορά τις δύο νέες Συνθήκες WIPO, δηλαδή τη Συνθήκη WIPO για την πνευματική ιδιοκτησία και τη Συνθήκη WIPO για τις ερμηνείες εκτελέσεις και τα φωνογραφήματα, γνωστές και ως Συνθήκες Internet, μπορεί κανείς να υποστηρίξει ότι οι ρυθμίσεις τους ανταποκρίνονται σε μία ευρύτερη συναίνεση όλων των τάσεων και συμφερόντων. Η διεθνής εναρμόνιση των δικαιωμάτων είναι το ζητούμενο. Οι δύο αυτές Συνθήκες δίνουν λύσεις σε ορισμένα από τα προβλήματα που δημιουργεί η ψηφιακή τεχνολογία και διαμορφώνουν το διεθνές θεσμικό πλαίσιο για την προστασία των έργων και καλλιτεχνικών εισφορών στην κοινωνία των πληροφοριών. Η πνευματική ιδιοκτησία έχει σχέση με τον πολιτισμό, με την τέχνη και τους καλλιτέχνες που ιδεολογικά δεν μπορούν να ανταποκριθούν σε καμία γενική κατεύθυνση ομοιομορφίας ή παγκοσμιοποίησης. Η αρχή της εθνικής μεταχείρισης και οι διατάξεις του συμβατικού δικαίου που παρέχουν στο δικαιούχο ένα ελάχιστο όριο προστασίας είναι οι κανόνες πάνω στους οποίους βασίστηκε η διεθνής προστασία πάνω από 100 χρόνια. Η προσπάθεια διεθνούς εναρμόνισης θα πρέπει να κατευθύνεται με βάση αυτά τα κριτήρια και να επιζητείται όσο το δυνατό ευρύτερη συναίνεση. Τα κράτη δεν μπορούν να δεχθούν την αλλοίωση του νομικού τους συστήματος, των παραδόσεών τους και της εθνικής τους κυριαρχίας. Κατά τη Διπλωματική Διάσκεψη για την προστασία των οπτικοακουστικών ερμηνειών που πραγματοποιήθηκε στη Γενεύη 7-20 Δεκεμβρίου 2000, επιζητήθηκε η διατήρηση των αρχών αυτών που αποτελούσαν τα όρια πέρα από τα οποία καμία διείσδυση δεν μπορούσε να επιτραπεί. Αυτό δεν σημαίνει ότι πρέπει να σταματήσει ο διάλογος. Αντίθετα, το επιζητούμενο παγκόσμιο consensus είναι σκόπιμο να καθορισθεί με ανοιχτή συζήτηση και ελεύθερη επιλογή από όλη τη διεθνή κοινότητα, χωρίς όμως να διαβρωθούν οι αρχές και οι νομικές παραδόσεις του κάθε κράτους. Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι το διαδίκτυο έχει παγκόσμιο

χαρακτήρα. Ήδη έχει διαμορφωθεί το διεθνές πλαίσιο προστασίας της πνευματικής ιδιοκτησίας και πρέπει περαιτέρω να επιδιωχθεί η βελτίωση και επέκταση των υπαρχουσών ρυθμίσεων χωρίς όμως το ένα σύστημα δικαίου να λειτουργεί σε βάρος του άλλου. Οι διεθνείς ρυθμίσεις είναι σκόπιμο να εξασφαλίζουν σε παγκόσμιο επίπεδο την προστασία όλων των έργων και δημιουργών στο νέο περιβάλλον της ψηφιακής μεταλλαγής.¹⁸

1.4. ΝΟΜΙΚΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΤΩΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ ΤΟΥ Π.Ο.Ε.

Το νομικό καθεστώς, των Πνευματικών Δικαιωμάτων Ιδιοκτησίας του Π.Ο.Ε, αφορά τις παρακάτω κατηγορίες, οι οποίες χωρίζονται στα αναγραφόμενα άρθρα.¹⁹

1.4.1. Η ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΣΤΗΝ Ε.Ε-ΟΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ

Η δημιουργία της εσωτερικής αγοράς για την εφαρμογή των τεσσάρων βασικών ελευθεριών της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, νυν Ένωσης, κατέστησε σαφή την ανάγκη εναρμόνισης των εθνικών νομοθεσιών για τα πνευματικά δικαιώματα σε όλους σχεδόν τους οικονομικούς τομείς. Η εναρμόνιση αυτή θα δημιουργήσει ένα ομοιόμορφο νομικό πλαίσιο, είναι όμως ατελής επειδή η ΕΕ έχει εστιαστεί στις συνθήκες της αγοράς. Η ΕΕ πρέπει να αντιμετωπίσει τις ευθύνες της για τα πολιτιστικά θέματα σε συνδυασμό με τους κανονισμούς για την εσωτερική αγορά, στο παρελθόν όμως αποδείχθηκε αδύναμη να εναρμονίσει κάθε πτυχή των πνευματικών δικαιωμάτων σε κάθε κράτος μέλος επειδή της έλειπε η αναγκαία αρμοδιότητα. Για παράδειγμα, μέχρι σήμερα δεν υπάρχουν κοινοτικές ρυθμίσεις για τα ηθικά δικαιώματα ή το

¹⁸ Δ. ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΥ (2001) «Η ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ ΣΤΙΣ ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ 21^{ου} ΑΙΩΝΑ» Ανάκτηση από : <http://www.google.gr>

¹⁹ Νόμος 2121/93 Περί πνευματικής ιδιοκτησίας

δίκαιο των συμβάσεων των δημιουργών. Μέχρι σήμερα, έχουν εκδοθεί επτά οδηγίες της ΕΕ που διαμορφώνουν το ακόλουθο νομικό πλαίσιο:²⁰

- **Οδηγία 91/250/ΕΟΚ*2[2]** της 14ης Μαΐου 1991 για τη νομική προστασία των προγραμμάτων ηλεκτρονικών υπολογιστών

Σύμφωνα με την οδηγία αυτή, τα προγράμματα των ηλεκτρονικών υπολογιστών μπορούν να προστατεύονται από πνευματικά δικαιώματα, όπως ακριβώς και τα λογοτεχνικά ή καλλιτεχνικά έργα.²¹

- **Οδηγία 92/100/ΕΟΚ*3[3]** του Συμβουλίου της 19ης Νοεμβρίου 1992 σχετικά με το δικαίωμα εκμίσθωσης, το δικαίωμα δανεισμού και ορισμένα δικαιώματα συγγενικά προς την πνευματική ιδιοκτησία στον τομέα των προϊόντων της διανοίας. Η οδηγία επιτρέπει στο δημιουργό να εγκρίνει ή να απαγορεύει την εκμίσθωση ή δανεισμό πρωτοτύπων και αντιγράφων έργων που προστατεύονται από πνευματικά δικαιώματα. Ο δημιουργός δεν μπορεί να παραιτηθεί από το δικαίωμα λήψης μιας λογικής αποζημίωσης για την εκμίσθωση. Όσον αφορά το δικαίωμα δανεισμού, η οδηγία περιέχει διατάξεις που παρέχουν τη δυνατότητα εξαίρεσης για ορισμένες κατηγορίες ιδρυμάτων (π.χ. βιβλιοθήκες Μπράιγ).²²

- **Οδηγία 93/83/ΕΟΚ*4[4]** του Συμβουλίου της 27ης Σεπτεμβρίου 1993 περί συντονισμού ορισμένων κανόνων όσον αφορά το δικαίωμα του δημιουργού και τα συγγενικά δικαιώματα που εφαρμόζονται στις δορυφορικές ραδιοηλεκτρικές μεταδόσεις και την καλωδιακή αναμετάδοση

Η δορυφορική ραδιοηλεκτρική μετάδοση θεωρείται ως δράση συνδεδεμένη με το θέμα των πνευματικών δικαιωμάτων στη χώρα καταγωγής. Η οδηγία αναφέρει ότι, το δικαίωμα των μερών που κατέχουν τα πνευματικά δικαιώματα και οι κάτοχοι συγγενικών δικαιωμάτων, να επιτρέπουν ή να απαγορεύουν τη μετάδοση μιας εκπομπής δορυφορικά ή καλωδιακά, μπορεί να ασκηθεί

²⁰ Πνευματικά δικαιώματα (προγράμματα Η.Υ). Οδηγία του Συμβουλίου, 14/5/1991 αριθ. 91/250

²¹ Πνευματικά δικαιώματα (δικαίωμα εκμίσθωσης και δανεισμού). Οδηγία του Συμβουλίου, 29/11/1992, αριθ. 92/100

²² Πνευματικά δικαιώματα (καλωδιακή και δορυφορική μετάδοση). Οδηγία του Συμβουλίου, 27/9/1993, αριθμ 93/1983

μόνον από εταιρίες που προωθούν συλλογικά συμφέροντα. Εξαιρέση σε αυτό αποτελούν τα δικαιώματα που ασκούνται από έναν ραδιοτηλεοπτικό οργανισμό.

- **Οδηγία 93/98/ΕΟΚ*5[5]** του Συμβουλίου της 29ης Οκτωβρίου 1993 για την εναρμόνιση της διάρκειας προστασίας του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας και ορισμένων συγγενών δικαιωμάτων.

Η διάρκεια προστασίας καθορίζεται σε 70 χρόνια από τον θάνατο του δημιουργού και σε 70 χρόνια από το χρόνο πρώτης δημοσίευσης για ανώνυμα έργα ή έργα που δημοσιεύονται με ψευδώνυμο.

- **Οδηγία 96/9/ΕΟΚ*6[6]** του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Μαρτίου 1996, σχετικά με τη νομική προστασία των βάσεων δεδομένων
Η οδηγία προστατεύει βάσεις δεδομένων, δηλ. συλλογές έργων (όπως ημερήσιες εφημερίδες, περιοδικά και ανθολογίες) ή δεδομένων στο θέμα των πνευματικών δικαιωμάτων. Οι συλλογές πρέπει να αποτελούν αυτές οι ίδιες πνευματική δημιουργία, δηλ. η συστηματική ή μεθοδολογική τους ταξινόμηση πρέπει να είναι αποτέλεσμα προσωπικής δημιουργικής εργασίας. Επιπλέον, η οδηγία για τις βάσεις δεδομένων αναφέρει επίσης ότι οι βάσεις εκείνες που δεν συνιστούν κατ' ουσία έργα προστατευόμενα από πνευματικά δικαιώματα προστατεύονται, ως εκ της ίδιας της φύσεώς τους, και αυτές.

- **Οδηγία 2001/84/ΕΚ*7[7]** του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Σεπτεμβρίου 2001, σχετικά με το δικαίωμα παρακολούθησης υπέρ του δημιουργού ενός πρωτότυπου έργου τέχνης

Η οδηγία για τα δικαιώματα παρακολούθησης προβλέπει ότι οι δημιουργοί των πρωτότυπων καλλιτεχνικών έργων, π.χ. καλλιτεχνικές φωτογραφίες, δικαιούνται μεριδίου από την τιμή πώλησης κάθε φορά που το πρωτότυπο μεταπωλείται.²³

²³ Πνευματικά δικαιώματα (εναρμόνιση διάρκειας προστασίας). Οδηγία του Συμβουλίου, 29/10/1993 αριθ. 93/98

• **Οδηγία 2001/29/ΕΚ*8[8]** του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Μαΐου 2001, για την εναρμόνιση ορισμένων πτυχών του δικαιώματος του δημιουργού και συγγενικών δικαιωμάτων στην κοινωνία της πληροφορίας
Η οδηγία αυτή αποτελεί οριζόντια ρύθμιση που εναρμονίζει ένα λεπτομερές θέμα του τομέα των πνευματικών δικαιωμάτων και παρέχει τυποποιημένο ορισμό για τα βασικά δικαιώματα μεταπώλησης και περιοριστικές διατάξεις για τα κράτη μέλη. Η οδηγία εφαρμόζει επίσης τις συνθήκες WIPO WCT και WPPT.

Από την προηγούμενη ευρωπαϊκή εναρμόνιση στον τομέα των πνευματικών δικαιωμάτων εξάγεται το συμπέρασμα ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση προσανατολίζεται προς τις ακόλουθες αντιλήψεις:

- ανάγκη διασφάλισης υψηλού επιπέδου προστασίας στο θέμα των πνευματικών δικαιωμάτων
- εκχώρηση αποκλειστικών δικαιωμάτων σε δημιουργούς και άτομα που δικαιούνται προστασίας πληρωμής,

- μόνον φυσικά πρόσωπα μπορούν να χαρακτηρίζονται ως δημιουργοί και
- ενδυνάμωση των δικαιωμάτων ατόμων που δικαιούνται προστασίας πληρωμής.

Αν και οι αντιλήψεις αυτές δεν βασίζονται οριστικά στην αποδοχή της ευρωπαϊκής αντίληψης περί ευρωπαϊκών πνευματικών δικαιωμάτων, από το μέχρι σήμερα καταρτισμένο πρόγραμμα φαίνεται ότι η ΕΕ ακολουθεί γραμμή που στοχεύει στην αποδοχή των ευρωπαϊκών αρχών.²⁴

²⁴ Πνευματικά δικαιώματα (βάσεις δεδομένων). Οδηγία του Συμβουλίου, 11/3/1996, αριθ. 96/9

1.4.1.1. ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΕΙΣ

Αυτή η άποψη, δε βασίζεται οριστικά στην αποδοχή των συγγραφικών δικαιωμάτων όπως ισχύουν στην ηπειρωτική Ευρώπη. Αλλά, είναι φανερό από το πρόγραμμα όπως σχεδιάστηκε μέχρι τώρα ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση δέχεται τις αρχές που διέπουν τα συγγραφικά δικαιώματα στην ηπειρωτική Ευρώπη, ή τουλάχιστον, αρχές κοντινές σ' αυτές. Μία καινούρια οδηγία ετοιμάζεται αυτή τη στιγμή, για να εναρμονιστεί η επιβολή της απόδοσης δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας στους συγγραφείς και στους άλλους δικαιούχους πνευματικών δικαιωμάτων. Αυτή η «Εφαρμογή – Οδηγίας» εστιάζει σε νομικά μέσα αποκατάστασης για να επιβάλλει την καταβολή του ποσού που αντιστοιχεί στα πνευματικά δικαιώματα, και ορίζει κυρώσεις σε περίπτωση καταπάτησής τους. Δεν πρέπει όμως να έχουμε ψευδαισθήσεις: Η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι μία κοινότητα της οποίας κύριος στόχος είναι η λειτουργία της εσωτερικής αγοράς. Οι ενέργειές της στοχεύουν στην προώθηση του ελεύθερου ανταγωνισμού, κι όχι στη δημιουργία κοινού νομικού συστήματος για όλα τα Κράτη-Μέλη της Κοινότητας και σ' όλους τους τομείς.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν είναι Ομοσπονδιακό Κράτος όπως οι Η.Π.Α. Αυτό σημαίνει ότι η εναρμόνιση των συγγραφικών δικαιωμάτων μέχρι τώρα έχει λάβει χώρα, μόνο στις περιοχές εκείνες όπου οι διαφορές στις νομοθετικές ρυθμίσεις των κρατών-μελών μπορούν να οδηγήσουν σε περιορισμούς της ελεύθερης διακίνησης αγαθών, εμπορίου και υπηρεσιών. Η δημιουργία κοινού συστήματος για τα συγγραφικά δικαιώματα στην Ευρωπαϊκή Ένωση, είναι εφικτή αλλά απίθανη. Μια τέτοια ρύθμιση, θα απαιτούσε ομοφωνία στο Συμβούλιο Υπουργών της Ε.Ε., η οποία δεν είναι πιθανή, με δεδομένες τις διαφορές ανάμεσα στα υπάρχοντα συστήματά τους για τα συγγραφικά δικαιώματα και την πίεση προς τους Υπουργούς να διατηρήσουν τις «παραδόσεις» τους.

Η επίτευξη ενός υψηλού επιπέδου προστασίας των συγγραφικών δικαιωμάτων σε όλη την Ευρώπη θα απαιτήσει περισσότερη προσπάθεια. Προς το παρόν, όμως, βλέπουμε να ασκούνται πιέσεις προς την αντίθετη κατεύθυνση²⁵

Υπάρχει μία αντίληψη ότι η προστασία των συγγραφικών δικαιωμάτων παρεμποδίζει την ελεύθερη διακίνηση της πληροφορίας στο internet. Η βιομηχανία της μουσικής κάνει πολύ θόρυβο για τους σκοπούς της να κυνηγήσει ποινικά χρήστες του internet – συμπεριλαμβανομένων και παιδιών – για υποτιθέμενες παραβιάσεις συγγραφικών δικαιωμάτων. Αυτές οι εξελίξεις δημιουργούν ένα κλίμα που δεν είναι ευνοϊκό για τους συγγραφείς. Επιπροσθέτως, η αξία της δημιουργικής εργασίας των συγγραφέων και η πολιτισμική της σημασία δε στηρίζεται στην ευσυνειδησία του κόσμου. Μένει ακόμη πολλή δουλειά να γίνει από την Ευρωπαϊκή Ομοσπονδία Δημοσιογράφων: Για παράδειγμα, προσπάθεια να καθιερώσει σε όλη την Ευρώπη ρυθμίσεις στις κυβερνητικές συμφωνίες. Η προσεκτική δράση για την επίτευξη αυτού του ελάχιστου στόχου μπορεί να είναι μεγαλύτερη επιτυχία από το να φωνάζουμε για ενιαία συγγραφικά δικαιώματα σε όλη την Ευρώπη.

Η Επιτροπή της Ε.Ε. ετοιμάζει μια Κοινοποίηση πάνω στη διαχείριση των δικαιωμάτων. Αφορά στις δραστηριότητες των επιχειρήσεων με αντικείμενο τα πνευματικά δικαιώματα, αλλά επίσης και τη διαχείριση των δικαιωμάτων ατομικά. Είναι πιθανό ότι η Επιτροπή της Ε.Ε. θα εισηγηθεί ότι δεν απαιτούνται καινούριες ρυθμίσεις. Η Κοινοποίηση θα δώσει μία ευκαιρία στην Ευρωπαϊκή Ομοσπονδία Δημοσιογράφων να υποστηρίξει την αναγκαιότητα του ρυθμιστικού δεσμευτικού νόμου στην Ευρώπη.

²⁵ Πνευματικά δικαιώματα (εναρμόνιση κοινωνία της πληροφορίας). Οδηγία του Συμβουλίου, 22/5/2001, αριθ. 2001/29

1.4.2.ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΚΑΙ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ

Άρθρο 1 Πνευματική ιδιοκτησία

Οι πνευματικοί δημιουργοί, με τη δημιουργία του έργου αποκτούν πάνω σ' αυτό πνευματική ιδιοκτησία, που περιλαμβάνει ως αποκλειστικά δικαιώματα, το δικαίωμα της εκμετάλλευσης του έργου²⁶

Άρθρο 2 -Αντικείμενο του δικαιώματος

Ως έργο νοείται κάθε πρωτότυπο πνευματικό δημιούργημα λόγου, τέχνης ή επιστήμης που εκφράζεται με ορισμένη μορφή, ιδίως τα έργα του λόγου, γραπτά ή προφορικά, οι μουσικές συνθέσεις με κείμενα ή χωρίς, τα θεατρικά έργα με μουσική ή χωρίς, οι χορογραφίες και οι παντομίμες, τα οπτικοακουστικά έργα, τα έργα των εικαστικών τεχνών, στα οποία περιλαμβάνονται τα σχέδια, τα έργα ζωγραφικής και γλυπτικής, τα χαρακτηριστικά έργα και οι λιθογραφίες, τα αρχιτεκτονικά έργα, τα φωτογραφικά έργα, τα έργα των εφαρμοσμένων τεχνών, οι εικονογραφήσεις, οι χάρτες, τα τρισδιάστατα έργα που αναφέρονται στη γεωγραφία, την τυπογραφία, την αρχιτεκτονική ή την επιστήμη.²⁷

Άρθρο 3 -Το περιουσιακό δικαίωμα

Το περιουσιακό δικαίωμα δίνει στο δημιουργό ιδίως την εξουσία να επιτρέπει ή να απαγορεύει: α) την εγγραφή και την αναπαραγωγή του έργου με κάθε μέσο, όπως μηχανικά, φωτοχημικά ή ηλεκτρονικά μέσα, β) τη μετάφραση του έργου, γ) τη διασκευή, την προσαρμογή ή άλλες μετατροπές του έργου, δ) τη θέση σε κυκλοφορία του πρωτότυπου ή αντιτύπων του έργου με μεταβίβαση της κυριότητας, με εκμίσθωση ή με δημόσιο δανεισμό, καθώς και την

²⁶ Νόμος 2121/93 Περί πνευματικής ιδιοκτησίας

²⁷ Νόμος 2121/93 Περί πνευματικής ιδιοκτησίας

επιβολή περιοριστικών όρων στη μεταβίβαση, την εκμίσθωση ή το δημόσιο δανεισμό ιδίως σε ό,τι αφορά τη χρήση των αντιτύπων, ε) την παρουσίαση του έργου στο κοινό, στ) της δημόσιας εκτέλεσης του έργου, ζ) τη μετάδοση ή αναμετάδοση του έργου στο κοινό με τη ραδιοφωνία και την τηλεόραση, με ηλεκτρομαγνητικά κύματα ή με καλώδια ή με άλλους υλικούς αγωγούς ή με οποιονδήποτε άλλο τρόπο, παραλλήλως προς την επιφάνεια της γης ή μέσω δορυφόρων, η) την εισαγωγή αντιτύπων του έργου, που παρήχθησαν στο εξωτερικό χωρίς τη συναίνεση του δημιουργού ή, εφόσον πρόκειται για εισαγωγή από χώρες εκτός της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, που το δικαίωμα της εισαγωγής αντιτύπων στην Ελλάδα είχε συμβατικά διατηρηθεί από το δημιουργό.²⁸

Άρθρο 4- Το ηθικό δικαίωμα

Το ηθικό δικαίωμα δίνει στο δημιουργό ιδίως τις εξουσίες: α) της απόφασης για το χρόνο, τον τόπο και τον τρόπο κατά τους οποίους το έργο θα γίνει προσιτό στο κοινό (δημοσίευση), β) της αναγνώρισης της πατρότητάς του πάνω στο έργο και ειδικότερα την εξουσία να απαιτεί, στο μέτρο του δυνατού, γ) της απαγόρευσης κάθε παραμόρφωσης, περικοπής ή άλλης τροποποίησης του έργου του, δ) της προσπέλασης στο έργο του, ε) προκειμένου περί έργων λόγου ή επιστήμης, της υπαναχώρησης από συμβάσεις μεταβίβασης του περιουσιακού δικαιώματος ή εκμετάλλευσής του ή αδείας εκμετάλλευσής του εφόσον αυτό είναι αναγκαίο για την προστασία της προσωπικότητάς του εξαιτίας μεταβολής στις πεποιθήσεις του ή στις περιστάσεις και με καταβολή αποζημίωσης στον αντισυμβαλλόμενο για την θετική του ζημία.²⁹

Άρθρο 5- Δικαίωμα παρακολούθησης

1. Σε κάθε μεταπώληση του πρωτοτύπου έργων των εικαστικών τεχνών σε δημόσιο πλειστηριασμό ή από έμπορο έργων τέχνης ή με τη μεσολάβησή του, ο δημιουργός και οι

²⁸ Νόμος 2121/93 Περί πνευματικής ιδιοκτησίας

²⁹ Νόμος 2121/93 Περί πνευματικής ιδιοκτησίας

κληρονόμοι του έχουν εξουσία να απαιτήσουν ποσοστό πέντε τοις εκατό στην τιμή πώλησης του έργου. Η εξουσία αυτή δεν μεταβιβάζεται μεταξύ ζώντων.

2. Το ποσό οφείλεται από τον οργανωτή του δημόσιου πλειστηριασμού ή από τον έμπορο έργων τέχνης.

Οι οργανωτές δημόσιων πλειστηριασμών και οι έμποροι έργων τέχνης είναι υποχρεωμένοι, εφόσον τους ζητηθεί, να παρέχουν κάθε χρόνο στο Επιμελητήριο Εικαστικών Τεχνών Ελλάδος και στους οργανισμούς συλλογικής διαχείρισης των δικαιωμάτων σε έργα εικαστικών τεχνών ακριβείς πληροφορίες για τα έργα που πουλήθηκαν απ' αυτούς ή με τη μεσολάβησή τους κατά το περασμένο ημερολογιακό έτος και για την τιμή πώλησής τους.³⁰

ΣΥΝΟΨΗ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ

Στο παρόν κεφάλαιο, περιγράφεται αναλυτικά η έννοια της πνευματικής ιδιοκτησίας και του παγκόσμιου οργανισμού εμπορίου ΠΟΕ. Στη συνέχεια δίνεται η έννοια των πνευματικών δικαιωμάτων και η σημαντικότητα που διέπει τον όρο αυτό, καθώς και η αλλαγή στις τεχνολογίες και τις νέες προκλήσεις για το διεθνή νόμο των πνευματικών δικαιωμάτων.

Έπειτα γίνεται λόγος για τη νομοθεσία που ισχύει στην Ευρωπαϊκή Ένωση και δίνονται αναλυτικά οι ευρωπαϊκές οδηγίες, αλλά αναφέρεται και το περιεχόμενο του δικαιώματος της πνευματικής ιδιοκτησίας.

³⁰ Νόμος 2121/93 Περί πνευματικής ιδιοκτησίας

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 : ΤΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

2.0. GATT 1947: ΝΟΜΙΜΕΣ ΕΞΑΙΡΕΣΕΙΣ.

Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου (World Trade Organization) δημιουργήθηκε το 1947 υπό την παλαιά ονομασία του "GATT" (General Agreement on Tariffs and Trade - Γενική Συμφωνία Δασμών και Εμπορίου). Ο κύριος σκοπός του είναι η προώθηση του διεθνούς εμπορίου και ο τερματισμός του προστατευτισμού. Ο ΠΟΕ περιλαμβάνει πάνω από 100 χώρες που συνυπέγραψαν. Οι τωρινές επιδιώξεις του ΠΟΕ είναι η απομάκρυνση των δασμολογικών εμποδίων και η εγκαθίδρυση κοινών ρυθμίσεων ώστε να επέλθει πλήρης εμπορική απελευθέρωση

Σε διεθνές επίπεδο, οι αθέμιτες εμπορικές πρακτικές, όπως το ντάμπινγκ και η παροχή επιδοτήσεων, θεωρήθηκαν απειλή για τις ανοικτές αγορές ήδη από το 1947, όταν υπεγράφη η πρώτη συμφωνία της GATT. Η συμφωνία περιείχε ειδικές διατάξεις που επέτρεπαν στα μέλη της GATT να λαμβάνουν μέτρα κατά των πρακτικών αυτών, στην περίπτωση που προκαλούσαν σημαντική ζημία στην εγχώρια βιομηχανία ενός μέλους της GATT.

Έκτοτε καταβλήθηκαν σημαντικές προσπάθειες για την εναρμόνιση των κανόνων σχετικά με τα μέσα εμπορικής άμυνας. Κατά τον τελευταίο γύρο της GATT (που είναι γνωστός ως "γύρος της Ουρουγουάης"), ο οποίος οδήγησε στην ίδρυση του ΠΟΕ και στη σύναψη λεπτομερών συμφωνιών κατά του ντάμπινγκ και των επιδοτήσεων, αυτές οι προσπάθειες επικεντρώθηκαν σε διαδικαστικούς κανόνες καθώς και σε πρακτικούς όρους που πρέπει να πληρούνται προκειμένου να λαμβάνονται μέτρα άμυνας. Η Κοινότητα διαδραμάτισε ενεργό ρόλο στις διαπραγματεύσεις για τον καθορισμό αυτών των κριτηρίων, τα οποία συμπεριέλαβε και στη δική της νομοθεσία.

Ο ΠΟΕ, αντίθετα με τον οργανισμό τον οποίο διαδέχθηκε (ΓΣΔΕ/GATT) είναι ένας μόνιμος οργανισμός, ο οποίος έχει νομική προσωπικότητα και ίδια χαρακτηριστικά. Όλες οι χώρες μέλη της GATT κατέστησαν αυτοδικαίως ιδρυτικά μέλη του ΠΟΕ την 1η Ιανουαρίου 1995. Μετά την ημερομηνία αυτή, οι υποψήφιοι για προσχώρηση οφείλουν να ακολουθούν την διαδικασία προσχώρησης που προβλέπεται από τη συμφωνία για την ίδρυση του ΠΟΕ:

Σε ότι αφορά τη διάρθρωσή του, ο ΠΟΕ διαθέτει υπουργική διάσκεψη, που είναι το ανώτατο όργανο και αποτελείται από εκπροσώπους όλων των χωρών μελών, συνέρχεται δε τουλάχιστον μία φορά ανά διετία. Μεταξύ των συνόδων της, το Γενικό Συμβούλιο, αποτελούμενο από εκπροσώπους όλων των μελών, ασκεί τα καθήκοντα του ΠΟΕ και αποτελούμενο από εκπροσώπους όλων των μελών, ασκεί τα καθήκοντα του ΠΟΕ και επιβλέπει την λειτουργία των συμφωνιών και των υπουργικών αποφάσεων. Το Γενικό Συμβούλιο συνέρχεται επίσης για να ασκήσει τα καθήκοντα του οργάνου επίλυσης διαφορών και του οργάνου εξέτασης των εμπορικών πολιτικών, που προβλέπεται από τον μηχανισμό εξέτασης των εμπορικών πολιτικών (ΜΕΕΠ).

Υπό την καθοδήγηση του Γενικού Συμβουλίου τελούν τρία επικουρικά όργανα, το Συμβούλιο εμπορίου εμπορευμάτων, το Συμβούλιο εμπορίου υπηρεσιών και το Συμβούλιο για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας στον τομέα του εμπορίου. Συνεστήθησαν επίσης επιτροπές που εξαρτώνται από το Γενικό Συμβούλιο αλλά δεν υπάγονται στα τρία αυτά συμβούλια, όπως οι επιτροπές του «εμπορίου και ανάπτυξης», του «εμπορίου και περιβάλλοντος», των «περιφερειακών συμφωνιών». Τέλος, δύο επιτροπές επιφορτίζονται με τη διαχείριση των δύο πλειομερών συμφωνιών σχετικά με το εμπόριο των αεροσκαφών πολιτικής αεροπορίας και τις δημόσιες συμβάσεις.³¹

2.1.ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Η γενική συμφωνία σχετικά με το εμπόριο των υπηρεσιών αποτελεί το πρώτο σύνολο κανόνων και μέτρων που συμφωνήθηκαν σε πολυμερές επίπεδο για τη ρύθμιση του διεθνούς εμπορίου των υπηρεσιών. Αποτελείται από τρία στοιχεία: ένα γενικό πλαίσιο, το οποίο περιέχει θεμελιώδεις υποχρεώσεις που αφορούν όλα τα μέλη του ΠΟΕ, εθνικούς καταλόγους ειδικών δεσμεύσεων σχετικά με την πρόσβαση στις αγορές και, τέλος, παραρτήματα που καθορίζουν ειδικούς όρους για διάφορους τομείς.

2.2.1.ΓΕΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

³¹ Νόμος 2121/93 Περί πνευματικής ιδιοκτησίας

Η συμφωνία χαρακτηρίζεται από τον οικουμενικό χαρακτήρα του πεδίου εφαρμογής της. Εφαρμόζεται σε όλες τις υπηρεσίες όλων των τομέων με εξαίρεση τις υπηρεσίες που παρέχονται από δημόσιους φορείς. Επίσης, εφαρμόζεται σε όλα τα μέτρα που ισχύουν στις υπηρεσίες, τα οποία λαμβάνονται σε όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης (κεντρικό, περιφερειακό, τοπικό κ.ά). Η συμφωνία ορίζει τέσσερα είδη παροχής υπηρεσιών:

παροχή μιας υπηρεσίας από ένα κράτος μέλος με προορισμό ένα άλλο μέλος (παράδειγμα: διεθνείς τηλεφωνικές κλήσεις)·

παροχή μιας υπηρεσίας στο έδαφος ενός κράτους μέλους με προορισμό έναν καταναλωτή οποιουδήποτε άλλου μέλους (παράδειγμα: τουρισμός)·

παροχή μιας υπηρεσίας χάρη στην εμπορικού χαρακτήρα παρουσία ενός μέλους στο έδαφος ενός άλλου μέλους (παράδειγμα: τραπεζικές υπηρεσίες)·

παροχή μιας υπηρεσίας από πρόσωπα ενός κράτους μέλους στο έδαφος οποιουδήποτε άλλου μέλους (παράδειγματα: κατασκευαστικά έργα, μανεκέν, σύμβουλοι).

Η συμφωνία στηρίζεται στην αρχή του πλέον ευνοουμένου κράτους (αρχή NPF), σύμφωνα με την οποία κάθε μέλος οφείλει να εξασφαλίζει άνευ όρων στις υπηρεσίες και τους παροχείς υπηρεσιών οποιουδήποτε άλλου μέλους μεταχείριση όχι λιγότερο ευνοϊκή από εκείνη που εξασφαλίζει στις υπηρεσίες και τους παροχείς οποιουδήποτε άλλου μέλους. Ωστόσο, προβλέπονται ορισμένες εξαιρέσεις για δραστηριότητες ειδικών υπηρεσιών στο πλαίσιο ενός καταλόγου απαλλαγής από την υποχρέωση NPF. Πράγματι, κάθε κυβέρνηση έχει συμπεριλάβει στον εθνικό της κατάλογο τις υπηρεσίες για τις οποίες εγγυάται την πρόσβαση στην αγορά της, διευκρινίζοντας τους περιορισμούς τους οποίους επιθυμεί να διατηρήσει σε σχέση με την πρόσβαση αυτή.

Εξάλλου, τα μέλη μιας συμφωνίας οικονομικής ολοκλήρωσης έχουν τη δυνατότητα να απελευθερώνουν μεταξύ τους το εμπόριο υπηρεσιών τους χωρίς υποχρέωση επέκτασης στα άλλα μέλη της GATS, υπό την προϋπόθεση ότι αυτό καλύπτει ένα σημαντικό αριθμό τομέων και ότι η συμφωνία τους προβλέπει την απουσία ή εξάλειψη σε σημαντικό βαθμό κάθε διακριτικής μεταχείρισης.

Για να εξασφαλιστεί η μεγαλύτερη δυνατή διαφάνεια, η συμφωνία προβλέπει την υποχρέωση για τις κυβερνήσεις να δημοσιεύουν όλους τους σχετικούς νόμους και νομοθετικές

ρυθμίσεις. Τα μέτρα αυτά πρέπει να λαμβάνονται με ορθολογικό, αντικειμενικό και αμερόληπτο τρόπο.

Οι διμερείς συμφωνίες που συνάπτονται μεταξύ κυβερνήσεων σχετικά με την αναγνώριση των προσόντων πρέπει να είναι ανοιχτές στα άλλα μέλη τα οποία θα επιθυμούσαν να διαπραγματευτούν την προσχώρησή τους στις συμφωνίες αυτές. Εξάλλου, κάθε μέλος πρέπει να μεριμνά ώστε τα μονοπώλια και οι αποκλειστικοί παροχείς υπηρεσιών να μην κάνουν κατάχρηση της θέσης τους στην αγορά. Επίσης, τα μέλη πρέπει να διαβουλεύονται μεταξύ τους με σκοπό την κατάργηση τυχόν εμπορικών πρακτικών οι οποίες θα μπορούσαν να περιορίσουν τον ανταγωνισμό.

Οι διεθνείς πληρωμές και μεταβιβάσεις σχετικά με τις τρέχουσες συναλλαγές, που γίνονται στο πλαίσιο των ειδικών δεσμεύσεων δυνάμει της GATS, δεν θα πρέπει να αποτελούν αντικείμενο περιορισμών, εκτός από την περίπτωση δυσχερειών στο ισοζύγιο πληρωμών και υπό ορισμένες προϋποθέσεις.³²

³² Νόμος 2121/93 Περί πνευματικής ιδιοκτησίας

2.2.ΕΙΔΙΚΕΣ ΔΕΣΜΕΥΣΕΙΣ

Οι διατάξεις σχετικά με την πρόσβαση στις αγορές και την εθνική μεταχείριση δεν συνιστούν γενικές υποχρεώσεις αλλά ειδικές δεσμεύσεις οι οποίες περιέχονται σε εθνικούς καταλόγους που επισυνάπτονται στην GATS και αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα της συμφωνίας. Οι κατάλογοι αυτοί καθορίζουν τις υπηρεσίες και τις δραστηριότητες των υπηρεσιών για τις οποίες είναι εγγυημένη η πρόσβαση στις αγορές ενώ συγχρόνως διευκρινίζουν τις προϋποθέσεις στις οποίες υπόκειται η πρόσβαση αυτή. Δεδομένου ότι είναι παγιοποιημένες, οι δεσμεύσεις αυτές δεν μπορούν να τροποποιηθούν ή να καταργηθούν παρά μόνο μετά από σχετική διαπραγμάτευση με τη θιγόμενη χώρα.

Έτσι, κάθε μέλος πρέπει να εξασφαλίζει στις υπηρεσίες και τους παροχείς υπηρεσιών των άλλων μελών μεταχείριση η οποία να μην είναι λιγότερο ευνοϊκή από την αντίστοιχη μεταχείριση που προβλέπεται κατ' εφαρμογή των ειδικών δεσμεύσεων που περιέχονται στον εθνικό του κατάλογο.

Η συμφωνία στηρίζεται επίσης στην αρχή της εθνικής μεταχείρισης. Πράγματι, στους τομείς που αναφέρει κάθε κράτος μέλος και σύμφωνα με τις προβλεπόμενες προϋποθέσεις, κάθε κυβέρνηση πρέπει να εξασφαλίζει στις υπηρεσίες και τους παροχείς υπηρεσιών κάθε άλλου μέλους μεταχείριση όχι λιγότερο ευνοϊκή από εκείνη που εξασφαλίζει στις δικές της υπηρεσίες και τους δικούς της παροχείς ανάλογων υπηρεσιών.³³

³³ Βιομηχανικό Επιμελητήριο Αθηνών «Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου (ΠΟΕ) και το Πολυμερές Εμπορικό Πλαίσιο»

2.3.ΣΤΑΔΙΑΚΗ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗ

Η GATS προβλέπει, εντός χρονικού διαστήματος πέντε ετών, διαπραγματεύσεις με σκοπό την αύξηση του βαθμού απελευθέρωσης του εμπορίου των υπηρεσιών. Η απελευθέρωση αυτή θα πρέπει να αφορά τόσο την ενίσχυση των δεσμεύσεων που προβλέπονται στους καταλόγους όσο και τη μείωση των περιοριστικών αποτελεσμάτων των μέτρων που λαμβάνουν οι κυβερνήσεις.³⁴

2.4.ΤΟΜΕΑΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

Ένας ορισμένος αριθμός παραρτημάτων σχετικά με διάφορους τομείς υπηρεσιών αποτελούν τμήμα της GATS. Τα παραρτήματα αυτά δημιουργήθηκαν προκειμένου να ληφθούν υπόψη ορισμένες ιδιαιτερότητες των συγκεκριμένων τομέων.

Το παράρτημα σχετικά με την κυκλοφορία των φυσικών προσώπων εξουσιοδοτεί τις κυβερνήσεις να διαπραγματεύονται ειδικές δεσμεύσεις για την προσωρινή διαμονή φυσικών προσώπων στο έδαφός τους με σκοπό την παροχή μιας υπηρεσίας. Η συμφωνία δεν εφαρμόζεται στη μόνιμη απασχόληση ούτε στα μέτρα που αφορούν την υπηκοότητα και τον τόπο κατοικίας.

Το παράρτημα σχετικά με τις υπηρεσίες στον τομέα των εναέριων μεταφορών αποκλείει από το πεδίο εφαρμογής της GATS τα δικαιώματα κυκλοφορίας και τις υπηρεσίες που συνδέονται μ' αυτά (πρόκειται κυρίως για διμερείς συμφωνίες εκχώρησης δικαιωμάτων προσγείωσης στον τομέα των αεροπορικών υπηρεσιών). Αντίθετα, η GATS εφαρμόζεται στις υπηρεσίες επισκευής και συντήρησης αεροσκαφών, στην πώληση ή την εμπορία υπηρεσιών εναέριων μεταφορών και στις υπηρεσίες ηλεκτρονικών συστημάτων κράτησης θέσεων.

Το παράρτημα σχετικά με τις χρηματοπιστωτικές (κυρίως τραπεζικές και ασφαλιστικές) υπηρεσίες αναγνωρίζει το δικαίωμα των κυβερνήσεων να λαμβάνουν μέτρα προκειμένου να προστατεύουν τους επενδυτές, τους καταθέτες και τους δικαιούχους ασφαλιστηρίων συμβολαίων. Η συμφωνία αποκλείει από το πεδίο εφαρμογής της τις υπηρεσίες που παρέχονται από τις κεντρικές τράπεζες.

³⁴ Βιομηχανικό Επιμελητήριο Αθηνών «Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου (ΠΟΕ) και το Πολυμερές Εμπορικό Πλαίσιο»

Τέλος, το παράρτημα σχετικά με τις τηλεπικοινωνίες ορίζει ότι οι κυβερνήσεις οφείλουν να εξασφαλίζουν στους αλλοδαπούς παροχείς υπηρεσιών πρόσβαση στα δημόσια δίκτυα τηλεπικοινωνιών σύμφωνα με εύλογες και άνευ διακρίσεων διαδικασίες και προϋποθέσεις.³⁵

2.5.ΘΕΣΜΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Οι εν λόγω διατάξεις αφορούν κυρίως τις διαβουλεύσεις και τη διευθέτηση των διαφορών καθώς και τη δημιουργία ενός συμβουλίου υπηρεσιών. Οι αρμοδιότητες του συμβουλίου αυτού καθορίζονται με υπουργική απόφαση.³⁶

2.6.ΣΥΝΕΧΙΣΗ ΤΩΝ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΕΩΝ

Μετά το πέρας του Γύρου της Ουρουγουάης οι κυβερνήσεις συμφώνησαν να συνεχίσουν τις διαπραγματεύσεις σε τέσσερις τομείς: τις βασικές τηλεπικοινωνίες, τις θαλάσσιες μεταφορές, την κυκλοφορία φυσικών προσώπων και τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες. Εξάλλου, θα πρέπει να αρχίσουν και άλλες διαπραγματεύσεις για τις επιδοτήσεις, τις δημόσιες συμβάσεις και τα μέτρα διασφάλισης.³⁷

ΣΥΝΟΨΗ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ

Στο δεύτερο κεφάλαιο, γίνεται αρχικά αναφορά στις νόμιμες εξαιρέσεις οι οποίες αφορούν τον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου και της γενικής συμφωνίας σχετικά με το εμπόριο υπηρεσιών. Έπειτα γίνεται λόγος για τις ειδικές δεσμεύσεις οι οποίες περιέχονται σε εθνικούς καταλόγους που επισυνάπτονται στην GATS και αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα της συμφωνίας. Τέλος, αναφέρονται οι ειδικές ισχύουσες διατάξεις και οι διαπραγματεύσεις.

³⁵ Βιομηχανικό Επιμελητήριο Αθηνών «Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου (ΠΟΕ) και το Πολυμερές Εμπορικό Πλαίσιο»

³⁶ Βιομηχανικό Επιμελητήριο Αθηνών «Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου (ΠΟΕ) και το Πολυμερές Εμπορικό Πλαίσιο»

³⁷ Βιομηχανικό Επιμελητήριο Αθηνών «Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου (ΠΟΕ) και το Πολυμερές Εμπορικό Πλαίσιο»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 : ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

3.1. ΗΘΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

Το ηθικό δικαίωμα του δημιουργού προέρχεται κι αυτό από την ανθρωπιστική αντίληψη για την πνευματική ιδιοκτησία και είναι άγνωστο (τουλάχιστον σε τέτοιο εύρος) στο αγγλοσαξωνικό σύστημα του *copyright*. Βασική παραδοχή είναι ότι ο δημιουργός έχει έναν ιδιαίτερο δεσμό με το δημιούργημά του πέρα από το δικαίωμα οικονομικής εκμετάλλευσης. Το έργο αποτελεί εξωτερίκευση της προσωπικότητάς του. Έχει και αυτό, όπως και το περιουσιακό δικαίωμα, επιμέρους εκφάνσεις. Είναι όμως, σε αντίθεση με το περιουσιακό δικαίωμα, *αμεταβίβαστο* και ο δημιουργός *δεν μπορεί να παραιτηθεί* από αυτό. Το ηθικό δικαίωμα, σε αντίθεση με το περιουσιακό, δε μεταφράζεται σε επιπλέον αμοιβή του δημιουργού, *δεν εξαγοράζεται*. Οι επιμέρους εξουσίες που απορρέουν από το ηθικό δικαίωμα είναι:

- **Η δημοσίευση:** ο δημιουργός έχει το δικαίωμα να αποφασίσει αν, πότε και πώς θα δημοσιεύσει το έργο του. Οποιαδήποτε πράξη ή συμφωνία που θα τον υποχρεώνει ή θα του απαγορεύει τη δημοσίευση του έργου του αντίκειται στο ηθικό του δικαίωμα. Η εξουσία αυτή αφορά φυσικά μόνο την πρώτη δημοσίευση: αν συγγραφέας παραχωρήσει σε εκδοτικό οίκο αποκλειστική άδεια να εκδώσει έργο του, δεν μπορεί κατόπιν επικαλούμενος το ηθικό του δικαίωμα να αποφασίσει κατά παράβαση της συμφωνίας με τον εκδοτικό οίκο να παραχωρήσει τα δικαιώματα και σε άλλον εκδότη. Απορρέει όμως από το ηθικό δικαίωμα του δημιουργού η υποχρέωση του εκδότη-αποκλειστικού αδειούχου να εκδώσει το έργο μέσα σε εύλογο χρόνο.
- **Η πατρότητα:** ο δημιουργός έχει πάντοτε την αξίωση να γίνεται μνεία του ονόματός του σε κάθε αντίτυπο του έργου του ή σε κάθε δημόσια παρουσίαση/εκτέλεσή του. Αντίστοιχα έχει δικαίωμα να κρατάει την ανωνυμία του ή να χρησιμοποιεί ψευδώνυμο.

Είναι άκυρη π.χ. η συμφωνία να συγγράψει κάποιος τμήματα βιβλίου (ακόμη και με αμοιβή) με τον όρο να μην αναφέρεται το όνομά του.

- **Η ακεραιότητα του έργου:** ο δημιουργός έχει την εξουσία να απαγορεύσει την αλλοίωση ή μετατροπή του έργου του, ακόμη κι αν ο υλικός φορέας δεν του ανήκει πλέον. Ένας ζωγράφος μπορεί να απαγορεύσει στον αγοραστή του έργου του να το τροποποιήσει (να ζωγραφίσει π.χ. μουστάκια στους εικονιζόμενους). Προσβολή του δικαιώματος στην ακεραιότητα έχει θεωρηθεί για παράδειγμα στη Γαλλία ο χρωματισμός παλαιών ασπρόμαυρων ταινιών. Το δικαίωμα αυτό δημιουργεί συγκρούσεις με το δικαίωμα αυτού που απέκτησε το έργο. Η σύγκρουση αυτή είναι συχνή σε έργα αρχιτεκτονικής, όπου ο αρχιτέκτονας μπορεί να απαγορεύει τις μετατροπές στο κτήριο που έχει σχεδιάσει, παρεμβαίνοντας έτσι στη χρήση του κτηρίου, ενώ έχει ήδη λάβει (πολλές φορές υψηλότερη) αμοιβή για τα σχέδιά του. Παράδειγμα αποτελεί η Allianz Arena του Μονάχου, η οποία χτίστηκε επειδή ο αρχιτέκτονας του προϋπάρχοντος Ολυμπιακού Σταδίου δεν επέτρεψε τροποποιήσεις και εκσυγχρονίσεις που θα ήταν απαραίτητες για τη φιλοξενία του Παγκοσμίου Κυπέλλου Ποδοσφαίρου 2006.
- **Η προσπέλαση στο έργο:** ο δημιουργός έχει το δικαίωμα να επικοινωνεί με το έργο του ακόμα και μετά την πώλησή του. Ένας ζωγράφος έχει π.χ. δικαίωμα πρόσβασης στα έργα του ακόμη κι αν βρίσκονται σε μια ιδιωτική συλλογή, στην οποία δεν έχει πρόσβαση το κοινό, και ο κύριος του έργου αντίστοιχα έχει υποχρέωση να επιτρέπει και να ανέχεται την πρόσβαση του δημιουργού.
- **Η μετάνοια:** ειδικά για τα έργα λόγου ή επιστήμης ο νόμος αναγνωρίζει στο δημιουργό το δικαίωμα να υπαναχωρήσει από συμβάσεις μεταβίβασης των δικαιωμάτων του ή εκμετάλλευσης του έργου του, αν έχουν μεταβληθεί οι πεποιθήσεις του ή οι περιστάσεις και μόνο έτσι μπορεί να προστατευθεί η προσωπικότητά του. Χαρακτηριστικές περιπτώσεις είναι αν ένας άθεος συγγραφέας αντιχριστιανικών βιβλίων γίνει αργότερα πιστός χριστιανός (μεταβολή πεποιθήσεων) ή ένας ιστορικός λόγω μεταγενέστερης εθνικής κρίσης δε θέλει να φανεί προδότης της πατρίδας του (μεταβολή περιστάσεων). Σε αυτές τις περιπτώσεις ο νόμος δίνει στο δημιουργό το δικαίωμα να υπαναχωρήσει από τη σύμβαση και να απαιτήσει να σταματήσει η εκμετάλλευση του έργου του (αναπαραγωγή,

διάθεση κλπ.). Θα πρέπει όμως να αποζημιώσει τον εκδότη για τη ζημία που υφίσταται από την υπαναχώρηση αυτή³⁸

3.2.ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ.

Η πρόοδος και διάδοση της ψηφιακής τεχνολογίας διευκόλυνε την αναπαραγωγή υλικών φορέων ήχου και εικόνας (πλέον κυρίως CD και DVD, αρχείων πολυμέσων κ.ά.). Αυτό είχε ως αποτέλεσμα να αυξηθούν και οι προσβολές των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας και των συγγενικών δικαιωμάτων μέσω της ανεξέλεγκτης αντιγραφής και της διάδοσης από δίκτυα p2p, αφού η αναπαραγωγή και του μεγαλύτερου αρχείου δε διαρκεί πάνω από λίγα λεπτά και το κόστος είναι αμελητέο.

Επικαλούμενοι αυτές τις μεγάλης έκτασης προσβολές οι παραγωγοί κατέφυγαν στη χρήση "τεχνολογικών μέτρων προστασίας" Τα τεχνολογικά αυτά μέτρα εμποδίζουν κατά κύριο λόγο την αναπαραγωγή ενός αρχείου ή ενός υλικού φορέα. Γενικότερα επιτρέπουν την "ψηφιακή διαχείριση δικαιωμάτων". Κατόπιν πιέσεων κυρίως των μουσικών παραγωγών τα τεχνολογικά μέσα προστασίας κατοχυρώθηκαν και με διεθνείς συνθήκες (με τη Διεθνή Συνθήκη του Παγκόσμιου Οργανισμού Διανοητικής Ιδιοκτησίας του 1996 για την πνευματική ιδιοκτησία. Η Ευρωπαϊκή Κοινότητα εξέδωσε την Οδηγία 2001/29/EK για την εναρμόνιση ορισμένων πτυχών του δικαιώματος του δημιουργού και συγγενικών δικαιωμάτων στην κοινωνία της πληροφορίας με την οποία επίσης υποχρέωνε όλα τα κράτη-μέλη της να προστατεύσουν νομοθετικά τα τεχνολογικά μέτρα. Ο Έλληνας νομοθέτης θέσπισε τα άρθρα 66Α και 66Β στο ν. 2121/1993, τα οποία απαγορεύουν την εξουδετέρωση χωρίς την άδεια του δικαιούχου κάθε αποτελεσματικού τεχνολογικού μέτρου, την οποία πραγματοποιεί κάποιος εν γνώσει του ή έχοντας βάσιμους λόγους που του επιτρέπουν να γνωρίζει ότι επιδιώκει αυτόν το σκοπό και την αφαίρεση ή αλλοίωση οποιασδήποτε πληροφορίας με ηλεκτρονική μορφή σχετικά με τη διαχείριση των δικαιωμάτων. Στις ΗΠΑ ψηφίστηκε ο *Digital Millennium Copyright Act (DMCA)*, ο οποίος προβλέπει αντίστοιχες ρυθμίσεις.³⁹

³⁸ <http://www.avsite.gr>

³⁹ <http://www.avsite.gr>

3.3. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΗ.

Ειδικά για τα προγράμματα υπολογιστών ο νόμος προβλέπει μικρότερες εξουσίες ιδιωτικής χρήσης απ' ό,τι για τα άλλα έργα. Συγκεκριμένα στο νόμιμο χρήστη επιτρέπεται μόνο

- η αναπαραγωγή ενός εφεδρικού αντιγράφου του προγράμματος στο μέτρο που αυτό είναι απαραίτητο για τη χρήση του προγράμματος
- η παρακολούθηση, η μελέτη ή η δοκιμή της λειτουργίας του προγράμματος προκειμένου να εντοπισθούν οι ιδέες και αρχές που αποτελούν τη βάση οποιουδήποτε στοιχείου του προγράμματος, εάν οι ενέργειες αυτές γίνονται κατά τη διάρκεια πράξης που αποτελεί νόμιμη χρήση του προγράμματος
- η αναπαραγωγή, η μετάφραση, η προσαρμογή, η διασκευή ή οποιαδήποτε άλλη μετατροπή ενός προγράμματος ηλεκτρονικού υπολογιστή, όταν οι πράξεις αυτές είναι αναγκαίες για την κατά προορισμό χρησιμοποίηση του προγράμματος, συμπεριλαμβανομένης και της διόρθωσης σφαλμάτων, αλλά μόνο αν δεν υπάρχει αντίθετη συμφωνία.

Κάθε άλλη μορφή ιδιωτικής χρήσης απαγορεύεται, όπως η αναπαραγωγή που είναι αναγκαία για τη φόρτωση, την εμφάνιση στην οθόνη, την εκτέλεση, τη μεταβίβαση ή την αποθήκευση του προγράμματος ηλεκτρονικού υπολογιστή χωρίς την άδεια του δημιουργού. Ειδικά η αποσυμπίληση) προγράμματος υπολογιστή επιτρέπεται μόνο για να επιτευχθεί η διαλειτουργικότητα με άλλα προγράμματα.

3.4. ΒΑΣΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ.

Βάση δεδομένων είναι κατά τον ορισμό του ν. 2121/1993 περί Πνευματικής Ιδιοκτησίας *"η συλλογή έργων, δεδομένων ή άλλων ανεξάρτητων στοιχείων, διευθετημένων κατά συστηματικό ή μεθοδικό τρόπο και ατομικώς προσιτών με ηλεκτρονικά μέσα ή με άλλο τρόπο"*. Οι βάσεις δεδομένων έχουν την ιδιαιτερότητα ότι αποτελούν συλλογές έργων, τα οποία είτε

προστατεύονται αυτοτελώς ως τέτοια ανεξάρτητα από τη βάση δεδομένων είτε δεν προστατεύονται, αν δεν πληρούν τις προϋποθέσεις του νόμου. Η οργάνωση όμως μιας βάσης δεδομένων μπορεί να είναι μια πρωτότυπη και δαπανηρή δραστηριότητα. Ο δημιουργός της, αν δεν υπήρχε ιδιαίτερη προστασία, θα διέτρεχε τον κίνδυνο (ιδιαίτερα στις ηλεκτρονικές βάσεις δεδομένων) να αντιγράψει κάποιος τρίτος ολόκληρη τη βάση ή ολόκληρο το περιεχόμενό της χωρίς αυτός να μπορεί να τον εμποδίσει, αφού μόνο οι δημιουργοί των συμπεριληφθέντων έργων (και μόνο αν τα έργα προστατεύονταν αυτοτελώς) θα είχαν αξίωση κατά του τρίτου – προσβολέα. Στην ψηφιακή εποχή όμως οι βάσεις δεδομένων έχουν ιδιαίτερη σημασία, γιατί αποθηκεύουν και ταξινομούν πληθώρα πληροφοριών, τις οποίες χωρίς ταξινόμηση θα ήταν αδύνατο να χρησιμοποιήσει ή να επεξεργαστεί κανείς. Χωρίς ιδιαίτερη προστασία οι επενδύσεις σε βάσεις δεδομένων θεωρήθηκε ότι θα ήταν περιορισμένες με βάση τη θεωρία των property rights Έτσι ο ευρωπαϊός νομοθέτης με την Οδηγία 96/9/EK θέσπισε και εναρμόνισε σε όλα τα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Κοινότητας τη νομική προστασία των βάσεων δεδομένων με βάση ένα διπλό σύστημα, το δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας για τις πρωτότυπες βάσεις δεδομένων και το συγγενικό δικαίωμα (δικαίωμα *sui generis*) για τις βάσεις δεδομένων που δεν είναι πρωτότυπες αλλά ενσωματώνουν μια σημαντική επένδυση.⁴⁰

3.5. ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΕΝΟΙΚΙΟΥ/ΜΙΣΘΩΜΑΤΟΣ.

Τη μείωση του μισθώματος μπορεί να πετύχει ο ενοικιαστής, εφόσον στο ακίνητο υπάρχουν ελαττώματα που περιορίζουν αισθητικά την απόλαυση των δικαιωμάτων του.

Τέτοια μείωση του μισθώματος μπορεί να γίνει ακόμα και στην περίπτωση που τα ελαττώματα είναι τέτοιας μορφής που δεν τον εμποδίζουν μεν να χρησιμοποιεί το ακίνητο, αλλά περιορίζουν από άποψη αισθητική (ποιοτική) την απόλαυση των δικαιωμάτων του. Έτσι κρίθηκε από τον Άρειο Πάγο, με ανατροπή αντίθετης εφετειακής απόφασης, ότι ο ενοικιαστής έχει δικαίωμα να ζητήσει μικρότερο ενοίκιο επειδή λόγω σεισμού εμφανίστηκαν ρωγμές στους τοίχους με συνέπεια να μειώνεται η αισθητική εμφάνιση του κτιρίου.

⁴⁰ <http://www.avsite.gr>

Στην περίπτωση αυτή, όπως έκρινε ο ΑΠ (1260/07) ο ενοικιαστής δεν μπορεί να μην καταβάλει το ενοίκιο αλλά δικαιούται να αξιώσει τη διόρθωση των εμφανισθέντων ελαττωμάτων από τον ιδιοκτήτη και εφόσον αυτός αδρανήσει, μπορεί να πετύχει τη μείωση του μισθώματος. Η αρεοπαγίτικη απόφαση που ανοίγει τον δρόμο για αντίστοιχες διεκδικήσεις από πολλούς ενοικιαστές καλύπτει και τα προβλήματα που αφορούν την καλή εμφάνιση του κτιρίου και αποκρούει τη λογική του Εφετείου, κατά την οποία μείωση μισθώματος μπορεί να ζητηθεί μόνο εάν τα ελαττώματα εμποδίζουν να χρησιμοποιηθεί το ακίνητο και όχι όταν επηρεάζεται αρνητικά η εικόνα της καλής του εμφάνισης. Σύμφωνα με τη νομολογία που έχει χαράξει, πάντως, ο ΑΠ εάν ο ενοικιαστής αντιμετωπίζει σοβαρά ελαττώματα που εμποδίζουν τη συμφωνημένη χρήση του ακινήτου και ο ιδιοκτήτης δεν τα διορθώνει παρά τις οχλήσεις, τότε ο ενοικιαστής έχει δικαίωμα αντί να ζητήσει μείωση ή μη καταβολή του ενοικίου, να αξιώσει αποζημίωση για μη εκτέλεση της μισθωτικής σύμβασης.

Δηλαδή στην περίπτωση που εμποδίζεται η χρήση του ακινήτου, ο ενοικιαστής έχει δικαίωμα να προχωρήσει ο ίδιος στη διόρθωση του ελαττώματος και να αξιώσει τη σχετική δαπάνη, καθώς και κάθε περαιτέρω ζημιά, ακόμα και την ανόρθωση της ζημιάς από τη μη εκτέλεση της σύμβασης (1668/06).

Τέτοια αποζημίωση μπορεί να ζητηθεί εάν είναι αδύνατο να εκδοθεί άδεια για συγκεκριμένη επαγγελματική δραστηριότητα, εξαιτίας έλλειψης νόμιμων προδιαγραφών του ακινήτου και ελαττωμάτων του, εφόσον ο ιδιοκτήτης υποσχέθηκε ότι δεν υπάρχουν ελαττώματα ή τα απέκρυψε από δόλο.⁴¹

3.6. ΕΞΑΙΡΕΣΕΙΣ ΣΤΑ ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ.

Το κανονιστικό πλαίσιο για την ανάπτυξη της κοινωνίας της πληροφορίας συμπληρώθηκε όσον αφορά τα πνευματικά δικαιώματα από την οδηγία για την εναρμόνιση ορισμένων πτυχών των πνευματικών δικαιωμάτων και συγγενικών δικαιωμάτων στην κοινωνία της πληροφορίας της 22ας Μαΐου 2001. Από τη στιγμή που εκδοτικοί οίκοι και ραδιοτηλεοπτικοί οργανισμοί ξεκίνησαν να χρησιμοποιούν δημοσιογραφικές εργασίες σε ψηφιακή μορφή σε CD-ROM ή σε on-line υπηρεσίες, και αυτοί οι ίδιοι οι δημοσιογράφοι πρέπει να έχουν παρατηρήσει

⁴¹ <http://www.avsite.gr>

σχεδόν εξ αρχής ότι οι εργασίες τους χρησιμοποιούνταν σε ηλεκτρονική μορφή χωρίς όμως να πληρώνονται για τη χρήση αυτή. Το φαινόμενο αυτό έθιγε ιδίως freelance δημοσιογράφους, οι οποίοι στηρίζονται στην λήψη πληρωμής για κάθε χρήση των έργων τους και πρέπει να εξετάζουν πολύ προσεκτικά σε ποιον θα πρέπει να εκχωρούν δικαιώματα χρήσεως και υπό ποιες προϋποθέσεις.

Οι τεχνικές εξελίξεις, ιδίως στο Internet, έχουν διαφοροποιήσει και πολλαπλασιάσει τους τρόπους με τους οποίους μπορούν να χρησιμοποιούνται έργα προστατευόμενα από πνευματικά δικαιώματα. Η ανάπτυξη αυτή δεν έχει ακόμη φθάσει στην πλήρη εξέλιξή της, μπορεί όμως να βοηθήσει να διασφαλιστεί ώστε ένας μεγάλος πλούτος πληροφοριών που προηγουμένως δεν έβγαιναν στο φως, τώρα να είναι διαθέσιμος στον οποιονδήποτε και μάλιστα με πολύ μικρό κόστος. Οι δημοσιογράφοι μπορούν να απολαύσουν τα οφέλη της κοινωνίας της πληροφορίας με δύο τρόπους: ως επαγγελματίες που παρέχουν ειδήσεις, εφόσον έχουν τις αναγκαίες ειδικές γνώσεις διαλογής και ετοιμασίας του πλούτου αυτών των πληροφοριών, αλλά και ως εκείνοι που τις συγκεντρώνουν και τις διαδίδουν, αφού έχουν περισσότερες δυνατότητες για δημοσίευση και, επομένως, πηγές εισοδήματος πέραν από τις προηγούμενες μορφές διάδοσης. Ωστόσο, το γεγονός αυτό απαιτεί επίσης οι δημοσιογραφικές πληροφορίες που δημοσιεύονται ψηφιακά να είναι της ίδιας αξίας με τις πληροφορίες στις π.χ. ημερήσιες εφημερίδες ή στο ραδιόφωνο. Οι δημιουργοί χρειάζονται επίσης ένα υψηλό επίπεδο προστασίας έτσι ώστε να μπορούν να εκχωρούν δικαιώματα για τα έργα τους έναντι λογικής αποζημίωσης και έτσι να συνεχίσουν να είναι δημιουργικοί.

Στόχος της κοινοτικής οδηγίας της 22ας Μαΐου 2001 είναι να προστατεύσει τους δημιουργούς από την άποψη αυτή. Περιλαμβάνει ικανές και αποτελεσματικές ρυθμίσεις για την προστασία των πνευματικών δικαιωμάτων ως ένα από τα σπουδαιότερα μέσα κατοχύρωσης των αναγκαίων πόρων για την πολιτιστική δραστηριότητα στην Ευρώπη και τη διασφάλιση της ανεξαρτησίας των δημιουργών στην κοινωνία της πληροφορίας.

Η οδηγία στοχεύει επίσης στην επέκταση του υφιστάμενου νομικού πλαισίου για την

προστασία των πνευματικών δικαιωμάτων στην Κοινότητα με τέτοιο τρόπο, ώστε οι καταστατικές ρυθμίσεις των επιμέρους κρατών να μη δημιουργούν νομική αβεβαιότητα στην κοινωνία της πληροφορίας και να μην αναστέλλουν ή επηρεάζουν την πορεία προς την κοινωνία της πληροφορίας στην Ευρώπη.

Και αυτή όμως ακόμη η οδηγία δεν μπόρεσε να καταστήσει παρελθόν το αγγλοαμερικανικό μοντέλο του copyright στην Ευρώπη. Ωστόσο, οι ευρωπαίοι και διεθνείς μεταπωλητές, ιδίως οι ευρωπαϊκές ενώσεις εκδοτών, δεν μπόρεσαν να προωθήσουν το αίτημά τους για προσαρμογή σε αυτό το νομικό σύστημα όταν εκδόθηκε η οδηγία. Αντ' αυτού, η βάση θεώρησης και το περιεχόμενο της οδηγίας οδήγησαν στο συμπέρασμα ότι η μονόπλευρη προστασία μόνο των παραγωγών θα μπορούσε να αποδειχθεί ασύμβατη με το νομικό πλαίσιο της Κοινότητας για προστασία των πνευματικών δικαιωμάτων. Ένας λόγος στην αντίθεση αυτή είναι το γεγονός ότι το κοινοτικό δίκαιο θεωρεί ότι η ανάγκη επίτευξης και ανάπτυξης δημιουργικής δραστηριότητας αιτιολογεί το υψηλό επίπεδο προστασίας που παρέχεται από τα πνευματικά δικαιώματα.⁴²

Η οδηγία παρέχει νομική διασφάλιση όσον αφορά στα δικαιώματα χρήσεως και στα εμπόδια που πρέπει να υπερπηδήσει ένας δημιουργός για λόγους που υποσκελίζουν τα αποκλειστικά του δικαιώματα. Εκτός από τα υφιστάμενα δικαιώματα αντιγραφής, διάδοσης και δημόσιας αναπαραγωγής, η οδηγία καθιερώνει επίσης το δικαίωμα της δημόσιας πρόσβασης που προβλέπεται από τις συνθήκες WIPO στο ευρωπαϊκό δίκαιο. Σε κανένα από τα κράτη μέλη δεν έχει ακόμη καταστεί απολύτως σαφές ότι ο δημοσιογραφικός δημιουργός έχει αποκλειστικό δικαίωμα στη χρήση των έργων του σε on-line υπηρεσίες, υπηρεσίες call-up, κλπ.

Η οδηγία απαιτεί οι εξαιρέσεις και οι περιορισμοί που αφορούν τα αποκλειστικά δικαιώματα χρήσεως που ορίζονται από τα κράτη μέλη να αξιολογούνται με βάση το τι συμβαίνει στα ψηφιακά μέσα. Τα κράτη μέλη πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τους το επίπεδο της τεχνολογικής εξέλιξης και την οικονομική σπουδαιότητα, ιδίως όσον αφορά τα ιδιωτικά ψηφιακά

⁴² <http://www.avsite.gr>

αντίγραφα. Δεν θα πρέπει να προβάλλονται προσκόμματα σε αποτελεσματικά τεχνικά προστατευτικά μέτρα μέσω εξαιρέσεων ή περιορισμών. Αλλά και τα τεχνικά προστατευτικά μέτρα δεν σημαίνει ότι μπορούν να αγνοούν εξαιρέσεις και περιορισμούς που είναι προς το δημόσιο συμφέρον.⁴³

Οι βασικές αυτές αρχές είναι σημαντικές για τους δημοσιογράφους αφού διασφαλίζουν ότι εξαιρέσεις, όπως η χρήση των έργων σε ανασκοπήσεις του ηλεκτρονικού τύπου, θα συνεχίσουν να είναι δυνατές. Από την άλλη μεριά, υπό τις ψηφιακές συνθήκες της εποχής της πληροφορίας, παραπομπές για σκοπούς κριτικής ή ανασκοπήσεως ή η χρήση εξωτερικών έργων για λόγους αναφοράς σε καθημερινά συμβάντα πρέπει να είναι δυνατές και να επιτρέπονται – έστω κι αν τα έργα προστατεύονται από τεχνικά μέτρα.

Το περιεχόμενο της οδηγίας σχετικά με την αποζημίωση των δημιουργών για τη χρήση έργων τους προς δημόσιο όφελος είναι λιγότερο ικανοποιητικό. Στο θέμα αυτό, η οδηγία προβλέπει απλώς μια ‘δίκαιη αποζημίωση’, που δεν είναι το ίδιο με μια αξίωση για ‘λογική ανταμοιβή’. Η οδηγία πρέπει να ενσωματωθεί στις επιμέρους εθνικές νομοθεσίες, έτσι είναι πιθανόν οι δημιουργοί στα κράτη μέλη να αντιμετωπίζονται διαφορετικά, ανάλογα με το εάν η υπόψη χώρα προβλέπει ήδη λογική ανταμοιβή για τη χρήση έργων σε εξαιρετικές περιπτώσεις. Ελπίζεται ότι, μακροπρόθεσμα, η επικρατούσα νομοθεσία θα είναι εκείνη των χωρών εκείνων που επιτρέπουν ήδη στους δημιουργούς να αξιώνουν αμοιβή μέσω εταιριών συλλογικής διαχείρισης σε περιπτώσεις όπου τα αποκλειστικά τους δικαιώματα περιορίζονται από υψηλότερης βαρύτητας συμφέροντα.

Η οδηγία δεν έχει ακόμη ενσωματωθεί στις εθνικές νομοθεσίες όλων των κρατών μελών.⁴⁴

⁴³ <http://www.poesy.gr>

⁴⁴ <http://www.poesy.gr>

ΣΥΝΟΨΗ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ

Στο παρόν κεφάλαιο, αναλύεται η προστασία των πνευματικών δικαιωμάτων. Οι κατηγορίες είναι οι εξής:

Ηθικά Δικαιώματα. , Προοπτική της προστασίας των Πνευματικών Δικαιωμάτων, Προγράμματα Ηλεκτρονικού Υπολογιστή, Βάση Δεδομένων , Δικαιώματα Ενοικίου/Μισθώματος, Εξαιρέσεις στα αποκλειστικά Δικαιώματα. .

Με την ανάμιξη των δημοσιογράφων και τη βοήθεια των τεχνικών μέσων της εποχής, χρησιμοποιούνται πολλοί τρόποι για προβολή σε έργα προστατευόμενα από πνευματικά δικαιώματα.. Η οδηγία της 22ας Μαΐου 2001 καλείται να προστατεύσει τους δημιουργούς . Οι βασικές αυτές αρχές είναι σημαντικές για τους δημοσιογράφους αφού διασφαλίζουν ότι εξαιρέσεις, όπως η χρήση των έργων σε ανασκοπήσεις του ηλεκτρονικού τύπου, θα συνεχίσουν να είναι δυνατές.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 : ΕΜΠΟΡΙΚΑ ΣΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΕΣ ΕΝΔΕΙΞΕΙΣ.

Το **Εμπορικό Σήμα** μπορεί να θεωρηθεί κάθε σημείο επιδεκτικό γραφικής παραστάσεως, ικανό να διακρίνει τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες μιας επιχειρήσεως από εκείνα των άλλων επιχειρήσεων. Μπορούν να αποτελέσουν σήμα ιδίως οι λέξεις, τα ονόματα φυσικών ή νομικών προσώπων, τα ψευδώνυμα, οι απεικονίσεις, τα σχέδια, τα γράμματα, οι αριθμοί, οι ήχοι, συμπεριλαμβανομένων των μουσικών φράσεων, το σχήμα του προϊόντος ή της συσκευασίας του. Φυσικά, ως σήμα μπορεί να θεωρηθεί και ο τίτλος μιας εφημερίδας ή ενός περιοδικού.⁴⁵

Δικαίωμα Χρήσης του Σήματος

Το δικαίωμα για αποκλειστική χρήση του σήματος αποκτάται μόνο με την κατοχύρωση αυτού σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

Τυπικές Οδηγίες για την κατάθεση του Σήματος

Προκειμένου οι επιχειρήσεις να κατοχυρώσουν το εμπορικό τους σήμα, απευθύνονται στη Διεύθυνση Εμπορικής και Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας της Γενικής Διεύθυνσης Εσωτερικού Εμπορίου

Τα κυριότερα από τα δικαιολογητικά που θα πρέπει να υποβληθούν στην παραπάνω αρμόδια διεύθυνση του Υπουργείου είναι τα εξής:⁴⁶

Για την αποδοχή της καταχώρισης του σήματος αρμόδια είναι η Διοικητική Επιτροπή Σημάτων. Η ίδια επιτροπή αποφασίζει επίσης και στην περίπτωση των αμφισβητήσεων που ανακύπτουν μεταξύ της αρμόδιας υπηρεσίας και των δικαιούχων των σημάτων. Το σήμα καταχωρείται οριστικά με αποφάσεις της Διοικητικής Επιτροπής Σημάτων, των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων και του Συμβουλίου της Επικρατείας κατόπιν ελέγχων ύπαρξης ή μη του ίδιου ή

⁴⁵ Επιμελητήριο Αρκαδίας, « Εμπορικά Σήματα» Ανάκτηση από :<http://www.arcadianet.gr>, Ιούλιος 2009

⁴⁶ Ν. 2239/94 «Περί Σημάτων

παρόμοιων σημάτων. Όταν λοιπόν το σήμα γίνει αμετάκλητα δεκτό θεωρείται ότι καταχωρήθηκε από την ημέρα που υποβλήθηκε η δήλωση στην αρμόδια υπηρεσία.

Η ισχύς της καταχώρισης του σήματος είναι αρχικά για μια δεκαετία και αρχίζει από την επόμενη ημέρα της καταθέσεως. Όμως, με αίτηση του δικαιούχου στο Υπουργείο Εμπορίου, η διάρκεια της προστασίας μπορεί εκάστοτε να παρατείνεται για μια δεκαετία. Στην περίπτωση που δεν προσκομισθούν τα απαραίτητα αποδεικτικά από το νόμο, το σήμα διαγράφεται.⁴⁷

Θα πρέπει να τονιστεί επίσης ότι όποιος επιχειρηματίας χρησιμοποιεί, παραποιεί, απομιμείται σήμα που ανήκει σε άλλον μπορεί να διωχθεί ποινικά. Με τον όρο Κοινοτικό Σήμα εννοούμε την καταχώριση ενός σήματος σε όλες τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με μία μόνη κατάθεση στο Γραφείο Εναρμόνισης στην Εσωτερική Αγορά (ΓΕΕΑ). Το έντυπο της αίτησης διατίθεται από το Γραφείο Εναρμόνισης στην Εσωτερική Αγορά (που εδρεύει στο Αλικάντε της Ισπανίας) σύμφωνα με τον κανόνα 83 του κανονισμού της Επιτροπής (ΕΚ) αριθμ. 2868/95 περί της εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 40/94 του Συμβουλίου για το κοινοτικό σήμα. Διατίθεται επίσης από τις κεντρικές υπηρεσίες βιομηχανικής ιδιοκτησίας των κρατών μελών, συμπεριλαμβανομένου του Γραφείου Σημάτων της Μπενελούξ. Αναφορικά με τη Διεθνή Καταχώριση των Σημάτων τέθηκε σε εφαρμογή στην Ελλάδα το Πρωτόκολλο της Μαδρίτης στις 10/8/2000⁴⁸

Γεωγραφικές ενδείξεις

Σύμφωνα με τον **ορισμό** που δίδεται από το αρθρ. 22 της Συμφωνίας TRIPS, « ως γεωγραφικές ενδείξεις νοούνται οι ενδείξεις με τις οποίες επισημαίνεται ότι ένα αγαθό κατάγεται από το έδαφος κάποιου μέλους ή από συγκεκριμένη περιοχή της επικράτειας ενός μέλους ή ακόμη από συγκεκριμένο τόπο σε κάποιο μέλος , εφόσον από τη γεωγραφική καταγωγή του προϊόντος συναρτώνται σε μεγάλο βαθμό η ποιότητα, η φήμη και τα λοιπά χαρακτηριστικά του εν λόγω αγαθού».

⁴⁷ Επιμελητήριο Αρκαδίας, « Εμπορικά Σήματα» Ανάκτηση από :<http://www.arcadianet.gr>, Ιούλιος 2009

⁴⁸ Νόμος 2783/2000, ΦΕΚ Α' αριθμός 1/7-1-2000 και Υπουργική απόφαση: Κ4-307/2-1-01 «ΦΕΚ Β' αριθ. 31/18-1-2001».

Οι γεωγραφικές ενδείξεις προστατεύονται από τα αρθρ. 22, 23 και 24 της Συμφωνίας TRIPS

Στις γεωγραφικές ενδείξεις που χρησιμοποιούνται για τα κρασιά και τα οινοπνευματώδη, λόγω της σημαντικότητάς τους στις οικονομίες των χωρών, έχει προβλεφθεί μία επιπρόσθετη προστασία, με τη δημιουργία ενός διεθνούς συστήματος καταχώρισης των κρασιών. Σημειώνουμε ότι διεθνές σύστημα καταχώρισης σημαίνει ότι γεωγραφική ένδειξη που έχει καταχωρηθεί από κάποια χώρα και έχει αναγνωρισθεί ότι της ανήκει, δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί από κάποια άλλη.

Όμως, για το θέμα αυτό υφίσταται έντονη διαφωνία μεταξύ της Ε.Ε. και χωρών, του λεγόμενου «νέου κόσμου» (ΗΠΑ, Αυστραλία). Η Ε.Ε. επιδιώκει το μητρώο οίνων να είναι νομικά δεσμευτικό με δυνατότητα επιβολής κυρώσεων μέσω του οργάνου επίλυσης διαφορών του ΠΟΕ, ενώ οι χώρες του «νέου κόσμου» επιθυμούν την καθιέρωση μίας απλής βάσης δεδομένων, ενώ οι ενδεχόμενες παραβιάσεις να επιλύονται από τα εθνικά δικαστήρια.

Στην παρούσα φάση, τα κύρια θέματα που αποτελούν αντικείμενο των διαπραγματεύσεων στο Συμβούλιο TRIPS είναι τα ακόλουθα:

Προστασία των Γεωγραφικών Ενδείξεων: Παρόλο που η τεχνική επεξεργασία του ζητήματος της δημιουργίας πολυμερούς μητρώου οίνων και οινοπνευματωδών έχει, εν πολλοίς, καλυφθεί, ωστόσο δεν έχει σημειωθεί καμία ουσιαστική πρόοδος, γεγονός που καθιστά απαραίτητη την πολιτική απόφαση επί του θέματος. Άνευ ουσιαστικού αποτελέσματος παραμένουν οι συζητήσεις για την επέκταση της αυξημένης προστασίας, που απολαμβάνουν οι οίνοι (άρθρο 23 TRIPS) και στα λοιπά γεωργικά προϊόντα. Ενώ παντελής έλλειψη προόδου σημειώνεται και όσον αφορά στην τρίτη πτυχή των διαπραγματεύσεων αναφορικά με τον κατάλογο προϊόντων με προστατευόμενες γεωγραφικές ενδείξεις, που υπέβαλε στον ΠΟΕ η ΕΕ τον Αύγουστο 2003 (claw-back list). Από ελληνικής πλευράς συμπεριλήφθηκαν η φέτα και το ούζο. Και στα τρία αυτά ζητήματα η ΕΕ είναι επισπεύδουσα.⁴⁹

Το χρονοδιάγραμμα που τέθηκε, κατά την Υπουργική Διάσκεψη του Χονγκ – Κονγκ, απαιτούσε τη σύνταξη έκθεσης προόδου έως την 31η Ιουλίου τ.έ. και εκτίμηση της περαιτέρω

⁴⁹ Υπουργείο Υγείας και Οικονομικών «Θέματα Ιδιαίτερου Ελληνικού Ενδιαφέροντος» «Γεωγραφικές ενδείξεις» Ανάκτηση από: <http://www.mnec.gr>, Ιούλιος 2009.

πορείας των διαπραγματεύσεων. Η συνεχιζόμενη, ωστόσο, διάσταση των απόψεων των συμβαλλομένων μερών στα ανωτέρω θέματα (με τις ΗΠΑ, Αυστραλία, Βραζιλία, κυρίως, να παραμένουν αμετακίνητες στις θέσεις τους), καθιστά τις πιθανότητες συμφωνίες επί ενός νομικού κειμένου, ιδιαίτερα περιορισμένες. Όλα, ωστόσο, θα κριθούν το φθινόπωρο και έως τα τέλη Δεκεμβρίου 2006 (όπου προβλέπεται η ολοκλήρωση του Γύρου Ντόχα) με την εντατικοποίηση των διαπραγματεύσεων σε όλους τους τομείς⁵⁰

⁵⁰ Υπουργείο Υγείας και Οικονομικών «Θέματα Ιδιαίτερου Ελληνικού Ενδιαφέροντος» «Γεωγραφικές ενδείξεις» Ανάκτηση από: <http://www.mnec.gr>, Ιούλιος 2009.

4.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ: Η ΣΠΟΥΔΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ Η ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΔΙΕΘΝΩΝ ΓΝΩΣΤΩΝ ΣΗΜΑΤΩΝ.

Το εμπορικό σήμα είναι ένα περιουσιακό στοιχείο μεγάλης σημασίας το οποίο οι εμπορικές εταιρείες θέτουν στα προϊόντα τους με σκοπό αυτά να αναγνωρίζονται από τους πελάτες τους. Ο μόνος τρόπος να προστατευθεί ένα σήμα είναι να καταχωρηθεί στις αρμόδιες υπηρεσίες.

Τα εμπορικά σήματα ισχύουν στην Ελλάδα για 10 χρόνια από την ημερομηνία της κατάθεσής τους. Η ισχύς τους όμως μπορεί να παραταθεί εφόσον ανανεώνεται ανά δεκαετία.

Άλλα χαρακτηριστικά σήματα, είναι τα παρακάτω:

ΗΜΕΔΑΠΑ ΚΑΙ ΑΛΛΟΔΑΠΑ ΣΗΜΑΤΑ

Ημεδαπό είναι το σήμα ο καταθέτης του οποίου είναι φυσικό πρόσωπο ή εταιρεία με διεύθυνση/έδρα στη χώρα όπου κατατίθεται το σήμα και Αλλοδαπό είναι το σήμα ο καταθέτης του οποίου έχει διεύθυνση/έδρα σε χώρα διαφορετική από εκείνη όπου κατατίθεται το σήμα. Στην Ελλάδα, τα σήματα αυτά κατατίθενται στο αντίστοιχο Τμήμα Εμπορικών Σημάτων του Υπουργείου Ανάπτυξης⁵¹

Για την κατάθεση ενός Ημεδαπού Σήματος χρειάζεται να μας χορηγήσετε μία εξουσιοδότηση υπογεγραμμένη από τον καταθέτη του σήματος ή το νόμιμο εκπρόσωπο της εταιρείας, χωρίς καμία περαιτέρω επικύρωση. Στην περίπτωση που ο καταθέτης είναι νομικό πρόσωπο απαιτείται επιπλέον το ΦΕΚ του διορισμού του νόμιμου εκπροσώπου του, καθώς και το καταστατικό του.

⁵¹ www.gge.gr

ΣΥΛΛΟΓΙΚΑ ΣΗΜΑΤΑ

Συλλογικό είναι το σήμα που κατατίθεται από συνεταιρισμό, ένωση ή σύλλογο που επιδιώκει επαγγελματικούς σκοπούς και το οποίο χρησιμεύει προς διάκριση των προϊόντων ή υπηρεσιών που πωλούνται, παράγονται ή παρέχονται από τα μέλη του καταθέτη. Φορέας του δικαιώματος στο Συλλογικό Σήμα είναι ο καταθέτης αυτού (συνεταιρισμός, ένωση ή σύλλογος), ενώ την εξουσία χρήσεως αυτού αποκτούν τα μέλη του.

Ο σκοπός του Συλλογικού Σήματος είναι να διακρίνει προϊόντα ή υπηρεσίες που διαθέτουν κάποιο κοινό στοιχείο μεταξύ τους.⁵²

ΚΟΙΝΟΤΙΚΑ ΣΗΜΑΤΑ

Με τον όρο Κοινοτικό Σήμα εννοούμε το σήμα που έχει καταχωρηθεί σε όλες τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης με μία μόνο κατάθεση στο Γραφείο Εναρμόνισης στην Εσωτερική Αγορά στο Alicante της Ισπανίας⁵³. Η αίτηση κατάθεσης Κοινοτικού Σήματος υποβάλλεται και στην Ελλάδα, στο αντίστοιχο Τμήμα Σημάτων του Υπουργείου Ανάπτυξης

Τα Κοινοτικά Σήματα έχουν το πλεονέκτημα ότι μόνο μία αίτηση κατάθεσης αρκεί για τη διεκδίκηση προστασίας τους σε όλες τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Εάν όμως ασκηθεί και γίνει δεκτή ανακοπή κατά της κατάθεσης ενός Κοινοτικού Σήματος έστω και σε μία από τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τότε το σήμα δε θα γίνει δεκτό ως Κοινοτικό, αλλά θα πρέπει να κατατεθεί ξανά ως "εκ μετατροπής σε εθνικό" σε κάθε μία από τις χώρες όπου δεν ασκήθηκε ανακοπή ή αυτή απερρίφθη.

ΔΙΕΘΝΗ ΣΗΜΑΤΑ

Διεθνές Σήμα είναι εκείνο το οποίο καταχωρήθηκε σε έναν αριθμό κρατών (τα οποία έχουν υπογράψει τη Συνθήκη της Μαδρίτης που αφορά τη Διεθνή Καταχώρηση Σημάτων και/ή

⁵² www.gge.gr

⁵³ <http://www.oami.europa.eu>

το Πρωτόκολλο της Μαδρίτης) με μία μόνο κατάθεση στο Διεθνές Γραφείο στη Γενεύη (www.wipo.int) ή στην Ελλάδα, στο αντίστοιχο Τμήμα Σημάτων του Υπουργείου Ανάπτυξης, υπό την προϋπόθεση ότι το σήμα είχε προηγουμένως κατατεθεί στην Ελλάδα ως εθνικό. Ο καταθέτης μιας διεθνούς αίτησης επιλέγει τις χώρες που επιθυμεί και το σήμα καταχωρείται σε όσες από αυτές δεν προβάλλουν ενστάσεις ή οι ενστάσεις απορριφθούν. Σημειώνεται ότι ο Έλληνας καταθέτης μπορεί να ζητήσει προστασία μόνο αναφορικά με τα κράτη που έχουν υπογράψει το Πρωτόκολλο της Μαδρίτης.

Το Διεθνές Σήμα προστατεύεται στις χώρες που έχει επιλέξει ο καταθέτης όπως θα προστατευόταν εάν είχε καταχωρηθεί κατόπιν ξεχωριστής κατάθεσης σε κάθε μία από τις χώρες αυτές.⁵⁴

4.2 ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΣΗΜΑΤΩΝ ΚΑΤΩ ΑΠΟ ΤΑ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΕΜΠΟΡΙΟΥ.

Σαν μέλος της ΕΕ, η Ελλάδα έχει εναρμονίσει την εθνική νομοθεσία της σχετικά με τα εμπορικά σήματα. Κατά συνέπεια, η καταχώρηση ενός εμπορικού σήματος για ολόκληρη την ΕΕ, εγγυάται την προστασία της από την ελληνική νομοθεσία καθώς επίσης και των 25 άλλων κρατών μελών. Εντούτοις η καταχώρηση ενός εμπορικού σήματος για την Ελλάδα εξασφαλίζει την προστασία της μόνο σε εκείνες τις χώρες που έχουν υπογράψει τις σχετικές διεθνείς συνθήκες (σχετικά με τα εμπορικά σήματα) παράλληλα με την Ελλάδα. Η καταχώρηση των εμπορικών σημάτων στην Ελλάδα εκτελείται μέσω του καταλόγου της εμπορικής και βιομηχανικής ιδιοκτησίας

Οι αιτήσεις για τα εμπορικά σήματα της ΕΕ υποβάλλονται (στην ελληνική γλώσσα) μέσω του ελληνικού τμήματος εγγραφής εμπορικών σημάτων και απευθύνονται στο γραφείο της εναρμόνισης στην εγχώρια αγορά (Αλικάντε, Ισπανία). Ένα εθνικό εμπορικό σήμα μπορεί να

⁵⁴ <http://www.kiortsis.gr>

μετατραπεί σε ευρωπαϊκό, εν αναμονή της ικανοποίησης των ειδικών μέτρων και των κριτηρίων.⁵⁵

4.2.1. ΟΡΙΣΜΟΣ ΕΜΠΟΡΙΚΟΥ ΣΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΗΣ ΜΕΤΑΧΕΙΡΙΣΗ

Γενικά, το εμπορικό σήμα θεωρείται οποιαδήποτε σημάδι, σύμβολο, γραφική αντιπροσώπευση, όνομα ή ψευδώνυμο, απεικόνιση, επιστολή, αριθμός, έμβλημα, ήχος (συμπεριλαμβανομένων των μουσικών φράσεων), μορφή του προϊόντος ή μορφή της συσκευασίας του προϊόντος που αντιπροσωπεύεται ελεύθερα και που χρησιμοποιείται προκειμένου να διακρίνει μεταξύ των χαρακτηριστικών όπως η ποιότητα, κατασκευή, προέλευση των αγαθών, των προϊόντων ή των υπηρεσιών. Χρησιμοποιείται προκειμένου να διευκολυνθεί η διάκριση μεταξύ των προϊόντων των μεμονωμένων παραγωγών ή των κατασκευαστών και να προστατευθεί το κοινό από τον αθέμιτο συναγωνισμό. Το εμπορικό σήμα, μετά από τη νόμιμη εγγραφή, θεωρείται ένα μόνιμο και αποκλειστικό περιουσιακό στοιχείο του (φυσικού ή νομικού) προσώπου του οποίου το όνομα καταχωρείται. Οι τίτλοι εφημερίδων και περιοδικών θεωρούνται επίσης εμπορικά σήματα. Για το ευρύ κοινό, πολλά εμπορικά σήματα συνδέονται τόσο στενά με τον τύπο προϊόντος ώστε να αντικατασταθεί η ονομασία αυτών των τύπων των προϊόντων από τα εμπορικά τους σήματα (π.χ. Nescafe, Aspirin, Jeep, Thermos, Sherry, Kleenex).

4.2.2. ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Τα αναγνωρισμένα εμπορικά σήματα δεν μπορούν να είναι εθνικές σημαίες, εμβλήματα, σύμβολα (εραλδικά ή άλλα), και σημεία μεγάλης συμβολικής σπουδαιότητας, ειδικά θρησκευτικά σύμβολα, απεικονίσεις και λέξεις. Επιπλέον, σήματα που δεν παρουσιάζουν γενικά καμία διακριτική ικανότητα μεταξύ των προϊόντων ή μπορούν να παραπλανήσει το κοινό, ειδικότερα ως προς τη φύση, την ποιότητα ή την προέλευση του προϊόντος ή της υπηρεσίας. Πριν από την εγγραφή, το εμπορικό σήμα πρέπει να υποβληθεί σε μια έρευνα προτεραιότητας προκειμένου να αποφευχθεί οποιαδήποτε πιθανή ομοιότητα με άλλα εμπορικά σήματα που

⁵⁵ <http://www.kiortsis.gr>

καταχωρούνται στο τμήμα εγγραφής εμπορικών σημάτων ή το γραφείο εναρμόνισης εγχώριας αγοράς.⁵⁶

Προστασία εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης	Προστασία εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης	
<p>Δημιουργία ενός εμπορικού σήματος της ΕΟΚ</p> 	<p>Συμφωνία της Μαδρίτης (1955)*</p> 	<p>Σύμβαση του Παρισιού (1955)</p>
<p>Προστασία του εμπορικού σήματος στα 5 κράτη μέλη</p> 	<p>Προστασία σε όλες τις συμβαλλόμενες χώρες ή σε ένα μέρος αυτών των χωρών</p> 	<p>Προστασία σε 162 κράτη που επικυρώσανε τη σύμβαση</p>
<p>Ενιαία εγγραφή με τον κατάλογο της εμπορικής και βιομηχανικής ιδιοκτησίας (τμήμα εγγραφής εμπορικών σημάτων)</p> 	<p>Ενιαία εγγραφή με τον κατάλογο της εμπορικής και βιομηχανικής ιδιοκτησίας (τμήμα εγγραφής εμπορικών σημάτων)</p> 	<p>Αυτή η περίοδος σας επιτρέπει καταχωρήσετε το εμπορικό σήμα σας σε 162 χώρες</p>
<p>Μεταφορά της εφαρμογής στο εθνικό γραφείο της εναρμόνισης εγχώριας αγοράς</p>	<p>Μεταφορά της εφαρμογής στην παγκόσμια οργάνωση της πνευματικής ιδιοκτησίας (OMPI)/WOIP στη Γενεύη</p>	<p>Σημείωση - Για τις χώρες που δεν είναι υπογράφωντες σε οποιαδήποτε σύμβαση, οι</p>

⁵⁶ <http://emporikitrade.com>

στην Αλικάντε		επιχειρήσεις πρέπει να καταχωρήσουν το εμπορικό σήμα σε κάθε χώρα.
 Προστασία για 10 έτη και ανανεώσιμη κάθε 10 έτη	Προστασία για 10 έτη	

**Η Ελλάδα έχει υπογράψει στις 10 Αυγούστου 2000 το πρωτόκολλο της Μαδρίτης (1989) αναφερόμενο στη συμφωνία της Μαδρίτης*

4.2.3.ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΠΑΡΕΧΟΜΕΝΑ ΜΕ ΤΟ ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΣΗΜΑ.

Σχέδια και πρωτότυπα

Η προστασία των σχεδίων και των προτύπων εφαρμόζεται σε όλα τα αντικείμενα που διακρίνονται από τη μορφή τους, τη διάταξή τους ή ένα εξωτερικό εφέ, στοιχεία τα οποία τους προσδίδουν έτσι μια ιδιαίτερη εξωτερική εμφάνιση. Η αισθητική ενός προϊόντος είναι ένα κριτήριο για την αγορά από τους καταναλωτές. Ως εκ τούτου, η εξωτερική εμφάνιση είναι συχνά μια τάση να προκληθεί η περιέργεια και να προσελκυστούν οι πελάτες. Τα μπουκάλια αρώματος αντιπροσωπεύουν ένα παράδειγμα αυτού του φαινομένου.⁵⁷

Στην Ελλάδα, η Οργανισμός Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας (Ο.Β.Ι.) προστατεύει τα βιομηχανικά σχέδια και τα πρότυπα, παρέχοντας το αντίστοιχο πιστοποιητικό προστασίας, και μεσολαβεί ως λαμβάνον γραφείο για την προστασία των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας και των βιομηχανικών σχεδίων σε διεθνή βάση. Σε ένα σχέδιο ή σε ένα πρότυπο χορηγείται η νομική προστασία επάνω στην εγγραφή ενώπιον του Οργανισμός Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας, εάν το εν λόγω σχέδιο ή το πρότυπο είναι **νέο** και έχει **μεμονωμένο χαρακτήρα**. Αυτό σημαίνει ότι κανένα άλλο ίδιο σχέδιο ή πρότυπο δεν πρέπει να έχει τεθεί στην διάθεση του κοινού πριν από την ημερομηνία

⁵⁷ <http://emporikitrade.com>

εγγραφής του, ενώ συγχρόνως πρέπει επίσης να δημιουργήσει μια μοναδική εντύπωση απέναντι σε οποιοδήποτε σχέδιο ή πρωτότυπο. Στον ιδιοκτήτη ενός σχεδίου ή ενός πρωτοτύπου χορηγείται από εκείνη τη στιγμή το αποκλειστικό δικαίωμα να το αξιοποιήσει πλήρως (δηλ. να το κατασκευάσει, να το εισάγει στην αγορά, να το αγοράσει ή να το πωλήσει) αποκλείοντας με αυτόν τον τρόπο οποιοδήποτε τρίτο από τα σχετικά δικαιώματα χωρίς προγενέστερη συγκατάθεσή του / της. Η προστασία που παρέχεται σε ένα δίπλωμα ευρεσιτεχνίας ή μια εφεύρεση είναι 20 έτη - για το εξωτερικού σχέδιο του προϊόντος η προστασία είναι για 5 έτη και μπορεί να επεκταθεί μέχρι 25 έτη (ανανεώσιμα κάθε 5 έτη).

Σύμβαση του Παρισιού	Συμφωνία της Χάγης
<p>Προστασία σε 162 χώρες που έχουν επικυρώσει τη σύμβαση</p> <p>Περίοδος 6 μηνών που υπολογίζονται από την ημερομηνία της εγγραφής. Διαδικασία που δίνει το δικαίωμα της προτεραιότητας για την καταχώρηση ενός σχεδίου ή ενός πρωτοτύπου σε 162 χώρες.</p> <p>Η εγγραφή είναι απαραίτητη σε κάθε μια από αυτές τις χώρες.</p>	<p>Προστασία σε 29 χώρες που έχουν επικυρώσει τη συμφωνία</p> <p>Μια ενιαία πράξη εγγραφής</p> <p>Μεταφορά της εφαρμογής στην παγκόσμια οργάνωση πνευματικής ιδιοκτησίας που βρίσκεται στη Γενεύη.</p> <p>Προστασία για 25 έτη ανανεώσιμη μόνο μία</p>

 Προστασία για διάρκεια 25 ετών που είναι ανανεώσιμη μόνο μία φορά	φορά.
--	-------

ΣΥΝΟΨΗ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ

Σε αυτό το κεφάλαιο, καταγράφεται η ορολογία και η σημαντικότητα του εμπορικού σήματος καθώς και οι τρόποι προστασίας των διεθνών γνωστών σημάτων. Αναφέρεται επίσης ο τρόπος προστασίας των εμπορικών σημάτων στη χώρα μας όπως επίσης και τα παρεχόμενα δικαιώματα με το εμπορικό σήμα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ.

Η προστασία των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας δεν έχει μέχρι σήμερα αποτελέσει αντικείμενο εναρμόνισης σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Η παρούσα οδηγία αποσκοπεί συνεπώς στη δημιουργία ισότιμων όρων για την εφαρμογή των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας στα κράτη μέλη, με την ευθυγράμμιση των εκτελεστικών μέτρων σε ολόκληρη την Ένωση. Έχει επίσης στόχο την εναρμόνιση των νομοθεσιών των κρατών μελών προκειμένου να διασφαλιστεί ισοδύναμο επίπεδο προστασίας της πνευματικής ιδιοκτησίας στην εσωτερική αγορά.

Μέχρι σήμερα, η δράση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (ΕΚ) στο πεδίο της πνευματικής ιδιοκτησίας αφορούσε κυρίως την εναρμόνιση του εθνικού ουσιαστικού δικαίου και τη δημιουργία ενιαίου δικαίου σε κοινοτικό επίπεδο. Στο πλαίσιο αυτό εναρμονίστηκαν ορισμένα στοιχεία του εθνικού δικαίου περί πνευματικής ιδιοκτησίας, όπως τα σήματα (), τα σχέδια και υποδείγματα (), τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας που αφορούν βιοτεχνολογικές εφευρέσεις και ορισμένες πτυχές των δικαιωμάτων του δημιουργού και των συγγενικών δικαιωμάτων. Η δράση της Κοινότητας στράφηκε επίσης στη δημιουργία ενιαίων δικαιωμάτων σε κοινοτικό επίπεδο, που ισχύουν αμέσως σε όλο το έδαφος της ΕΚ, όπως το κοινοτικό σήμα και, πιο πρόσφατα, τα κοινοτικά σχέδια και υποδείγματα. Εξάλλου, διεξάγονται συζητήσεις επί του παρόντος στους κόλπους του Συμβουλίου Υπουργών σχετικά με τη δημιουργία ενός κοινοτικού διπλώματος ευρεσιτεχνίας.

Ωστόσο, ενώ η προοδευτική εναρμόνιση του ουσιαστικού δικαίου περί πνευματικής ιδιοκτησίας έδωσε τη δυνατότητα να διευκολυνθεί η ελεύθερη κυκλοφορία μεταξύ κρατών μελών και να καταστούν διαφανέστεροι οι εφαρμοστέοι κανόνες, τα μέσα επιβολής του

σεβασμού των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας δεν έχουν αποτελέσει μέχρι σήμερα αντικείμενο εναρμόνισης. Επομένως, έτσι αιτιολογείται η παρούσα οδηγία.

Η παραποίηση/απομίμηση και η πειρατεία και, γενικότερα, οι παραβιάσεις της πνευματικής ιδιοκτησίας, αποτελούν φαινόμενα που εμφανίζονται ολοένα και συχνότερα και τα οποία αποκτούν σήμερα διεθνή διάσταση. Για το λόγο αυτόν, αποτελούν σοβαρή απειλή για τις εθνικές οικονομίες. Στην ευρωπαϊκή εσωτερική αγορά, τα εν λόγω φαινόμενα εκμεταλλεύονται κυρίως τις διαφορές που μπορεί να υπάρχουν σε εθνικό επίπεδο ως προς τα μέσα επιβολής του σεβασμού των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας. Με άλλα λόγια, τα προϊόντα παραποίησης/απομίμησης και πειρατείας τείνουν συνήθως να κατασκευάζονται και να πωλούνται στις χώρες οι οποίες διώκουν λιγότερο αποτελεσματικά από άλλες την παραποίηση/απομίμηση και την πειρατεία.⁵⁸

Στόχοι

Παρόλο που ο κύριος στόχος της παρούσας οδηγίας είναι η εξασφάλιση ενός ισοδύναμου επιπέδου προστασίας της πνευματικής ιδιοκτησίας στα κράτη μέλη, επιδιώκονται επίσης και άλλοι στόχοι, μεταξύ των οποίων:

- **η προώθηση της καινοτομίας και της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων.** Εάν η παραποίηση/απομίμηση και η πειρατεία δεν τιμωρούνται αποτελεσματικά, υπάρχει κίνδυνος τα φαινόμενα αυτά να οδηγήσουν σε απώλεια της εμπιστοσύνης των οικονομικών παραγόντων στην εσωτερική αγορά, η οποία θεωρείται ως χώρος ανάπτυξης των δραστηριοτήτων τους. Η κατάσταση αυτή θα είχε ως αποτέλεσμα να αποθαρρύνει τους δημιουργούς και τους εφευρέτες και να αποτελέσει τροχοπέδη για την καινοτομία και τη δημιουργικότητα στην Κοινότητα.
- **η διασφάλιση των θέσεων απασχόλησης στην Ευρώπη.** Σε κοινωνικό επίπεδο, η ζημία την οποία υφίστανται οι επιχειρήσεις λόγω της παραποίησης/απομίμησης και της πειρατείας αντανακλάται τελικά στον αριθμό των θέσεων απασχόλησης που προσφέρουν.

⁵⁸ <http://emporikitrade.com>

- **η παρεμπόδιση των φορολογικών απωλειών και της αποσταθεροποίησης των αγορών.** Οι φορολογικές απώλειες που προκύπτουν από την παραποίηση/απομίμηση και την πειρατεία είναι σημαντικές. Το φαινόμενο αυτό συνιστά πραγματική απειλή για την οικονομική ισορροπία, διότι μπορεί να οδηγήσει σε αποσταθεροποίηση των πιο ευαίσθητων αγορών τις οποίες πλήττει (όπως, παραδείγματος χάριν, η αγορά κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων). Όσον αφορά τη βιομηχανία πολυμεσικών προϊόντων, η παραποίηση/απομίμηση και η πειρατεία μέσω του Διαδικτύου αυξάνονται συνεχώς και προκαλούν ήδη σημαντικές απώλειες.
- **η επαγρύπνηση για την προστασία των καταναλωτών.** Η παραποίηση/απομίμηση και η πειρατεία συνοδεύονται γενικά από εσκεμμένη παραπλάνηση του καταναλωτή ως προς την ποιότητα την οποία δικαιούται να αναμένει από ένα προϊόν το οποίο φέρει, παραδείγματος χάριν, ένα φημισμένο εμπορικό σήμα. Πράγματι, τα προϊόντα παραποίησης/απομίμησης και πειρατείας κατασκευάζονται χωρίς να ελέγχονται από τις αρμόδιες αρχές και δεν πληρούν τα ελάχιστα πρότυπα ποιότητας. Ο καταναλωτής, όταν αγοράζει προϊόντα παραποίησης/απομίμησης ή πειρατείας εκτός του νόμιμου εμπορίου, δεν έχει κατ' αρχήν εγγυήσεις ούτε για εξυπηρέτηση μετά την πώληση ούτε για άσκηση αποτελεσματικής προσφυγής σε περίπτωση ζημίας. Επιπλέον, αυτή η δραστηριότητα ενδέχεται να εγκυμονεί πραγματικούς κινδύνους για τον καταναλωτή, κινδύνους που είναι δυνατόν να απειλήσουν την υγεία του (παραποίηση/απομίμηση φαρμάκων) ή την ασφάλειά του (παραποίηση/απομίμηση παιχνιδιών ή ανταλλακτικών αυτοκινήτων ή αεροπλάνων).
- **η διασφάλιση της δημόσιας τάξης.** Η παραποίηση/απομίμηση και η πειρατεία παραβιάζουν την εργατική νομοθεσία (λαθραία εργασία), τη φορολογική νομοθεσία (απώλειες εσόδων για το κράτος), την υγειονομική νομοθεσία και τη νομοθεσία περί ασφάλειας των προϊόντων.

Πεδίο εφαρμογής

Τα μέτρα που προβλέπει η παρούσα οδηγία εφαρμόζονται σε κάθε παραβίαση των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας που προβλέπεται από την κοινοτική νομοθεσία ή/και την εθνική νομοθεσία του οικείου κράτους μέλους. Απεναντίας, η οδηγία δεν θίγει τις διατάξεις σχετικά με το σεβασμό των δικαιωμάτων και τις εξαιρέσεις που προβλέπει η κοινοτική νομοθεσία για τα δικαιώματα του δημιουργού και τα συγγενικά δικαιώματα.

Επιπλέον, η οδηγία δεν θίγει:

- τις κοινοτικές διατάξεις που διέπουν το ουσιαστικό δίκαιο πνευματικής ιδιοκτησίας·
- τις υποχρεώσεις των κρατών μελών, οι οποίες απορρέουν από διεθνείς συμβάσεις και, ιδίως, από τη συμφωνία για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας στον τομέα του εμπορίου («συμφωνία TRIPS»)·
- τις εθνικές διατάξεις των κρατών μελών σχετικά με τις ποινικές διαδικασίες ή τις κυρώσεις που επιβάλλονται σε περίπτωσης προσβολής των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας.

Γενική υποχρέωση

Τα κράτη μέλη οφείλουν να προβλέπουν τις αναγκαίες διαδικασίες για να διασφαλίζουν το σεβασμό των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας και να εφαρμόζουν κατάλληλα μέτρα κατά των παραποιητών/απομιμητών και των πειρατών. Τα εν λόγω μέτρα και διαδικασίες πρέπει να είναι αρκούντως αποτρεπτικά, ώστε να αποφεύγεται η δημιουργία εμποδίων στο νόμιμο εμπόριο, και να προβλέπουν εγγυήσεις κατά της κατάχρησής τους.

Πρόσωπα που νομιμοποιούνται να ζητούν την εφαρμογή των μέτρων και διαδικασιών

Τα πρόσωπα που δύνανται να ζητήσουν την εφαρμογή μέτρων προστασίας της πνευματικής ιδιοκτησίας είναι οι δικαιούχοι των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας, οι αντιπρόσωποί τους, καθώς και κάθε άλλο πρόσωπο το οποίο επιτρέπεται να χρησιμοποιεί τα εν λόγω δικαιώματα σύμφωνα με το εφαρμοστέο δίκαιο. Οι οργανισμοί διαχείρισης επαγγελματικών δικαιωμάτων και πρόαψισης επαγγελματικών συμφερόντων, εφόσον

εκπροσωπούν δικαιούχους δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας, νομιμοποιούνται επίσης να ζητούν την εφαρμογή των εν λόγω μέτρων.⁵⁹

Αποδείξεις

Τα μέρη μπορούν να υποχρεωθούν, υπό ορισμένους όρους, να προσκομίσουν τα αποδεικτικά στοιχεία που έχουν υπό τον έλεγχό τους. Εξάλλου, τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για να έχουν οι αρμόδιες δικαστικές αρχές τη δυνατότητα, κατόπιν αιτήσεως ενός διαδίκου, να διατάσσουν την κοινοποίηση τραπεζικών, χρηματοοικονομικών ή εμπορικών εγγράφων ευρισκόμενων υπό τον έλεγχο του αντιδίκου.

Όταν υπάρχει αποδεδειγμένος κίνδυνος προσβολής δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας, ακόμη και πριν από την εξέταση της αγωγής επί της ουσίας, οι δικαστικές αρχές δύνανται να διατάσσουν την άμεση λήψη προσωρινών μέτρων για την προστασία των αποδεικτικών στοιχείων.

Δικαίωμα ενημέρωσης

Αιτήσει του δικαιούχου του δικαιώματος, οι δικαστικές αρχές μπορούν να διατάσσουν κάθε πρόσωπο να παράσχει πληροφορίες για την καταγωγή και τα δίκτυα διανομής εμπορευμάτων ή παροχής υπηρεσιών που είναι ύποπτα προσβολής δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας. Το μέτρο αυτό εφαρμόζεται σε περίπτωση που το εν λόγω πρόσωπο:

- βρέθηκε να κατέχει, για εμπορικούς σκοπούς, παράνομα εμπορεύματα·
- βρέθηκε να χρησιμοποιεί, για εμπορικούς σκοπούς, παράνομες υπηρεσίες·
- διαπιστώθηκε ότι παρείχε, για εμπορικούς σκοπούς, υπηρεσίες χρησιμοποιούμενες σε παράνομες δραστηριότητες·
- υποδείχθηκε ως εμπλεκόμενο στην παραγωγή, κατασκευή ή διανομή παράνομων εμπορευμάτων ή στην παροχή παράνομων υπηρεσιών.

⁵⁹ <http://emporikitrade.com>

Προσωρινά και συντηρητικά μέτρα

Κατόπιν αιτήσεως του ενάγοντος, οι δικαστικές αρχές δύνανται να εκδίδουν κατά του φερόμενου παραβάτη προσωρινή διαταγή, με σκοπό:

- την πρόληψη κάθε επικείμενης παραβίασης δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας·
- την προσωρινή απαγόρευση της συνέχισης των εικαζόμενων προσβολών δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας·
- την εξάρτηση της συνέχισης των εν λόγω ενεργειών από τη σύσταση εγγύησης, με σκοπό να διασφαλιστεί η αποζημίωση του δικαιούχου του δικαιώματος.

Σε ορισμένες περιπτώσεις, οι δικαστικές αρχές δύνανται να επιτρέψουν τη συντηρητική κατάσχεση των κινητών και ακινήτων του υποτιθέμενου παραβάτη, περιλαμβανομένης της δέσμευσης των τραπεζικών λογαριασμών του και των λοιπών περιουσιακών στοιχείων του.

Μέτρα που απορρέουν από απόφαση επί της ουσίας

Κατόπιν αιτήσεως του ενάγοντος, οι αρμόδιες δικαστικές αρχές δύνανται να διατάσσουν την απόσυρση των εμπορευμάτων για τα οποία διαπιστώθηκε ότι παραβιάζουν δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας. Τα επίμαχα εμπορεύματα, καθώς και τα υλικά και μέσα που χρησίμευσαν για τη δημιουργία τους, μπορούν επίσης να αποσυρθούν από τα εμπορικά δίκτυα. Τέλος, οι δικαστικές αρχές δύνανται να διατάσσουν την καταστροφή των εμπορευμάτων που είναι προϊόντα παραποίησης/απομίμησης ή πειρατείας.

Όταν έχει εκδοθεί δικαστική απόφαση με την οποία διαπιστώνεται προσβολή δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας, οι αρμόδιες δικαστικές αρχές δύνανται να απευθύνουν στον παραβάτη εντολή απαγόρευσης της συνέχισης της εν λόγω προσβολής στο μέλλον. Η μη συμμόρφωση προς την εντολή απαγόρευσης υπόκειται, εφόσον απαιτείται, στην επιβολή επαναληπτικής χρηματικής ποινής, προκειμένου να διασφαλιστεί η συμμόρφωση.

Οι αρμόδιες δικαστικές αρχές μπορούν επίσης να διατάσσουν την καταβολή χρηματικής αποζημίωσης στον ζημιωθέντα αντί των μέτρων απόσυρσης ή καταστροφής των εμπορευμάτων. Η δυνατότητα αυτή ισχύει εφόσον ο εναγόμενος ενήργησε χωρίς δόλο και εφόσον η εκτέλεση των εν λόγω μέτρων θα του προκαλούσε δυσανάλογη ζημία.

Αποζημίωση και δικαστικά έξοδα

Κατόπιν αιτήσεως του ζημιωθέντος, οι αρμόδιες δικαστικές αρχές δύνανται να διατάσσουν τον παραβάτη να καταβάλει κατάλληλη αποζημίωση στον δικαιούχο του δικαιώματος για την αποκατάσταση της ζημίας που υπέστη.

Τα δικαστικά έξοδα, οι δικηγορικές αμοιβές, καθώς και οι λοιπές δαπάνες στις οποίες ενδεχομένως υποβάλλεται ο δικαιωθείς διάδικος, κανονικά βαρύνουν τον παραβάτη.

Επιβολή κυρώσεων από τα κράτη μέλη

Εν αντιθέσει με την αρχική πρόταση της Επιτροπής, η οδηγία, όπως εκδόθηκε, **δεν περιέχει διατάξεις σχετικά με τις ποινικές κυρώσεις κατά των παραβατών**. Η οδηγία απλώς ορίζει ότι τα κράτη μέλη είναι ελεύθερα να επιβάλλουν άλλες κυρώσεις, οι οποίες υπερβαίνουν τις προβλεπόμενες διατάξεις, για τη δίωξη των παραβατών.⁶⁰

Πλαίσιο

Τον Οκτώβριο του 1998, η Επιτροπή υπέβαλε την Πράσινη Βίβλο για την καταπολέμηση της παραποίησης/απομίμησης και της πειρατείας στην εσωτερική αγορά, με στόχο να δώσει το έναυσμα για να αρχίσει διάλογος με τα ενδιαφερόμενα μέρη σχετικά με το θέμα αυτό. Η διαβούλευση αυτή επιβεβαίωσε το γεγονός ότι οι διαφορές μεταξύ των εθνικών καθεστώτων προστασίας των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας έχουν αρνητικές επιπτώσεις στην εύρυθμη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς. Κατόπιν της εν λόγω διαβούλευσης, η Επιτροπή υπέβαλε, στις 30 Νοεμβρίου 2000, ανακοίνωση σχετικά με τη συνέχεια που έπρεπε να δοθεί

⁶⁰ <http://emporikitrade.com>

στην Πράσινη Βίβλο, προτείνοντας ένα σχέδιο δράσης με σκοπό τη βελτίωση και την ενίσχυση της καταπολέμησης της παραποίησης/απομίμησης και της πειρατείας. Μεταξύ των πρωτοβουλιών που προβλέπονταν στο σχέδιο δράσης, περιλαμβανόταν η υποβολή οδηγίας για την εναρμόνιση των εθνικών διατάξεων των σχετικών με τα μέσα επιβολής του σεβασμού των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας.⁶¹

5.1. ΔΙΕΘΝΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΩΝ ΕΝΔΕΙΞΕΩΝ

Τα συστήματα γεωγραφικών ενδείξεων ενθαρρύνουν την γεωργική παραγωγή υψηλής ποιότητας, προστατεύουν πολύτιμες ονομασίες προϊόντων από παράνομη χρήση και απομίμηση, και βοηθούν τους καταναλωτές διότι τους πληροφορούν σχετικά με τον συγκεκριμένο χαρακτήρα των προϊόντων. Έχουν καταχωριστεί περίπου 3000 ονομασίες για οίνους, αλκοολούχα ποτά και γεωργικά προϊόντα και τρόφιμα.

Η σήμανση ΕΠΠ (εγγυημένο παραδοσιακό ιδιότυπο προϊόν) δείχνει τον παραδοσιακό χαρακτήρα είτε σε ό, τι αφορά τη σύνθεση ή σε ό, τι αφορά τα μέσα παραγωγής. Μόνον 20 ονομασίες καταχωρίστηκαν στο πλαίσιο του ισχύοντος συστήματος.⁶²

⁶¹ Οδηγία [2004/48/EK](#) [έκδοση: συναπόφαση COD-/2003/0024 Ανάκτηση από: <http://europa.eu/>

⁶² Οδηγία [2004/48/EK](#) [έκδοση: συναπόφαση COD-/2003/0024 Ανάκτηση από: <http://europa.eu/>

5.2. ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ. ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΚΑΙ ΟΙ ΑΝΑΓΚΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΩΝ ΧΩΡΩΝ.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση αποτελεί παγκοσμίως τον μεγαλύτερο εισαγωγέα γεωργικών προϊόντων από τις αναπτυσσόμενες χώρες (τροπικά προϊόντα όπως φρούτα, καφές, τέιον, κακάο, μπαχαρικά, ελαιούχοι σπόροι και ελαιώδη φρούτα). Το ύψος των εισαγωγών για το 2002 ανήλθε στα 60,23 δισ. - ποσό που υπερβαίνει τις αντίστοιχες συνολικές εισαγωγές των ΗΠΑ, Ιαπωνίας, Καναδά, Αυστραλίας και Νέας Ζηλανδίας.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση, με την αναπτυξιακή πολιτική της, ενθαρρύνει την αειφόρο οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη των αναπτυσσομένων χωρών, την ομαλή και σταδιακή ενσωμάτωσή τους στην παγκόσμια οικονομία και την μείωση της πτώχειας. Τους στόχους της αυτούς τους επιτυγχάνει μέσω της προωθήσεως της συμμετοχής τους στο διεθνές σύστημα εμπορίας στα πλαίσια του ΠΟΕ. Με την υλοποίηση των πρωτοβουλιών όπως η Everything but arms, που υιοθετήθηκε τον Φεβρουάριο του 2001, επεκτείνεται η αδασμολόγητη και χωρίς ποσοτώσεις πρόσβαση των προϊόντων των 49 ολιγότερο ανεπτυγμένων χωρών στις αγορές της Ε.Ε. Με το Γενικευμένο Σύστημα Προτιμήσεων, όπου μεταξύ των άλλων:

- προβλέπονται σημαντικές εμπορικές προτιμήσεις κυρίως προς ολιγότερο ανεπτυγμένες χώρες,
- παρέχεται κατά προτίμησιν πρόσβασις των προϊόντων της Αφρικής, Καραϊβικής και Ειρηνικού στην Ευρωπαϊκή αγορά,
- προωθούνται ελεύθερες εμπορικές συμφωνίες με πολλές αναπτυσσόμενες χώρες (π.χ. Μεξικό, Νότιος Αφρική, Χιλή και μεσογειακές χώρες), επέρχεται σημαντική αύξηση των εξαγωγών από τις χώρες αυτές προς την Ε.Ε.

Τελειώνοντας, θέλω να τονίσω ότι η Μεταρρύθμιση της ΚΑΠ απετέλεσε έναν ιστορικό συμβιβασμό, όχι μόνο γιατί θα προσδιορίζει την αγροτική πολιτική της Ευρωπαϊκής Ενώσεως για αρκετά χρόνια, αλλά και γιατί μας δίνει την ευκαιρία για μια ουσιαστική και δυναμική

παρουσία στις πολυμερείς διαπραγματεύσεις στον ΠΟΕ για μια καινούργια γεωργική συμφωνία. Η ελληνική προεδρία κατέβαλε κάθε δυνατή προσπάθεια έτσι ώστε Ευρωπαϊκή Ένωση να πάει στο Cancun για διαπραγματεύσεις ενωμένη με ξεκάθαρη πολιτική, με ισχυρή θέση, με πολλά επιχειρήματα. Πιστεύουμε ότι και η ιταλική προεδρία θα συνδράμει και αυτή ουσιαστικά, ώστε τον Σεπτέμβριο να οδηγηθούμε σε μια νέα Συμφωνία για τη Γεωργία, μια Συμφωνία με σταθερό όραμα και προοπτική.⁶³

ΣΥΝΟΨΗ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ

Σε αυτό το κεφάλαιο, αναφέρεται η σπουδαιότητα της εσωτερικής εφαρμογής των πνευματικών δικαιωμάτων με σκοπό της οδηγίας τη δημιουργία ισότιμων όρων για την εφαρμογή των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας στα κράτη μέλη, με την ευθυγράμμιση των εκτελεστικών μέτρων σε ολόκληρη την Ένωση. Έπειτα καταγράφονται αναλυτικά οι στόχοι της οδηγίας . Γίνεται λόγος στη συνέχεια για διεθνή προστασία των γεωγραφικών ενδείξεων και οι ανάγκες για την ανάπτυξη των χωρών

⁶³ <http://www.diplomatia.gr>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6 : ΌΡΙΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ ΣΤΑ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΕΜΠΟΡΙΟΥ.

Σε όλα τα νομοθετικά επίπεδα (εθνικό, κοινοτικό και διεθνές) η πνευματική ιδιοκτησία έχει συγκεκριμένα όρια:

1. Αντικείμενο προστασίας της πνευματικής ιδιοκτησίας αποτελεί η μορφή του πρωτότυπου πνευματικού έργου, δηλαδή η συγκεκριμένη διαμόρφωσή του, η οποία είναι αντιληπτή από τις αισθήσεις του ανθρώπου και όχι η πρωτότυπη τυχόν ιδέα επί της οποίας αυτή η μορφή ερείδεται. Ακριβώς έτσι ώστε να διευκολύνεται η ελεύθερη κυκλοφορία των ιδεών και να καθίσταται δυνατή η περαιτέρω ανάπτυξη της πνευματικής παραγωγής το δίκαιο της πνευματικής ιδιοκτησίας θεμελιώνει μια διάκριση ανάμεσα σε στοιχεία του έργου, που προστατεύονται ως αντικείμενο της πνευματικής ιδιοκτησίας, και στοιχεία του έργου που βρίσκονται έξω από τον κύκλο της προστασίας. Η διάκριση αυτή, σύμφωνα με τη σύνηθη ορολογία, εκφράζεται με την αντιδιαστολή της «μορφής» προς την «ιδέα» ή το «περιεχόμενο»⁶⁴

2. Η διάρκεια προστασίας της πνευματικής ιδιοκτησίας δεν είναι απεριόριστη. Μετά την πάροδο ορισμένων ετών το πνευματικό έργο παύει να αποτελεί αντικείμενο προστασίας και καθίσταται «κοινό κτήμα», πολιτιστικό αγαθό ελεύθερα προσιτό στον καθένα

3. Στη Διεθνή Σύμβαση Βέρνης-Παρισίων (άρθρα 10, 10 δις) προβλέπεται η δυνατότητα του κοινού νομοθέτη να επιβάλλει περιορισμούς στην πνευματική ιδιοκτησία, προκειμένου να εξυπηρετηθούν στόχοι επιστημονικοί (όπως η παράθεση αποσπάσματος από ξένο έργο για την υποστήριξη της γνώμης εκείνου που παραθέτει ή για την κριτική της γνώμης του άλλου,

⁶⁴ Γ. ΚΟΥΜΑΝΤΟΥ, Πνευματική Ιδιοκτησία, 7η έκδ., Αθήνα-Κομοτηνή 2000

εκπαιδευτικοί (όπως η αναπαραγωγή σε εγκεκριμένα εκπαιδευτικά βιβλία ή για διδασκαλία ή εξετάσεις ή επίκαιρης ενημέρωσης).⁶⁵

Μπορούμε συνεπώς να διακρίνουμε δύο κατηγορίες περιορισμών της πνευματικής ιδιοκτησίας: οι εννοιολογικοί περιορισμοί (δικαιώμα επί της μορφής, περιορισμένη διάρκεια) και οι κλασσικοί περιορισμοί, οι οποίοι βάσει πολύχρονης διεθνούς εμπειρίας, έχουν θεμελιωθεί με διεθνείς συμβάσεις και αποτελούν *sine qua non* περιεχόμενο του δικαίου της πνευματικής ιδιοκτησίας. Υπό τις ανωτέρω προϋποθέσεις, η υιοθέτηση αυτών των περιορισμών δεν προκύπτει κατά κυριο λόγο μέσω της στάθμισης δυο συγκρουόμενων συνταγματικών αγαθών (πνευματική ιδιοκτησία/ελευθερία πληροφόρησης), αλλά ως αποτέλεσμα αναστοχασμού εντός του άρθρου 16 Σ.⁶⁶

Είναι ο νομοθέτης ελεύθερος να προβλέψει περαιτέρω περιορισμούς του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας; Είναι σίγουρο ότι δεν μπορεί κανείς να προβλέψει πώς οι τεχνολογικές, αλλά και κοινωνικές εξελίξεις θα επηρεάσουν τις μορφές ανάπτυξης του θεσμού της πνευματικής ιδιοκτησίας. Ήδη σήμερα η ανάπτυξη νέων κατηγοριών πνευματικών έργων (προγράμματα ηλεκτρονικών υπολογιστών, πρωτότυπες βάσεις δεδομένων), αλλά και νέων μορφών εκμετάλλευσης των πνευματικών έργων (π.χ. μέσω της παραγωγής μηχανημάτων και αποθηκευτικών μέσων που επιτρέπουν την αναπαραγωγή πνευματικών έργων από τον κάθε καταναλωτή ή μέσω του διαδικτύου) γεννά διαρκώς νέους προβληματισμούς. Η ίδια η Διεθνής Σύμβαση της Βέρνης-Παρισίων προβλέπει στο άρθρο 9 παρ. 2 αυτής ότι επιτρέπεται η νομοθετική επιβολή περιορισμών, εφόσον οι περιορισμοί αυτοί εφαρμόζονται μόνο στις περιπτώσεις για τις οποίες προβλέφθηκαν, η επιτρεπόμενη εκμετάλλευση δεν βλάπτει την κανονική εκμετάλλευση του έργου, ούτε προκαλεί αδικαιολόγητη βλάβη στα συμφέροντα του πνευματικού δημιουργού (*three steps test*)⁶⁷. Έτσι π.χ. με την Οδηγία 91/250/EK

⁶⁵ Γ. ΚΟΥΜΑΝΤΟΥ, Πνευματική Ιδιοκτησία, 7η έκδ., Αθήνα-Κομοτηνή 2000 σ. 5 Άρθρα 20, 21 ν. 2121/1993.

⁶⁶ Γ. ΚΟΥΜΑΝΤΟΥ, Πνευματική Ιδιοκτησία, 7η έκδ., Αθήνα-Κομοτηνή 2000

⁶⁷ Π.ΚΟΡΙΑΤΟΠΟΥΛΟΥ-ΑΓΓΕΛΗ, Οι περιορισμοί και εξαιρέσεις των αποκλειστικών δικαιωμάτων στη νέα οδηγία 2001/29/EK in *Κουμάντος-Κοτσίρης-Μαρίνος- Κοριατοπούλου-Σταυρίδου*,

⁶⁸προβλέφθηκαν ειδικοί περιορισμοί στο δικαίωμα του πνευματικού δημιουργού προγράμματος ηλεκτρονικού υπολογιστή να επιτρέπει ή απαγορεύει την αναπαραγωγή του προγράμματος: έτσι επιτρέπεται στο νόμιμο χρήστη αφενός μεν να αναπαράγει ένα εφεδρικό αντίγραφο του προγράμματος στο μέτρο που αυτό είναι απαραίτητο για τη χρήση (backup), αφετέρου δε να αναλύσει το πρόγραμμα από τη μορφή του κώδικα μηχανής στην αρχική του μορφή, με σκοπό να ληφθούν οι αναγκαίες πληροφορίες για τη διαλειτουργικότητα του προγράμματος με άλλα και εφόσον οι πληροφορίες αυτές δεν μπορούν να αποκτηθούν εύκολα και γρήγορα από τον δημιουργό του προγράμματος (αποσυμπίληση). Επίσης βάσει της Οδηγίας 2001/29/EK (άρθρο 5 παρ. 1) επιβάλλεται περιορισμός του δικαιώματος του δημιουργού για προσωρινές πράξεις αναπαραγωγής που πραγματοποιούνται στη μνήμη του ηλεκτρονικού υπολογιστή, είναι απλώς υποβοηθητικές της χρήσης του έργου και δεν έχουν αυτοτελή οικονομική αξία (όπως οι πράξεις αναζήτησης και ηλεκτρονικού ξεφυλλίσματος ιστοσελίδων-browsing- και αποθήκευσης σε κρυφή μνήμη -caching- πάνω στις οποίες θεμελιώνεται όλη η λειτουργία του διαδικτύου)⁶⁹. Με την ίδια λογική είναι δυνατή η ένταξη στο δίκαιο της πνευματικής ιδιοκτησίας και περιορισμών του δικαιώματος προς όφελος προσώπων με ειδικές ανάγκες, εφόσον συνδέονται άμεσα με την αναπηρία των ατόμων αυτών ή για την εξυπηρέτηση άλλων δημοσίων αναγκών (όπως π.χ. η χρήση σε νοσοκομεία ή σωφρονιστικά ιδρύματα). Σε μια τέτοια περίπτωση όμως, η επιβολή των περιορισμών αυτών στα πλαίσια του δικαίου της πνευματικής ιδιοκτησίας αποτελεί νόμιμο περιορισμό για δημόσια ωφέλεια, οπότε και ο σχετικός περιορισμός θα βρίσκεται εκτός των ορίων που χαράζει το Σύνταγμα και οι προαναφερθείσες διατάξεις υπερνομοθετικής ισχύος, εάν δεν συνοδεύεται από την καθιέρωση κάποιου δικαιώματος εύλογης (σύμφωνα με το άρθρο 1 Π.Π. ΕΣΔΑ) αποζημίωσης του δημιουργού⁷⁰

⁶⁸ άρθρα 5, 6 -ήδη άρθρα 42, 43 ν. 2121/1993

⁶⁹ Π.ΚΟΡΙΑΤΟΠΟΥΛΟΥ-ΑΓΓΕΛΗ, Οι περιορισμοί και εξαιρέσεις των αποκλειστικών δικαιωμάτων στη νέα οδηγία 2001/29/EK in *Κουμάντος-Κοτσίρης-Μαρίνος- Κοριατοπούλου-Σταυρίδου*,

⁷⁰ Βλ. σχετικά και το άρθρο 5 παρ. 2 στ. ε' της Οδηγίας 2001/29/EK. Στα πλαίσια αυτά είναι ιδιαιτέρως εύχρηστη η διάκριση μεταξύ περιορισμών του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας και εξαιρέσεων από το δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας, ανάλογα με το αν υφίσταται ή όχι υποχρέωση καταβολής αμοιβής στο δημιουργό (βλ. σχετικά ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΥ, ό.π. υποσ. 22, σ. 63-4).

Το σύστημα του three steps test (ως σύστημα περιορισμού των περιορισμών) εντάσσει άμεσα στο δίκαιο της πνευματικής ιδιοκτησίας και κατά το στάδιο της άσκησης νομοθετικής πολιτικής τις αρχές της αναλογικότητας και του προστατευτέου πυρήνα του δικαιώματος της πνευματικής ιδιοκτησίας. Η πέραν των ορίων αυτών αναζήτηση της στάθμισης μεταξύ πνευματικής ιδιοκτησίας και ελευθερίας της πληροφόρησης αποτελεί πλεονασμό, ο οποίος αναγκαστικά θα καταλήγει στην κρίση ότι η άσκηση του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας δεν αποτελεί δυσανάλογο περιορισμό της ελευθερίας της πληροφόρησης.

Συμπερασματικά, μπορούμε να παρατηρήσουμε ότι η συνταγματικά κατοχυρωμένη προστασία της πνευματικής ιδιοκτησίας και η συνταγματικά κατοχυρωμένη ελευθερία πληροφόρησης δεν τελούν υπό καθεστώς έντασης, αλλά συμπληρώνουν η μία την άλλη προς την εξυπηρέτηση του ίδιου στόχου: της καθολικής ανάπτυξης της πολιτιστικής δημιουργίας. Ο συντακτικός νομοθέτης, αλλά και οι συντάκτες των διεθνών συμβάσεων έχουν ήδη λάβει υπόψη τους την ελευθερία της πληροφόρησης, όταν κατοχύρωσαν την πνευματική ιδιοκτησία⁷¹. Στα πλαίσια μάλιστα του ίδιου του δικαίου της πνευματικής ιδιοκτησίας έχουν συμπεριληφθεί οι αναγκαίοι και ικανοί κανόνες που επιτυγχάνουν την μετεξέλιξη του θεσμού σύμφωνα με τις κοινωνικές και τεχνολογικές εξελίξεις, διατηρώντας την ισορροπία ανάμεσα στα ατομικά συμφέροντα του δημιουργού και στο συμφέρον του κοινωνικού συνόλου (ή/και επιμέρους κοινωνικών ομάδων που χρήζουν ειδικής προστασίας).⁷²

⁷¹ Bundesgerichtshof απόφαση 7-3-85 (Lili Marleen) GRUR 1987, σ. 34 και LUCAS, ό.π., σ. 6 επ. Contra GUIBAULT

⁷² Γ. ΚΟΥΜΑΝΤΟΥ, Πνευματική Ιδιοκτησία, 7η έκδ., Αθήνα-Κομοτηνή 2000

6.1 ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΤΩΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΕΜΠΟΡΙΟΥ.

Τα κράτη μέλη της ΕΕ αποτελούν μόλις το 7% του παγκόσμιου πληθυσμού, αλλά πραγματοποιούν πάνω από το 20% των παγκόσμιων εισαγωγών και εξαγωγών.

Το εμπόριο υπήρξε ένας από τους πρώτους τομείς στον οποίο οι χώρες της ΕΕ αποφάσισαν ότι θα μπορούσαν να έχουν καλύτερες συναλλαγές και να μεγιστοποιήσουν την επιρροή τους στη διεθνή σκηνή μέσω της μεταξύ τους συνεργασίας. Εκτός από την κατάργηση των δασμών όσον αφορά το εμπόριο στο εσωτερικό της Ένωσης, συμφώνησαν επίσης στην επιβολή κοινών δασμών όσον αφορά τα εμπορεύματα που εισάγονται από το εξωτερικό της Ένωσης.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή είναι αρμόδια για τη διαπραγμάτευση εμπορικών συμφωνιών με χώρες εκτός της ΕΕ και σε πολυμερή σώματα όπως ο Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου (ΠΟΕ) για λογαριασμό των κρατών μελών της ΕΕ. Εντούτοις, συμβουλευεται τακτικά τα κράτη μέλη και οι υπουργοί εμπορίου λαμβάνουν τις σημαντικές αποφάσεις σύμφωνα με την πολιτική της ΕΕ.

Εκτός από το ρόλο της στον ΠΟΕ, η Ένωση ανέπτυξε ένα δίκτυο διμερών εμπορικών συμφωνιών με μεμονωμένες χώρες και περιφέρειες σε όλον τον κόσμο, και μείωσε ή κατέργησε τους δασμούς και τις ποσοτώσεις στην πλειονότητα των εισαγωγών της από αναπτυσσόμενες χώρες.⁷³

6.2 ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΕΜΠΟΡΙΟ.

Η Ένωση και τα κράτη μέλη της παρέχουν οικονομική βοήθεια στις αναπτυσσόμενες χώρες, η οποία ανέρχεται συνολικά σε περισσότερα από 30 δισεκατομμύρια ευρώ ανά έτος – το ήμισυ σχεδόν του ποσού που δαπανάται παγκοσμίως για την αρωγή σε φτωχές χώρες ανά την υφήλιο.

Περίπου 6 δισεκατομμύρια ευρώ από αυτό το ποσό διοχετεύονται μέσω της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ενώ το υπόλοιπο προέρχεται άμεσα από τις εθνικές κυβερνήσεις.

Με την πάροδο των ετών, η Ένωση χρηματοδότησε χιλιάδες προγράμματα, με έμφαση όχι μόνο στην προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης, την προαγωγή της αυτοβοήθειας και την εξάλειψη

⁷³ Γ. ΚΟΥΜΑΝΤΟΥ, Πνευματική Ιδιοκτησία, 7η έκδ., Αθήνα-Κομοτηνή 2000

της φτώχειας, αλλά και βοηθώντας στη δημιουργία δημοκρατικών θεσμών και προάγοντας την ειρήνη, τη σταθερότητα και τα ανθρώπινα δικαιώματα.⁷⁴

ΣΥΝΟΨΗ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ

Στο έκτο κεφάλαιο, δίνονται τα όρια προστασίας των πνευματικών δικαιωμάτων ιδιοκτησίας στα πνευματικά δικαιώματα εμπορίου, καθώς και οι αντικειμενικές αρχές διοίκησης των πνευματικών δικαιωμάτων εμπορίου.

⁷⁴ Γ. ΚΟΥΜΑΝΤΟΥ, Πνευματική Ιδιοκτησία, 7η έκδ., Αθήνα-Κομοτηνή 2000

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7 : ΜΕΡΙΚΕΣ ΑΝΤΑΝΑΚΛΑΣΕΙΣ ΣΤΑ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΑ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ.

7.1.ΘΕΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΕΙΣ ΚΑΙ Ο ΔΡΟΜΟΣ ΜΠΡΟΣΤΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΩΝ ΧΩΡΩΝ.

Η ανθρωπότητα αντιμετωπίζει μια παγκόσμια κρίση σχετικά με τη διακυβέρνηση της γνώσης, της τεχνολογίας και του πολιτισμού. Η κρίση εκδηλώνεται με πολλούς τρόπους:

A) Χωρίς πρόσβαση σε βασικά φάρμακα, πολλοί υποφέρουν και πεθαίνουν.

B) Ηθικά απαράδεκτη ανισότητα στην πρόσβαση στην εκπαίδευση, τη γνώση και την τεχνολογία υπονομεύει την ανάπτυξη και την κοινωνική συνοχή.

Γ) Πρακτικές αθέμιτου ανταγωνισμού στον τομέα της οικονομίας της γνώσης επιφέρουν τεράστιες οικονομικές επιβαρύνσεις στους καταναλωτές και καθυστερούν την καινοτομία.

Δ) Συγγραφείς, καλλιτέχνες και εφευρέτες αντιμετωπίζουν υπερβολικά εμπόδια στο να συμπορευτούν με την καινοτομία.

Ε) Η συγκεντρωμένη κατοχή και έλεγχος της γνώσης, της τεχνολογίας, των βιολογικών πηγών και του πολιτισμού βλάπτει την ανάπτυξη, την πολυμορφία και τους δημοκρατικούς θεσμούς.

Στ) Τεχνολογικά μέτρα που σχεδιάστηκαν για την επιβολή των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας σε ψηφιακά περιβάλλοντα, απειλούν τις βασικές εξαιρέσεις από τη νομοθεσία για την πνευματική ιδιοκτησία που αφορούν σε άτομα με αναπηρίες, βιβλιοθήκες, εκπαιδευτικούς, συγγραφείς και καταναλωτές και υπονομεύουν τα δικαιώματα του ατόμου και την ελευθερία.

Ζ) Μηχανισμοί-κλειδιά που σχεδιάστηκαν για την αποζημίωση και την υποστήριξη του έργου των δημιουργικών ατόμων και κοινοτήτων είναι άδικοι και για τα ίδια δημιουργικά άτομα, αλλά και για τους καταναλωτές.

Η) Ιδιωτικά συμφέροντα σφετερίζονται τα κοινωνικά και δημόσια αγαθά και κρατούν δέσμιο το δημόσιο τομέα.

Την ίδια στιγμή υπάρχουν καταπληκτικές και πολλά υποσχόμενες καινοτομίες στην πληροφόρηση, τις ιατρικές και άλλες σημαντικές τεχνολογίες, καθώς επίσης και στα κοινωνικά κινήματα και τα επιχειρηματικά μοντέλα.

Γινόμαστε μάρτυρες πολύ πετυχημένων εκστρατειών για πρόσβαση σε φάρμακα κατά του AIDS, σε επιστημονικά περιοδικά, σε γενετικές πληροφορίες και άλλες βάσεις δεδομένων και σε εκατοντάδες καινοτόμων συνεργατικών προσπαθειών για τη δημιουργία δημόσιων αγαθών, μη εξαιρουμένου του Διαδικτύου, του Παγκόσμιου Ιστού, της Wikipedia, του Creative Commons, του GNU Linux και άλλων ελεύθερων λογισμικών ανοικτού κώδικα, καθώς και σε εργαλεία εκπαίδευσης από απόσταση και εργαλεία ιατρικής έρευνας. Σήμερα, τεχνολογίες όπως το Google είναι στη διάθεση εκατομμυρίων ανθρώπων για ανάκτηση πληροφοριών. Εναλλακτικά συστήματα καταβολής των αποζημιώσεων των δημιουργών έχουν προταθεί, προκειμένου να διευρυνθεί η πρόσβαση και το ενδιαφέρον για τα έργα πολιτισμού, ενώ ταυτόχρονα προσφέρονται στους καλλιτέχνες και τους καταναλωτές αποτελεσματικά και δίκαια συστήματα καταβολής του αντίτιμου της χρήσης των έργων πολιτισμού. Το ενδιαφέρον για αντισταθμιστικούς όρους χρέωσης, βραβεία καινοτομίας ή ανταγωνιστικούς διαμεσολαβητές, ως μοντέλα παροχής οικονομικών κινήτρων για τις επιστήμες και την τεχνολογία που διευκολύνουν τη διαδοχική και συνεχόμενη καινοτομία και παρακάμπτουν τη μονοπωλιακή κατάχρηση, έχει ανανεωθεί. Το 2001, ο Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου (World Trade Organization – WTO) δήλωσε ότι οι χώρες μέλη του πρέπει να «προωθήσουν την πρόσβαση όλων των ανθρώπων στα φάρμακα».

Η ανθρωπότητα βρίσκεται σε ένα σταυροδρόμι – διχασμένη μεταξύ του ηθικού κώδικα και της δυνατότητας να προσαρμόζεται και να αναπτύσσεται. Θα ωφεληθούμε και θα μάθουμε από αυτές τις νέες ιδέες και ευκαιρίες, ή θα αποδεχθούμε τις εκκλήσεις που υπολείπονται κάθε φαντασίας και θα καταπνίξουμε τις νέες ιδέες προς χάριν πνευματικά αδύναμων, ιδεολογικά δύσκαμπτων και ενίοτε σκληρών, άδικων και αναποτελεσματικών πολιτικών επιλογών; Πολλά από τα παραπάνω θα εξαρτηθούν από τη μελλοντική κατεύθυνση του Παγκόσμιου Οργανισμού Πνευματικής Ιδιοκτησίας (World Intellectual Property Organization), ενός παγκόσμιου οργάνου που θέτει τα πρότυπα που διέπουν την παραγωγή, διανομή και χρήση της γνώσης.

Η Συνθήκη του 1967 επιχείρησε να ενισχύσει τη δημιουργική δραστηριότητα με την ίδρυση του Παγκόσμιου Οργανισμού Πνευματικής Ιδιοκτησίας για την προστασία της πνευματικής ιδιοκτησίας. Οι στόχοι του οργανισμού διευρύνθηκαν το 1974, όταν ο οργανισμός έγινε μέρος των Ηνωμένων Εθνών, στα πλαίσια μιας συμφωνίας που ζητούσε από τον Οργανισμό να λάβει «τα κατάλληλα μέτρα για την προώθηση της πνευματικής δραστηριότητας» και να διευκολύνει τη μεταφορά της τεχνολογίας στις αναπτυσσόμενες χώρες «προκειμένου να επιταχυνθεί η οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική ανάπτυξη».

Ως διακυβερνητικός οργανισμός, ο Παγκόσμιος Οργανισμός Πνευματικής Ιδιοκτησίας υιοθέτησε μια πολιτική δημιουργίας και διεύρυνσης μονοπωλιακών προνομίων, συχνά χωρίς να λαμβάνει υπόψη του τις συνέπειες. Η συνεχής διεύρυνση των προνομίων αυτών και των μηχανισμών επιβολής τους οδήγησε σε σοβαρό κοινωνικό και οικονομικό κόστος και έχει παρεμποδίσει και απειλήσει αξιόλογες προσπάθειες δημιουργικότητας και καινοτομίας. Ο Οργανισμός πρέπει να ωθήσει τα μέλη του προς την κατανόηση των πραγματικών οικονομικών και κοινωνικών επιπτώσεων που έχει η υπέρμετρη προστασία των πνευματικών δικαιωμάτων και της σημασίας επίτευξης μιας ισορροπίας μεταξύ του δημόσιου τομέα και του ανταγωνισμού από τη μια πλευρά και του τομέα των πνευματικών δικαιωμάτων από την άλλη. Η πεποίθηση «όσο περισσότερα τόσο καλύτερα» ή «τα λίγα δεν είναι ποτέ επιθυμητά» είναι ιδιοτελής και επικίνδυνη και έχει εκθέσει σοβαρά τη φήμη του Οργανισμού, ιδιαίτερα στους κύκλους των ειδικών της πνευματικής ιδιοκτησίας. Ο οργανισμός θα πρέπει να εργαστεί κάτω από ένα ευρύτερο πλαίσιο από αυτό που περιγραφόταν στη συνθήκη του 1974 με τα Ηνωμένα Έθνη και να αποκτήσει μια πιο ισορροπημένη και ρεαλιστική άποψη των κοινωνικών οφελών και του κόστους που έχουν τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας ως εργαλείο – αλλά όχι μοναδικό εργαλείο - για την υποστήριξη της δημιουργικής πνευματικής δραστηριότητας.

Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Πνευματικής Ιδιοκτησίας πρέπει επίσης να εκφράζει μια πιο ισορροπημένη άποψη των ωφελημάτων της εναρμόνισης και της διαφορετικότητας και να επιδιώκει την επιβολή της παγκόσμιας ομοιομορφίας μόνον όταν αυτή πραγματικά είναι προς όφελος όλης της ανθρωπότητας. Η προσέγγιση «τα ίδια μέτρα και σταθμά για όλους» που υπαγορεύει για τον καθένα την εφαρμογή του υψηλότερου επιπέδου

προστασίας των πνευματικών δικαιωμάτων, οδηγεί σε άδικα και καταπιεστικά αποτελέσματα για τις χώρες που αγωνίζονται να καλύψουν τις πιο βασικές ανάγκες των πολιτών τους.

Η Γενική Συνέλευση του Παγκόσμιου Οργανισμού Πνευματικής Ιδιοκτησίας καλείται τώρα να θέσει μια αναπτυξιακή ημερήσια διάταξη. Η αρχική πρόταση, που πρώτα κατατέθηκε από την Αργεντινή και τη Βραζιλία, θα μπορούσε να αναδιαμορφώσει ριζικά την ημερήσια διάταξη του Οργανισμού προς την κατεύθυνση της ανάπτυξης και μιας νέας προσέγγισης που να υποστηρίζει την καινοτομία και τη δημιουργικότητα. Αυτό είναι ένα αναμενόμενο εδώ και πολύ καιρό και απόλυτα απαραίτητο πρώτο βήμα προς έναν καινούργιο σκοπό και ένα νέο πρόγραμμα εργασίας του Οργανισμού. Δεν είναι ίσως ένα τέλειο βήμα. Η Συνθήκη του Παγκόσμιου Οργανισμού Πνευματικής Ιδιοκτησίας πρέπει τυπικά να αναγνωρίσει την ανάγκη συνυπολογισμού «των αναπτυξιακών αναγκών των χωρών μελών της και ιδιαίτερα των αναπτυσσόμενων και των λιγότερο αναπτυγμένων χωρών», όπως έχει ήδη προταθεί, αλλά αυτό δεν είναι αρκετό. Μερικοί υποστηρίζουν ότι ο Οργανισμός πρέπει να προωθεί μόνον την προστασία της πνευματικής ιδιοκτησίας και «να μην υπολογίζει οποιεσδήποτε πολιτικές που περιορίζουν τις απαιτήσεις της πνευματικής ιδιοκτησίας ή προστατεύουν και ενισχύουν το δημόσιο τομέα». Αυτή η περιορισμένη αντίληψη καταπνίγει την κριτική σκέψη. Μπορούν να βρεθούν καλύτεροι τρόποι διατύπωσης του σκοπού του Οργανισμού, λαμβάνοντας υπόψη και τον όρο που εμπεριέχεται στη συμφωνία του Παγκόσμιου Οργανισμού Πνευματικής Ιδιοκτησίας με τα Ηνωμένα Έθνη (1974), σύμφωνα με τον οποίο ο Οργανισμός «προωθεί τη δημιουργική διανοητική δραστηριότητα και, διευκολύνει τη μεταφορά της τεχνολογίας που σχετίζεται με τη βιομηχανική ιδιοκτησία». Οι λειτουργίες του Οργανισμού δεν θα πρέπει να υποστηρίζουν μόνο την «αποτελεσματική προστασία» και την «εναρμόνιση» των νόμων για την πνευματική ιδιοκτησία, αλλά επίσημα να περικλείουν τις έννοιες της ισορροπίας, της καταλληλότητας και της τόνωσης τόσο των ανταγωνιστικών, όσο και των συνεργατικών μοντέλων δημιουργικής δραστηριότητας στα πλαίσια εθνικών, περιφερειακών και διεθνών συστημάτων καινοτομίας.

Η πρόταση για μια αναπτυξιακή ημερήσια διάταξη δημιούργησε για πρώτη φορά την ευκαιρία ανταλλαγής απόψεων για το μέλλον του Οργανισμού. Δεν πρόκειται για ημερήσια διάταξη που αφορά μόνο τις αναπτυσσόμενες χώρες. Πρόκειται για μια ημερήσια διάταξη που αφορά όλους, το Βορρά και το Νότο. Η ημερήσια διάταξη πρέπει να προωθηθεί. Όλα τα έθνη και

όλοι οι άνθρωποι πρέπει να προσχωρήσουν και να διευρύνουν τη συζήτηση για το μέλλον του Οργανισμού.

Πρέπει να υπάρξει μια προσωρινή αναστολή (moratorium) των νέων συνθηκών/συμφωνιών και προτύπων εναρμόνισης που επεκτείνουν και ενισχύουν τα μονοπώλια και περιορίζουν περαιτέρω την πρόσβαση στη γνώση. Για γενεές ολόκληρες ο Παγκόσμιος Οργανισμός Πνευματικής Ιδιοκτησίας ανταποκρινόταν κυρίως στη μείωση των ανησυχιών πανίσχυρων εκδοτικών οίκων, φαρμακευτικών εταιριών, φυτοπαραγωγών και άλλων εμπορικών συμφερόντων. Πρόσφατα, ο Οργανισμός έγινε πιο ανοικτός στην πολιτική κοινωνία και στις ομάδες ειδικών ενδιαφερόντων, γεγονός που είναι καλοδεχούμενο. Αλλά τώρα πλέον ο Οργανισμός πρέπει να ανταποκριθεί σε ουσιαστικά προβλήματα αυτών των ομάδων, όπως είναι η προστασία των δικαιωμάτων του καταναλωτή και τα ανθρώπινα δικαιώματα. Προβλήματα των φτωχών, των ασθενών και των ατόμων με προβλήματα όρασης που έχουν για πολύ καιρό παραμεληθεί, πρέπει τώρα να πάρουν προτεραιότητα.

Η προτεινόμενη αναπτυξιακή ημερήσια διάταξη στρέφεται προς τη σωστή κατεύθυνση. Σταματώντας τις προσπάθειες υιοθέτησης νέων συμφωνιών για το δίκαιο των ευρεσιτεχνιών, των δικαιωμάτων τηλεμετάδοσης και των βάσεων δεδομένων, ο Οργανισμός θα δημιουργήσει χώρο για τη συζήτηση πολύ περισσότερο επειγόντων αναγκών.

Οι προτάσεις για δημιουργία μόνιμων επιτροπών και ομάδων εργασίας για την ανάπτυξη και τη μεταφορά τεχνολογίας είναι ευπρόσδεκτες. Ο Οργανισμός θα έπρεπε επίσης να σκεφτεί τη σύσταση ενός ή περισσότερων σωμάτων για τη συστηματική αντιμετώπιση του ελέγχου αθέμιτων πρακτικών και της προστασίας των δικαιωμάτων του καταναλωτή.

Υποστηρίζουμε την πρόσκληση για μια Συμφωνία σχετικά με την Πρόσβαση στη Γνώση και την Τεχνολογία. Η Μόνιμη Επιτροπή για τις Ευρεσιτεχνίες και η Μόνιμη Επιτροπή για την Πνευματική Ιδιοκτησία και τα Συγγενικά Δικαιώματα θα πρέπει να αναζητήσουν τις απόψεις των χωρών μελών και του κοινού σχετικά με τους όρους μιας τέτοιας συμφωνίας.

Τα προγράμματα τεχνικής βοήθειας του Παγκόσμιου Οργανισμού Πνευματικής Ιδιοκτησίας πρέπει να αναμορφωθούν εκ βάθρων. Οι αναπτυσσόμενες χώρες πρέπει να αποκτήσουν τα εργαλεία για την εφαρμογή της Διακήρυξης του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (World Trade Organization - WTO) στο Doha του Κατάρ, σχετικά με τα Ζητήματα Πνευματικής

Ιδιοκτησίας που άπτονται του Εμπορίου (Trade Related Aspects of Intellectual Property Rights – TRIPS) και τη Δημόσια Υγεία και να «χρησιμοποιήσουν στο έπακρο» τις εναλλακτικές δυνατότητες που προσφέρει η συνθήκη TRIPS για την «προώθηση της πρόσβασης όλων στα φάρμακα». Ο Οργανισμός πρέπει να βοηθήσει τις αναπτυσσόμενες χώρες να διευθετήσουν τα θέματα που σχετίζονται με τους περιορισμούς [των δικαιωμάτων των δημιουργών] και τις εξαιρέσεις [από την καταβολή της νόμιμης αποζημίωσης στους δημιουργούς] όσον αφορά στις ευρεσιτεχνίες και την πνευματική ιδιοκτησία προς όφελος της δικαιοσύνης, της ανάπτυξης και της καινοτομίας. Αν η Γραμματεία του Οργανισμού δεν μπορεί να κατανοήσει τις ανησυχίες των φτωχών και να τους αντιπροσωπεύσει, τότε ολόκληρο το πρόγραμμα τεχνικής βοήθειας θα έπρεπε αν μεταφερθεί στα χέρια ενός ανεξάρτητου σώματος που θα είναι υπόλογο στις αναπτυσσόμενες χώρες.

Υπερβολικές διαφορές στις διαπραγματεύσεις ισχύος οδηγούν σε άδικα αποτελέσματα μεταξύ των δημιουργικών ατόμων και κοινοτήτων (σύγχρονων και παραδοσιακών) και των εμπορικών οργάνων που εμπορεύονται τα αγαθά του πολιτισμού και της γνώσης. Ο Οργανισμός θα πρέπει να τιμά και να υποστηρίζει τα δημιουργικά άτομα και τις δημιουργικές κοινότητες με το να διερευνά τη φύση σχετικών αθέμιτων επιχειρηματικών πρακτικών και με το να προωθεί τα μοντέλα βέλτιστων πρακτικών και μεταρρυθμίσεων που προστατεύουν τα δημιουργικά άτομα και τις κοινότητες στις περιπτώσεις αθέμιτων πρακτικών, σε συμφωνία με τα ήθη των σχετικών κοινοτήτων.

Ζητήθηκε από τους αντιπροσώπους των χωρών μελών του Παγκόσμιου Οργανισμού Πνευματικής Ιδιοκτησίας και τη Γραμματεία του Οργανισμού να επιλέξουν ένα μέλλον. Επιθυμούμε αλλαγή κατεύθυνσης, νέες προτεραιότητες και καλύτερα αποτελέσματα για την ανθρωπότητα. Δεν μπορούμε να περιμένουμε ακόμη μια γενιά να περάσει. Είναι ώρα να αδράξουμε την ευκαιρία και να προχωρήσουμε μπροστά.⁷⁵

⁷⁵ Γ. ΚΟΥΜΑΝΤΟΥ, Πνευματική Ιδιοκτησία, 7η έκδ., Αθήνα-Κομοτηνή 2000

7.2 ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ-ΣΧΕΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΜΕ ΑΛΛΕΣ ΣΥΖΗΤΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ:

α) Εμπόριο και Περιβάλλον.

Οι οικονομικές και περιβαλλοντικές πολιτικές άρχισαν να εξετάζονται μαζί στα τέλη της δεκαετίας του 1960, όταν κάποιες οικολογικές οργανώσεις και ομάδες θεώρησαν ότι κάποιοι διεθνείς περιορισμοί στις εμπορικές πολιτικές μπορούν να αποτελέσουν μέσο οικολογικής προστασίας. Αυτό προέκυψε κυρίως λόγω των διαφορών ανάμεσα στα περιβαλλοντικά μέτρα των διάφορων χωρών, αλλά και ανάμεσα στις ρυπαίνουσες βιομηχανίες κάθε χώρας. Οι οικολόγοι υποστήριζαν ότι προκειμένου να αυξηθούν τα περιβαλλοντικά μέτρα σε όλες τις χώρες, σε ένα επίπεδο ικανό να στηρίξει ένα παγκόσμιο σύστημα περιβαλλοντικής προστασίας, θα έπρεπε να χρησιμοποιηθούν διάφορες εμπορικές απαγορεύσεις, όπως π.χ. περιοριστικοί κανόνες στις εξαγωγές. Αυτό θα ανάγκαζε τις χώρες που δεν είχαν καθόλου ή έστω είχαν κάποιο υποτυπώδες πρόγραμμα προστασίας του περιβάλλοντος, να συμμορφωθούν με τις απαιτήσεις του προβλήματος και να περιορίσουν τη μόλυνση που προκαλείται από τις βιομηχανίες τους.

Προκειμένου να ξεχωρίσουμε τις χώρες με τις υψηλές και χαμηλές προδιαγραφές στήριξης του περιβάλλοντος και να κατανοήσουμε τα χαρακτηριστικά τους στηρίζομαστε στις καμπύλες Kuznets, οι οποίες πρωτοεμφανίστηκαν στο *World Development Report* της Παγκόσμιας Τράπεζας του 1992 και από τις οποίες προκύπτει ότι οι χώρες με χαμηλή ανάπτυξη τείνουν να έχουν μικρές οικολογικές επιπτώσεις από την παραγωγή τους. Όσο το εισόδημά τους αυξάνεται (και ως αποτέλεσμα της υπέρμετρης χρησιμοποίησης των φυσικών πόρων, της εκβιομηχάνισης της οικονομίας κ.τ.λ.), τόσο περισσότερο το περιβάλλον πλήττεται, μέχρι το σημείο εκείνο όπου το κέρδος επιτρέπει κάποιες βελτιώσεις στον τρόπο παραγωγής και σε μια γενικότερα φιλικότερη προς το περιβάλλον παραγωγική οργάνωση και διαδικασία . Είναι βέβαια λογικό ότι όταν η βιομηχανική παραγωγή είναι από ανύπαρκτη ως περιορισμένη, η οικολογική καταστροφή περιορίζεται σε χαμηλά επίπεδα ενώ όταν αυξάνεται έχει σαν αποτέλεσμα και την αύξηση της συνολικής ρύπανσης.

Σταδιακά όμως, η αναπτυσσόμενη οικονομία, περνάει σ' ένα επίπεδο ικανό να στηρίζει περιβαλλοντικές πολιτικές. Είναι επίσης κατανοητό ότι οι φτωχές και αναπτυσσόμενες χώρες αναγκάζονται να λειτουργούν με όσο το δυνατόν χαμηλότερο κόστος προκειμένου να είναι ανταγωνιστικές οι οικονομίες τους στην παγκόσμια αγορά, άρα είναι σχεδόν αδύνατο γι' αυτές να χρησιμοποιήσουν τεχνολογίες φιλικές προς το περιβάλλον, αφού δε μπορούν να τις αντέξουν οικονομικά. Γι' αυτό οι περιβαλλοντολόγοι υποστηρίζουν ότι αυτές οι χώρες θα έπρεπε να υποστούν κυρώσεις με απαγορεύσεις στον εξαγωγικό τομέα ούτως ώστε να αναγκασθούν να αυξήσουν τα στάνταρντ τους όσον αφορά το περιβάλλον. Κάτι τέτοιο όμως θα καταδίκαζε αυτές τις χώρες στη φτώχεια και τη μόνιμη υπανάπτυξη.

Επομένως καταλαβαίνουμε ότι η μόλυνση του περιβάλλοντος αναδεικνύεται από θεσμικό σε συστημικό πρόβλημα. Γι' αυτό και το οικολογικό κίνημα αντιτίθεται σε κάθε οργανισμό –όπως τον World Trade Organization (WTO), ο οποίος αντικατέστησε την GATT (General Agreement on Tariffs and Trade)–, που υποστηρίζει την ανεξέλεγκτη ελεύθερη αγορά.⁷⁶

β) Εμπόριο και Επένδυση.

Η κυβερνητική πολιτική που υιοθετήθηκε στις αρχές του 1970 έδινε έμφαση στον κεντρικό σχεδιασμό και στην εθνικοποίηση κρίσιμων τομέων της οικονομίας. Από το 1991 όμως αναγνωρίστηκε η σπουδαιότητα των ιδιωτικών επενδύσεων, γεγονός που οδήγησε στην θέσπιση του νόμου 10/1991 για τις επενδύσεις. Ο νόμος αυτός τροποποιήθηκε με το Ν.Δ. 7/2000, επιτρέποντας πλέον την αγορά και κατοχή γης από ξένους ιδιώτες, την χορήγηση φορολογικών απαλλαγών για επενδυτικά σχέδια μεγάλης σπουδαιότητας, για την οικονομία της χώρας και την διευκόλυνση του επαναπατρισμού των κεφαλαίων. Με την Απόφαση 186/1985 παρέχονται ειδικά κίνητρα για επενδύσεις στον τομέα του Τουρισμού.

⁷⁶ Λάμπρος Δ. (2009) «Οικονομική Ανάπτυξη και προστασία του περιβάλλοντος», Μηνιαία Επιθεώρηση, Ανεξάρτητο Σοσιαλιστικό Περιοδικό, Ανάκτηση από: <http://www.monthlyreview.gr>, Ιούλιος 2009.

λα τα ξένα επενδυτικά σχέδια πρέπει να τύχουν έγκρισης σε υψηλό κυβερνητικό επίπεδο, δηλαδή από το Ανώτατο Συμβούλιο Επενδύσεων που συνέρχεται μία φορά τον μήνα και απαρτίζεται από τον Πρωθυπουργό και τους Υπουργούς Οικονομίας, Οικονομικών, Βιομηχανίας κ.ά .

Οι άμεσες ξένες επενδύσεις παραμένουν σε χαμηλό επίπεδο. Ενδεικτικά ανήλθαν στα 200 εκ. Ευρώ κατά το 2002 και το 2003. Το 2004 ο αριθμός των επενδυτικών σχεδίων αυξήθηκε σημαντικά (750) και ανήλθε στο ύψος των 203 δις Λιρών Συρίας. Οι κυριότεροι τομείς υποδοχής ξένων επενδύσεων είναι ο τομέας του πετρελαίου (85% του συνόλου) των μεταφορών (12 %) και της γεωργίας (3,5 %) Το μεγαλύτερο μέρος των επενδύσεων προέρχεται από τις χώρες του Κόλπου (55 %) και κυρίως την Σαουδική Αραβία (20 %), τις ΗΠΑ και τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης την Τουρκία, τον Λίβανο και την Αίγυπτο.

Ο βραδύς ρυθμός των οικονομικών μεταρρυθμίσεων εκτιμάται ως ο κυριότερος λόγος αποθάρρυνσης ξένων επενδύσεων. Μία από τις σημαντικότερες εξελίξεις αποτελεί η εισδοχή της Συρίας στην Υπηρεσία Αμοιβαίας Εγγύησης των Επενδύσεων (MIGA) το 2002. Η Συρία προσπαθεί να αναπτύξει ένα ευνοϊκό κλίμα για τις επενδύσεις με την απλούστευση των διαδικασιών, την παροχή εξαιρέσεων και προνομίων σε επενδυτές, την δημιουργία ευνοϊκής υποδομής, σταθερή ισοτιμία της συριακής Λίρας και την βελτίωση του τραπεζικού συστήματος. Μελετάται ακόμη, η δυνατότητα περαιτέρω απλούστευσης και διευκόλυνσης των επενδυτικών διαδικασιών και σε κάθε Υπουργείο που συνδέεται με επενδυτικά σχέδια, υπάρχει ένα ειδικό τμήμα που παρακολουθεί τα θέματα των επενδυτών. Σε κάθε περίπτωση πάντως, η Συρία θεωρείται ως μια «παρθένα» χώρα με πολλές κερδοφόρες επενδυτικές ευκαιρίες. Επίσης αποτελεί μία σχετικά μεγάλη αγορά με φτηνό εργατικό δυναμικό.

Επενδυτικές ευκαιρίες υπάρχουν στον τομέα της Γεωργίας, των Ορυκτών Πόρων, στην Βιομηχανία, στις Τηλεπικοινωνίες και στον Τουρισμό.⁷⁷

⁷⁷ Υπουργείο Εξωτερικών «ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ» Ανάκτηση από : <http://www.agora.mfa.gr> Ιούλιος 2009

δ) Παγκόσμιο Ηλεκτρονικό Εμπόριο

Στο πρόσφατο παρελθόν οι συναλλαγές και οι αγορές των καταναλωτών και αντίστοιχα ο πωλήσεις των εμπόρων γίνονταν με καθαρά συμβατικά μέσα. Οι καταναλωτές προκειμένου να αγοράσουν αυτό που επιθυμούσαν ή να δεχτούν μία υπηρεσία έπρεπε να μεταβούν στην έδρα του προμηθευτή των αγαθών ή των υπηρεσιών. Στις μέρες μας ο τρόπος διεξαγωγής των συναλλαγών έχει αλλάξει ριζικά.

Ένας από τους νέους και τάχιστους τρόπους εξυπηρέτησης των καταναλωτών είναι το Ηλεκτρονικό Εμπόριο το οποίο αναπτύσσεται ραγδαία στο εξωτερικό αλλά και στην Ελλάδα με πιο αργούς όμως ρυθμούς.

Ενδεικτικό της καθυστερημένης ανάπτυξης του ηλεκτρονικού εμπορίου στην Ελλάδα είναι οι δύο υπουργικές αποφάσεις 3035/B2-48.2001 και 7681/B2-255.2001 που προωθούν τη διενέργεια δοκιμαστικής έρευνας για το ηλεκτρονικό εμπόριο. Οι αποφάσεις αυτές είναι του 2001, χρονιά που σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες ανθούσε το ηλεκτρονικό εμπόριο. Αλλά και οι υπουργικές αποφάσεις 4708/2003, 36/2003 και 10220/Γ3-571/2004 που καταδεικνύουν το ίδιο πράγμα.⁷⁸

Ορισμός ηλεκτρονικού εμπορίου

Ως ηλεκτρονικό εμπόριο ορίζεται το εμπόριο που πραγματοποιείται με ηλεκτρονικά μέσα βασίζεται δηλαδή στην ηλεκτρονική μετάδοση δεδομένων. Το ηλεκτρονικό εμπόριο αποτελεί έκφραση των λεγόμενων υπηρεσιών εξ αποστάσεως.

Ηλεκτρονικό εμπόριο αποτελεί μια ολοκληρωμένη συναλλαγή που πραγματοποιείται μέσω του διαδικτύου χωρίς να είναι απαραίτητη η φυσική παρουσία των συμβαλλομένων μερών, δηλαδή του πωλητή και του αγοραστή, οι οποίοι μπορούν να βρίσκονται ακόμα και σε διαφορετικές χώρες. Είναι οποιαδήποτε συναλλαγή που ενέχει διαδικτυακή δέσμευση για αγορά ή πώληση αγαθών ή υπηρεσιών.

Ηλεκτρονικό εμπόριο θεωρούνται επίσης και οι συναλλαγές μέσω τηλεφώνου και φαξ. Το ηλεκτρονικό εμπόριο διακρίνεται σε έμμεσο και άμεσο. Ο πρώτος όρος χρησιμοποιείται όταν

⁷⁸ Υπουργείο Εξωτερικών «**ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ**» Ανάκτηση από : <http://www.agora.mfa.gr> Ιούλιος 2009

πρόκειται για την ηλεκτρονική παραγγελία υλικών αγαθών που μπορούν να παραδοθούν μόνο με παραδοσιακούς τρόπους όπως είναι το ταχυδρομείο.

Το ηλεκτρονικό εμπόριο είναι το μέσο που περιλαμβάνει παραγγελία, πληρωμή και παράδοση άυλων αγαθών και υπηρεσιών. Η πληρωμή των υπηρεσιών αυτών γίνεται είτε με πιστωτικές κάρτες είτε με ηλεκτρονικό χρήμα με την αρωγή πάντα και τη σύμπραξη των τραπεζών.⁷⁹

7.3 ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΤΟΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟ ΕΜΠΟΡΙΟΥ.

Οι φάσεις εξέλιξης της διεθνούς οικονομικής τάξης

- (i) Η φιλελεύθερη οικονομική τάξη
- (ii) Οι προστατευτικές πολιτικές του μεσοπολέμου
- (iii) Η νεο-φιλελεύθερη οικονομική τάξη (1945-σήμερα)
- (iv) Η ανάγκη οργάνωσης μιας νέας διεθνούς οικονομικής τάξης

Δημιουργία, ιστορική εξέλιξη, δομή και σκοποί της Γενικής Συμφωνίας Δασμών και Εμπορίου (ΓΣΔΕ ή GATT)

Η γέννηση και εξέλιξη της ΓΔΣΕ

Το Παγκόσμιο Εμπορικό δίκαιο ρυθμίζεται ουσιαστικά και κατά κύριο λόγο από τη Γενική Συμφωνία Δασμών και Εμπορίου (ΓΣΔΕ ή GATT) και τώρα από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου (ΠΟΕ).

Η Ενδιάμεση ή Προσωρινή Συμφωνία (όπως ονομάζονταν αρχικά η ΓΔΣΕ) συνάφθηκε το 1947 και αποτελούσε το Μέρος IV του Χάρτη της Αβάνας με την οποία ιδρύονταν ένας Διεθνής Οργανισμός Εμπορίου (ΔΟΕ). Ο ΔΟΕ δεν τελεσφόρησε ποτέ και έτσι απέμεινε η Προσωρινή Συμφωνία σε ισχύ για περίπου μισό αιώνα. Τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 1948.

⁷⁹ LAWNET SA, Ιούνιος 2003

Η ΓΔΣΕ ανανεώνονταν και εξελίσσονταν μέχρι τη 1η Ιανουαρίου 1995 μέσω Γύρων Διαπραγματεύσεων (rounds), ειδικών πρωτοκόλλων (δασμολογικών παραχωρήσεων, προσχωρήσεων κλπ.), εξαιρέσεων (waivers) και ειδικων συμφωνιών (Understandings) για την ερμηνεία ορισμένων άρθρων της.⁸⁰

ΣΥΝΟΨΗ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ

Στο παρόν κεφάλαιο, γίνεται αναφορά σε θέματα τα οποία παίζουν σημαντικό ρόλο για τις μελλοντικές διαπραγματεύσεις που θα βοηθήσουν στην ανάπτυξη των χωρών. Στη συνέχεια, συσχετίζεται το εμπόριο με το περιβάλλον και τις επενδύσεις . Στη συνέχεια, ορίζεται το ηλεκτρονικό εμπόριο και τονίζεται η σπουδαιότητά του. Το κεφάλαιο ολοκληρώνεται με τις εξελίξεις στον παγκόσμιο οργανισμό εμπορίου.

⁸⁰ Υπουργείο Εξωτερικών «**ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ**» Ανάκτηση από : <http://www.agora.mfa.gr> Ιούλιος 2009

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ –ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Ολοκληρώνοντας την παρούσα μελέτη, καταλήγουμε στο ότι ο ΠΟΕ και ότι έχει να κάνει με τα μέλη του ΠΟΕ πρέπει να συμβιβάζονται με τις θεμελιώδεις διατάξεις της σύμβασης της Βέρνης για την προστασία των λογοτεχνικών και καλλιτεχνικών έργων. Τα προγράμματα ηλεκτρονικών υπολογιστών θα προστατεύονται στο μέλλον ως λογοτεχνικά. Όσον αφορά τα δικαιώματα ενοικίασης, οι δημιουργοί προγραμμάτων ηλεκτρονικών υπολογιστών και οι παραγωγοί φωνογραφημάτων μπορούν να επιτρέπουν ή να απαγορεύουν την ενοικίαση των έργων τους στο κοινό για εμπορικούς σκοπούς. Ένα αποκλειστικό ανάλογο δικαίωμα ισχύει για τα κινηματογραφικά έργα.

Όσον αφορά τα εμπορικά σήματα, η συμφωνία ορίζει τα είδη των σημάτων για τα οποία είναι δυνατόν να παρασχεθεί προστασία για την ιδιότητα του εμπορικού σήματος καθώς και τα ελάχιστα δικαιώματα που αναγνωρίζονται στον δικαιούχο τους. Εξάλλου, η συμφωνία διευκρινίζει τις υποχρεώσεις όσον αφορά τη χρήση εμπορικών σημάτων καθώς και σημάτων υπηρεσιών, τη διάρκεια της προστασίας, την παραχώρηση αδειών και την εκχώρηση σημάτων.

Για τις γεωγραφικές ενδείξεις, τα μέλη του ΠΟΕ πρέπει να προβλέπουν τα μέσα για την αποφυγή της χρησιμοποίησης κάθε ένδειξης που θα μπορούσε να οδηγήσει τους καταναλωτές σε λάθος όσον αφορά την προέλευση του προϊόντος καθώς και κάθε χρησιμοποίησης που θα αποτελούσε αθέμιτο ανταγωνισμό. Η συμφωνία προβλέπει επίσης μια πρόσθετη προστασία των γεωγραφικών ενδείξεων για τον οίνο και τα οινοπνευματώδη, ακόμη και όταν δεν υπάρχει κίνδυνος παραπλάνησης των καταναλωτών.

Τα βιομηχανικά σχέδια και μοντέλα προστατεύονται βάσει της συμφωνίας για μια δεκαετία. Οι δικαιούχοι τους έχουν το δικαίωμα να εμποδίσουν την κατασκευή, την πώληση ή την εισαγωγή αντικειμένων που περιλαμβάνει κάποιο σχέδιο ή μοντέλο-αντίγραφο του προστατευόμενου σχεδίου ή μοντέλου.

Σε ό,τι αφορά τις ευρεσιτεχνίες, τα μέλη του ΠΟΕ υποχρεούνται, γενικά, να συμμορφώνονται με τις θεμελιώδεις διατάξεις της Σύμβασης του Παρισιού του 1967. Εξάλλου, η συμφωνία σχετικά με τις ADPIC προβλέπει ότι όλες οι εφευρέσεις πρέπει να προστατεύονται με δίπλωμα ευρεσιτεχνίας επί εικοσαετίας. Εξάλλου, ορισμένες εφευρέσεις δύνανται να εξαιρούνται από το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας εάν η εκμετάλλευσή τους απαγορεύεται για λόγους δημόσιας τάξης και ηθικής. Οι υπόλοιπες επιτρεπόμενες εξαιρέσεις αφορούν τις διαγνωστικές, θεραπευτικές και χειρουργικές μεθόδους για τη θεραπεία τόσο των ανθρώπων όσο και των ζώων, καθώς και των φυτών και των ζώων (εκτός των μικροοργανισμών) και τις κυρίως βιολογικές μεθόδους παραγωγής φυτών και ζώων (εκτός των μη βιολογικών ή μικροβιολογικών μεθόδων). Ωστόσο, τα μέλη πρέπει να είναι σε θέση να προβλέπουν την προστασία φυτικών ποικιλιών με διπλώματα ευρεσιτεχνίας ή με ένα σύστημα *sui generis*.

Όσον αφορά τις μορφές συνδεσμολογίας των ολοκληρωμένων κυκλωμάτων, τα μέλη του ΠΟΕ πρέπει να προβλέπουν την προστασία τους σύμφωνα με τις διατάξεις της συνθήκης της Ουάσινγκτον σχετικά με την πνευματική ιδιοκτησία σε θέματα ολοκληρωμένων κυκλωμάτων. Η συμφωνία σχετικά με τις ADPIC προβλέπει έναν ορισμένο αριθμό άλλων διατάξεων κυρίως όσον αφορά τη διάρκεια της προστασίας.

Σύμφωνα με τη συμφωνία, το εμπορικό απόρρητο και οι τεχνικές γνώσεις που έχουν εμπορική αξία πρέπει να προστατεύονται κατά της κατάχρησης εμπιστοσύνης και κατά κάθε πρακτικής που αντίκειται στις θεμιτές εμπορικές μεθόδους. Εξάλλου, οι πρακτικές που ακολουθούνται κατά του ανταγωνισμού στις άδειες εκμετάλλευσης δύνανται να αποτελέσουν αντικείμενο μέτρων πρόληψης και/ή ελέγχου από τα μέρη.

Οι νομοθεσίες των χωρών-μελών του ΠΟΕ πρέπει να περιλαμβάνουν διαδικασίες με στόχο την επιβολή της τήρησης των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας, τόσο από τους αλλοδαπούς δικαιούχους όσο και από τους ίδιους τους υπηκόους τους. Οι διαδικασίες αυτές αναμένεται να επιτρέψουν την αποτελεσματική δράση εναντίον κάθε ενέργειας που μπορεί να θίγει τα δικαιώματα αυτά. Οι διαδικασίες αυτές πρέπει να είναι θεμιτές, να ευνοούν την ισότητα, να μην είναι άσκοπα περίπλοκες και δαπανηρές και να μην προβλέπουν παράλογες προθεσμίες.

Οι τελικές διοικητικές αποφάσεις πρέπει να μπορούν να αναθεωρηθούν από κάποια δικαστική αρχή.

Η συμφωνία παρέχει διευκρινίσεις σχετικά με τα αποδεικτικά στοιχεία, τις διαταγές, τις αποζημιώσεις, τα προσωρινά μέτρα και τα άλλα μέσα προσφυγής.

Για την εφαρμογή της συμφωνίας, οι αναπτυγμένες χώρες διαθέτουν μια μεταβατική περίοδο ενός έτους για τη συμμόρφωση της νομοθεσίας και των πρακτικών τους με τις διατάξεις της συμφωνίας. Η περίοδος αυτή είναι πενταετής για τις αναπτυσσόμενες χώρες καθώς και για τις χώρες των οποίων το καθεστώς κατευθυνόμενης οικονομίας μεταβάλλεται σε οικονομία της αγοράς και ενδεκαετής για τις λιγότερο αναπτυγμένες χώρες.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΞΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- ❖ Bundesgerichtshof απόφαση 7-3-85 (Lili Marleen) GRUR 1987, σ. 34 και LUCAS, Contra GUIBAULT

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- ❖ Βιομηχανικό Επιμελητήριο Αθηνών «Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου (ΠΟΕ) και το Πολυμερές Εμπορικό Πλαίσιο»
- ❖ Γ. ΚΟΥΜΑΝΤΟΥ, Πνευματική Ιδιοκτησία, 7η έκδ., Αθήνα-Κομοτηνή 2000
- ❖ Δ. ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΥ (2001) «Η ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ ΣΤΙΣ ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ 21ου ΑΙΩΝΑ» Ανάκτηση από : <http://www.google.gr>
- ❖ Επιμελητήριο Αρκαδίας. « Εμπορικά Σήματα» Ανάκτηση από :<http://www.arcadianet.gr>, Ιούλιος 2009
- ❖ Καπέλλας Νίκος (2008) «Πνευματικά δικαιώματα: Κανόνες και πρακτικές στις Ψηφιακές Βιβλιοθήκες» Ανάκτηση από : <http://www.google.gr>
- ❖ Λάμπρος Δ. (2009) «Οικονομική Ανάπτυξη και προστασία του περιβάλλοντος», Μηνιαία Επιθεώρηση, Ανεξάρτητο Σοσιαλιστικό Περιοδικό, Ανάκτηση από: <http://www.monthlyreview.gr>, Ιούλιος 2009.
- ❖ Νόμος 2121/93 Περί πνευματικής ιδιοκτησίας
- ❖ Νόμος 2783/2000, ΦΕΚ Α' αριθμός 1/7-1-2000 και Υπουργική απόφαση: Κ4-307/2-1-01 «ΦΕΚ Β' αριθ. 31/18-1-2001».
- ❖ Ν.100/1975 ΦΕΚ Α' 162
- ❖ Ν. 2239/94 «Περί Σημάτων
- ❖ Ν. 2121/1993 άρθρα 5, 6 -ήδη άρθρα 42, 43
- ❖ Οδηγία 2004/48/ΕΚ [έκδοση: συναπόφαση COD-/2003/0024 Ανάκτηση από: <http://europa.eu/>

- ❖ Π.ΚΟΡΙΑΤΟΠΟΥΛΟΥ-ΑΓΓΕΛΗ, Οι περιορισμοί και εξαιρέσεις των αποκλειστικών δικαιωμάτων στη νέα οδηγία 2001/29/ΕΚ in *Κουμάντος-Κοτσίρης-Μαρίνος-Κοριατοπούλου-Σταυρίδου*,
- ❖ Πάντειο Πανεπιστήμιο Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών.-Γενικό Τμήμα Δικαίου «ΜΑΘΗΜΑΤΑ - ΙΔΙΩΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟΥ» Ανάκτηση από: <http://www.dikee.gr> , Ιούλιος 2009.
- ❖ Πνευματικά δικαιώματα (προγράμματα Η.Υ). Οδηγία του Συμβουλίου, 14/5/1991 αριθ. 91/250
- ❖ Πνευματικά δικαιώματα (δικαίωμα εκμίσθωσης και δανεισμού). Οδηγία του Συμβουλίου, 29/11/1992, αριθ. 92/100
- ❖ Πνευματικά δικαιώματα (καλωδιακή και δορυφορική μετάδοση). Οδηγία του Συμβουλίου, 27/9/1993, αριθμ 93/1983
- ❖ Πνευματικά δικαιώματα (εναρμόνιση διάρκειας προστασίας). Οδηγία του Συμβουλίου, 29/10/1993 αριθ. 93/98
- ❖ Πνευματικά δικαιώματα (βάσεις δεδομένων). Οδηγία του Συμβουλίου, 11/3/1996, αριθ. 96/9
- ❖ Πνευματικά δικαιώματα (εναρμόνιση κοινωνία της πληροφορίας). Οδηγία του Συμβουλίου, 22/5/2001, αριθ. 2001/29
- ❖ Στογιάννου Φ.,(1999), Πνευματική Ιδιοκτησία, (Copyright, Πατέντες, Εμπορικά σήματα), Homo Ecumenicus
- ❖ Υπουργείο Εξωτερικών «**ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ**» Ανάκτηση από : <http://www.agora.mfa.gr> Ιούλιος 2009
- ❖ Υπουργείο Υγείας και Οικονομικών «Θέματα Ιδιαίτερου Ελληνικού Ενδιαφέροντος» «Γεωγραφικές ενδείξεις» Ανάκτηση από: <http://www.mnec.gr>, Ιούλιος 2009.

ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΕΣ

- ❖ <http://el.wikipedia.org>
- ❖ <http://el.wikipedia.org>

- ❖ <http://el.wikisource.org>
- ❖ <http://emporikitrade.com>
- ❖ <http://www.avsite.gr>
- ❖ <http://www.diplomatia.gr>
- ❖ <http://www.kiortsis.gr>
- ❖ <http://www.poesy.gr>
- ❖ LAWNET SA, Ιούλιος 2003
- ❖ www.gge.gr
- ❖ <http://www.oami.europa.eu>
- ❖ http://europa.eu.int/comm/internal_market/en/inprop/news/resale/de.pdf

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ : ΕΞΩΦΥΛΛΟ

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΠΑΤΡΑΣ

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

**ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΤΟΥ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ
ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ
ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ**

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΤΗΣ ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑΣ: ΑΡΙΣΤΕΙΔΟΥ ΜΑΡΙΑ

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΝΗΣΙΔΗΣ

ΠΑΤΡΑ, ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2009